

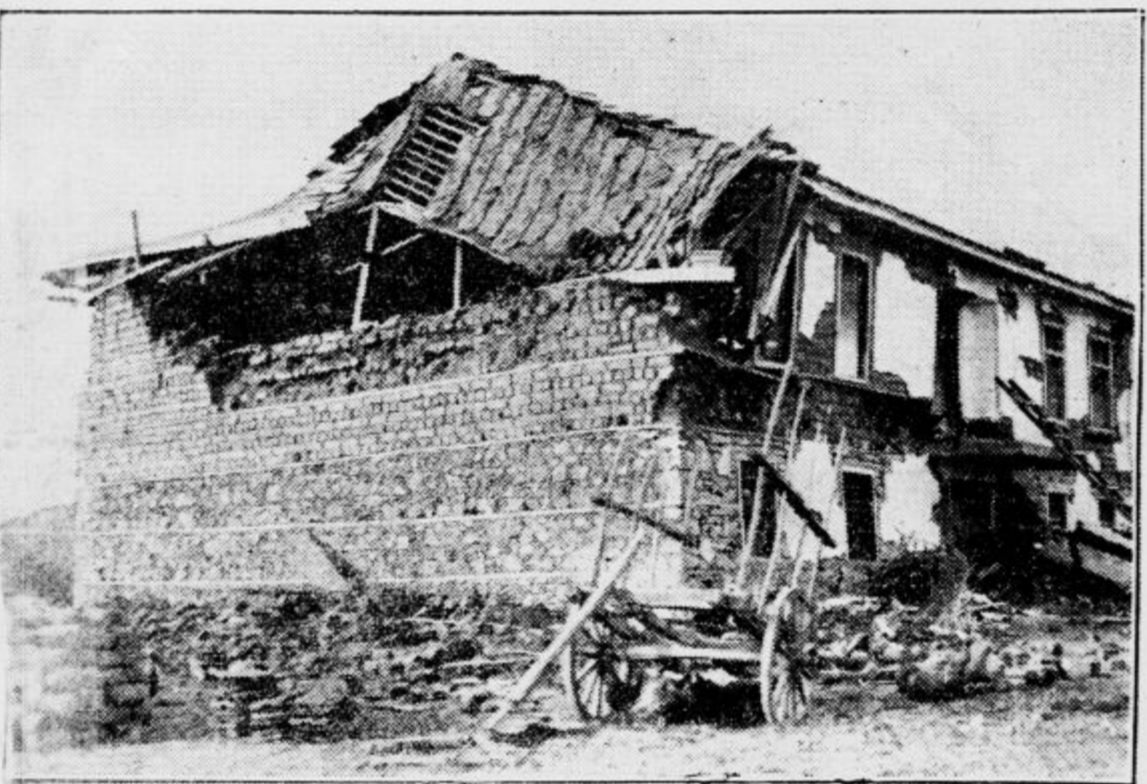
Potresi razkopavajo solunska bojišča

Nova hiša v Valandovu, kateri je potres na čuden način pustil streho in en sam zid

V Valandovu: Se hušje kakor na fronti

Stara, od potresa poškodovana hiša v Valandovu

Gospodarske težave Bele Krajine

Velike zaloge neprodanega vina — Potreba skupnega gospodarskega programa

Metlika, 21. marca. Letošnja zima je bila pri nas dokaj mila, a obenem tudi muhasta. Sedaj pa naposled kaže, da se je od nas poslovila. Z lepšim vremenom se je pričelo tudi delo našega lmeta na polju, zlasti v vinogradih, kjer se rši rez. Kazalo je, da je zadnja poledica s drevmi in trtah napravila večjo škodo, vendar pa je k sreči škoda le malenkostna. Poljsko delo je precej zaostalo zaradi slabega vremena.

Trgovina z vinom, kar je največje važno delo za vsa naša okolica, je bila doslej malenkostna. Edino Vinarska zadruga je razprodala malo večjo količino. Zato so naši vinogradniki, ki imajo še velike zaloge vinskega pridelka, precej obubožani. Sedaj, ko bi najbolj potrebovali denarnih sredstev za izvršitev pomladnih del, ni denarja. Po raznih naših mestih se toči vino dvomljive kakovosti, a pri nas so vinski hrani polni vina izvršne kakovosti. Cene vinu so padle tako, da deloma niti ne krijejo pridelovalnih stroškov.

Precej je že posestnikov, ki so se odločili, da se prične početi v glavnem z umnim sadarstvom. Da so bili o rentabilnosti, oziroma o rentabilnosti posameznih panog v kmetijstvu za naša okolja dobro poučeni, ja zaslužno zinskega kmetijskega tečaja, ki se vrši vsa zimo ob nedeljah in praznikih v tujajšnji šoli. Največkrat predava tukajšnji župniški upravitelj g. Barle, ker je v novembru imenovali novi sreski kmetijski referent g. Zoljko zbolel. Kakor smo poučeni, bo knažno zopet od banske uprave v Zagrebu razpisano mesto kmetijskega referenta za naša okolišja. Na kar že sedaj opozarjamo, ker je za našo okolišjo vsakogar zelo potreben dober referent za kmetijstvo, ki bo našlo delo v delovno polje. Prepotrebno je napraviti za eBelo Krajino podrobni program za napredek kmetijstva, kar je naloga našega kmetijskega odbora, oziroma sreskega kmetijskega referenta. Nedeljski kmetijski tečaj bi se morali vršiti v vsaki naši vasi.

Je dni je posetil našo okolico univerzitetni profesor, strokovnjak za kmetijstvo iz Zagreba, gosp. Ritig in se informiral podrobno o stanju kmetijstva in o potrebi reorganizacije. Pregledal je tudi banovinsko trtnico v Draščičih, pri čemer je pripomnil, da je treba gojiti le zlahne trtne vrste, katerih pridelok se lahko spravlja na vinski trg, a da treba vse ostalo opustiti.

Pri nas v srezu se vršijo sedaj proračunske seje občin. Nedavno se je tudi v Metli-

ki vršila taka seja. Izdatki so predvideni na 284.364 Din, dohodki pa na 64.441,75 Din; kritje se bo našlo s 150% občinskimi dokladami. Ob isti priliki je sreski načelnik gosp. Poljanec izročil odlikovanja, in sicer red sv. Save V. vrste naslednjim zaslužnim štirim odlikovancem: gg. mestnemu županu Ivanu Golji, I. podžupanu Milanu Guštinu, II. podžupanu Juliju Kopiniču in načelniku gospodarskega odbora za mestni imetek Fr. Weissu.

Pogodba, sklenjena med našim mestom in elektrarno v Ozlju glede elektrifikacije našega mesta, se postopno uresničuje. Nedavno je številna komisija pregledala traso daljnovevodne od Ozlja do Metlike in je vod odobrila. Sedaj se ima v kratkem izvršiti tudi komisijiski ogled notranjega mestnega omrežja, nakar se bo takoj pričela gradba transformatorske postaje.

Obenem stopa v ospredje tudi vprašanje vodovoda. Vodovodna zadruga je zopet pričela intenzivnejše delovanje, da bo tudi vodovod naposled vendarle zgrajen.

Danes ob 3., 5., 7. in 9.
Najzabavnejši film v tej sezoni!
Vse se smeje! Vse se zabava!

Veličanstvo ljubezen

V glavnih vlogah
**KATHE NAGY, FRANZ LEDE-
RER, SZÖKE SZAKALL**

Poleg tega šaloigra z »Micky«
miško

Premiera! — Predprodaja vstopnic
od 10. do pol 13. ure.

ELITNI KINO MATICA
Telefon 2124.

Spominjajte se slepih!

Skopje, 21. marca. Slavni francoski pisatelj Barbusse je ob zaključku svojega romana o svetovni vojni »Ogenj« dejal, da se vojne grozote samo zaradi tega ponavljajo, ker so ljudje tako pozabljivi. Res je, vse se pozabi v teku življenja. Le od časa do časa oživi ta ali oni dogodek težke spomine. V naši domovini je sedaj potresna katastrofa temeljito poskrbela za živo obnovo spominov na strašno solunsko fronto. V krajih, kjer je divjal potres, so še vedno vidni znaki hudih bojev. Ze blizu Valandova se še dobro vidijo po dolgih 12 letih strelski jarki. Potem je veliko vojaških pokopališč in naposled so si še kmetje svoje njive ogradili z bodečimi žicami, ki so jih našli na nekdanjih bojiščih. Te žične ograje do nedavna niso več spominjale na grozne vrste, katerim so nekdanj služile. Šele sedaj, ko je huda elementarna katastrofa zadela pokrajino, so te žične ovire frapantno slične nekdanjim zaščitam strelskih jarkov. Tudi nekaj kavern in drugih zatočišč je še ostalo od nekdanje fronte in skozi 12 let je miroljubno ljudstvo hodilo brezbrizno mimo in preko njih ter se je le ta ali oni slučajno spomnil, kakšna tragedija je bila zvezana s temi podzemnimi skrivališči.

Naenkrat pa zagrmil potres in ubogo človeško bitje, ki je ogroženo na zemlji, se instinktivno zateče pod zemljo in to baš tja, kjer so pred 12 leti trpeli in umirali naši borci. Ko so se rušili ob potresu plazovi in ugrezali prepadi, je prišlo na dan še mnogo drugih spominov na strašno vojno dobo in tudi od potresa poškodovane naselbine so preko noči dobile ista lica, kakor nekdanj med vojnim viharjem. Tudi drugače ni bilo dosti razlike. Nekdaj sta si stali na tem področju nasproti dve sovražni masi ljudi, uničujoč druga drugo, obe pa človeška življenja in dobrine. A danes ležijo tu trupla miroljubnih prebivalcev in razvaline njihovih domačij kot žrtve tretje sile, potresa.

Naselbine so slika velike, okrutne nesreče, vse naokrog pa nudi sliko velikega miru in velike utuhe. 15 km pred Demirkapijo se začneja viti lepa cesta do Vardarja. Ta cesta je sicer precej zanemarljena, videti pa je idilična kakor kaka pot skozi velik prirodni park. V tem parku je vse tiho in mirno, naenkrat pa se slika menja in človek ima pred očmi gole skale, mirne in hladne ob vsem, kar se dogaja okrog njih, pa naj bodo to človeške zablode ali pa prirodne katastrofe.

Nesreča je minila, zemlja se sicer še pomalem stresa, marljivi narod pa je silno živahen pri obnovi svojih domačij. Tako se tudi ob tej prirodni katastrofi uresničuje divna pesem Vojislava Ilića »Na Vardaruc. Narod, ki je s stoječim mirom prenašal vojne grozote v teh krajih, je prav tako prestal tudi potresno katastrofo ter tako dokazal, da je najboljši porok in čuvár naše srečnejše bodočnosti.

Zagorska glasbena mladina

Zagorje, 19. marca. V nedeljo je naše Glasbeno društvo, čegar predsednik je agilni učitelj g. Kopriva, privedlo v Sokolskem domu produkcijo gojencev leto dni obstoječe glasbene šole ob sodelovanju tamburašev (vodja g. Hočevár) ter mladinskega zbora (g. Kopriva). Poset je bil izredno velik ter je privedel gnutno in moralno nepričakovano dobro uspeha.

Tamburaški zbor je izvajal tri točke, med njimi najdovršeneje Mascagnijev intermezzo iz »Cavallerie rusticane«. Sledil je nagovor učitelja g. Pergerja deca, od katere pričakujemo, da bo pojačila zrečene vrste zbora, zvesta pa ostala družstvu tudi po izvenšolski dobi. Gojencem, ki se uče na godala, je poklonil darila v obliki not. Zbor bo pa napravil nekaj skupnih izletov med narod, kateremu bo zapel svoje pesmi.

Nato je bil brežično podan najavljeni program. Kakor doslej, se je tudi to pot kar najbolje odrezal mladinski zbor. Višek navdušenja je žela Pregljeva »Sem slovenska deklica« ob spremljanju harmoniki in mladih goslačev. Morali so ponoviti. Tudi mala Fajnova Slavka je morala dvakrat zapeti B. Ipavca »Čez noč«. Prav lepe uspehe so pokazale na klavirju učence Grilova, Kolbetova in Jurcova. Prijatelj je presenetila Križnikova Nada, ki je mirno in »bepo odigrala precej težak allegro Schubertove sonate No. 137. Zupanova obeta s svojim altom lep razvoj.

Ves večer je bil kakor lep mozaik, ki so ga v harmonično celoto zgradili pridni gojenci. Glasbenemu društvu ter njegovim učiteljem gg. Adamčič, Culotu, Pergerju in Koprivi gre vse priznanje za važno kulturno delo. Na požrtvovalni poti navzgor mu želimo vsega uspeha ter krepke podpore javnosti!

Leto dela Litijske gasilske župe

21. redna skupščina Litijske gasilske župe, razdeljene v litijsko, kresniško in zagorsko okrožje, je otvoril župni načelnik g. Franc Lajovic starejši, nakar je podal sliko letošnjega delovanja župni tajnik g. Franc Peterca iz Gradca pri Litiji. Župno poveljstvo zbere večkrat svoje člane k redovnim vajah. Nekajkrat so se vršile tudi skupne okrožne gasilske vaje. Zlasti so dobro uspeli v Kresnicah, Cerovcu in v Zagorju. Tajnik je izrekal zahvalo »Jurtru«, ki prav rado podpira gasilske težnje in je o teh vajah poročalo pod zanimivim naslovom »Jesenski manevri litijske gasilske župe«. Na ta članek je g. župni tajnik opozoril vse navzoče delegate.

Med letom so imela nekatera društva pomembne slavnosti: Velika vas si je omislila novo ročno brigzalno, Sv. Kriz je praznoval desetletnico, Jablanska dolina je otvorila nov gasilski dom, Loke pri Zagorju so si nabavile motorno brigzalno, prav tako Hotič in Ribče. Župno vodstvo je razdelilo med letom več podpor, in sicer so prejeli: društvo Loke 800, Jablanska dolina 1000, Hotič 2000 in gasilec Jug Franc z Brega pri Litiji 1000 Din podpor, ker si je pri požaru v Kostreveci poškodoval konja. Obarovani so bili tudi nekateri starejši člani iz fonda za onemogla tovariše. Med nje se je razdelilo 4400 Din.

Preminuli so med letom trije zaslužni tovariši: Martin Adamčič iz Smartna pri Litiji, ki je bil najstarejši član naše župe in je bil 45 let v vrstah vojščakov sv. Flo-

KAJ PRAVIJO ŠTEVILKE:

700000 ZAVITKOV ELIDA SHAMPOO PRODANIH V ZADNJEM LETU!

DOKAZ NJEGOVE RAZŠIRJENOSTI!
Teh 700.000 zavitkov Elida Shampoo, bi doseglo, ako bi jih položili drug vrh drugega, višino od približno 3500 m, bi torej Triglavsko pogorje nadkriljevalo za približno 600 m.

Za negovanje las

ELIDA SHAMPOO

rijana. Anton Hauptman iz Jablance, ki je bil 20 let član, in Josip Bajec. Tajniško poročilo je apeliralo na vse društvene delegate, naj zastavijo ves svoj vpliv, da se včlanijo prav vsi v gasilski »Samopomoči«, ki je zelo važna socialna institucija.

Župni blagajnik g. Franz Izgoršek iz Smartna pri Litiji je obrazložil finančno stanje v župi. Preglednika računov gg. Verbole in Strman sta poudarila vzorno

vodstvo blagajniških poslov in sta predlagala g. Izgoršku javno pohvalo. Gosp. Maks Kovacič, solski upravitelj iz Smartna, je pohvalil v imenu navzočih vso župno upravo, prav posebno pa je poudaril idealizem župnega tajnika g. Peterce.

Občni zbor je obravnaval še nekatere interne stanovske zadeve. Ko je bilo sklenjeno, da se priredi za društvene funkcije poslovni tečaj, je bilo lepo gasilsko zborovanje končano.

Po zaključku kmetijskega tečaja v Šmartnem

Ko so zaključili v Šmartnem pri Litiji sedemtedenski kmetijski tečaj, se je postavil del udeležencev še pred fotografiko lefo. Pestro sliko napravljajo tečajniki najrazličnejših življenjskih dob, doma tudi iz oddaljenih hribovskih vasi. Med predavatelji je

bil tudi gosp. Frane Jereb, okrajni ekonom iz Višnje gore. Še nedavno čil in zdrav, se je ob zaključku tečaja razvnel v lepem nagovoru, v katerem je bodril k napredku in izobrazbi naše kmete. Pretekli petek pa je legel k večnemu počitku.

Zanimivosti izpred ljubljanskega sodišča

Ljubljana, 21. marca. Ob sobotah dopoldne vlada po hodnikih justične palače živahen vrvež. Pred pravnimi sobami se zbirajo poleg meščanov, najrazličnejši okoličani. Klasična soba št. 28, ki so jo včasih nazivali »špejtzolk«, je torišče raznih pravnih zadev, ki se odvijajo v tej sobi. Ta soba je sedaj odmenjena le sodnikom-poeidincem drželnega sodišča. Sodnika razpravljata prestopke zoper čast in še razne druge drobne delikte.

Smola z električnim tokom
Skromni Simon je podjeten in pošten mož, ki se mora boriti za obstanek svoje družine. Njegova žena ima pletilni stroj, s katerim plete razne pletenice. Simon je brez vednosti in dovoljenja mestne elektrarne napeljal v svojo sobo in delavnico električni tok. Prišli so mu na sled in ga ovdarili državnemu tožilstvu. Danes je Simon pred sodnikom-poeidincem dr. E. Kobetom vse skesano priznal in pojasnil svoj tečajni položaj. Sodnik je Simona obsodil zaradi prestopka tatvine električnega toka na 7 dni, toda le pogojno za 2 leti, ker je ob občine opisan kot dober in pošten občan. V treh mesecih pa mora mestni občini plačati za električni tok 500 Din.

Pošiljka velikih dekorativnih slik
Preiskovalni sodnik, ki mu je poverjena preiskava o vlomilski tolpi Franceta Pavliča in o zločinih morilca Ivana Laknerja ima zadnje dni obilo posla. Nad 30 prič iz bližnje in oddaljenije okolice je že zaslišal in konfrontiral z razbojniki. Danes je prejel od orožniške postaje v Mengšu prav čedno pošiljko, namreč 6 velikih dekorativnih slik, ki so bile ukradene tvrdki »Gloria« d. d. v Zagrebu, ki ima svojo podružnico tudi v Ljubljani. Slike predstavljajo razne klasične in zgodovinske momente. Slike so vlomilci kar iz okvirov izrezali in so jih potem skrili v Mengšu.

Ženitovanjski slepar
V terek pride pred mali senat ženitovanjski slepar, prebrisani Jože Križnar, doma iz Koroške Bele, po poklicu sodar. Star je 30 let, torej v najlepši dobi, ko človek išče zakonsko družico. Jože je v prvi vrsti obtožen goljufije, ker je petim

dekletom pod obljubo zakona izvabil večje vsote. Vselej je ukrenil vse potrebno za poroko. Toda na dan poroke ali pa tik pred njo je Jože izginil. Nevestam je odesel lepe tisočake, ki so si jih prihranile v tečajni službi kot natakariče ali služkinje. Vsega skupaj je nevestam samo v gotovini izvabil nad 12.000 Din.

Stroga obsodba zaradi goljufije

Novo mesto, 21. marca. Pred novomeškim sodiščem se je včeraj zagovarjal Viljem Horvat zaradi raznovrstnih sleparij. Mož je na garoljuf način vodil lesno trgovino in je že sredi leta 1928. oskodoval razne upnike, pozneje pa je raztegnil svoje sleparije na denarne zavode in sicer na enega v Brežicah, na drugega pa v Ljubljani. Njegova lesna trgovina je bazirala na kreditu, deloma na hipotekarnem, ker je imel v Bokošku na Štajerskem posestvo, deloma pa na kreditu po porokih. Mož pa je že pred tremi leti ves svoj kredit izčrpal. Njegovo posestvo je bilo preobremenjeno, poleg tega pa je imel velik dolg pri posojilnici v Sv. Križu pri Kostanjevici in še pri nekaterih drugih denarnih zavodih. Nekega sicer dobrega, a precej lahkovernega posestnika iz Brežicške okolice je z raznimi lažmi pripravil do tega, da mu je bil porok, in ko je pozneje še štirikrat ponaredil njegov podpis na menici, ga je še vedno znal pregovoriti, da je mož te podpise potrdil za svoje in da mu je menice celo prolongiral.

Za drugo večjo žrtve si je izbral nekoga bogatega trgovca, ki je vložil v njegovo lesno trgovino blizu 500.000 Din. Obtoženec pa je les prodajal kar pod roko ter porabil denar za sebe. S trgovcem, ki mu je dal denar, sploh ni napravil nobene obračuna ter je imel vedno nove izgovore. Sleparija se je vrstila za sleparijo in tako je prišla cela zadeva pred sodišče, kjer so se oskodovalci iz dna duše razgovorili o vseh prevarah, katerim so nasledili. Obtoženec je bil obsojen na dve in pol leta robije, oskodovalcem pa je bilo rečeno, naj se poslužijo civilno-pravne poti.

Z romarskimi furmani in vajvodi

Z veselih in spokornih poti pred davnimi leti

Ni jih več. Že pet in dvajset let je preteklo, odkar je oddrdral zadnji romarski voz po beli veliki cesti iz naše doline preko Trojan na Brezje. Danes jih ni več. Kakor je pregnala stare furmane, ki so tvorili iz Trsta na Dunaj, železnica, tako je tudi romanju vzela zadnji sijaj, kakšni romarji so, ki se vozijo v zatohlih vagonih med gospodskimi brezverci in lokavimi mešetarji na božja pota.

Sredi maja je bila vsa dolina v zelenju, nad poljem je trepetala vročina, v višavah so se zalefale lastovke in so peli pod nebo pripeti škrijanci. Koruza je še pomolila blede ušesa iz zemlje, zrompir je zrasel v rjave njive, motno zelene poti in hmeljevke so bile postavljene kakor rekruti in so čakale na povelje solca in zemlje. V prijetni solčni pripeki smo bili z motikami po pirnici med koruznimi vrstami. Kot da ni bila nadležna pirnica, temveč pernatelne blazine, se je bil vdajal plevečnat kožuh in je zanašalo ostre motike na sočne koruzne bilke in smo strahoma gledali vene rastline, ki so zgornjo pričale o zanikrnih okopavih. Zrak je bil umit kakor dojenčkovo lice. Zvonovi so si prekrmljevali pobožno jutranje češčenje ob sedmih, z njimi se je mešal peket motik, ki so se bliskale v solnce...

Iz dalje je priplula v tiho sobotno jutro plakajoča pesem:

Marija k tebi uboge reve
mi zapuščene vpijemo...

»Rušasti Tona pelje na Brezje...« je rekla čokata Urša in si zasenčila oči, obstala in utihnile so motike. Vsi smo se uprli na ročaje in se zazrli na veliko cesto, kjer je pokimaval dvoje konj pred obstrešenim vozom, da so se jarko zajčkali medeni okovi komatov. Pesem je utihnila, rušasti Tona je pogledal z bičem tolsta prama »Hii — no!« Zavihralo so gride, zapaketala so kopta in voz je zdrdel mimo. V daljši so se poskakovale pisane rute, kakor roj metuljev, dokler jih ni zakril ovinek in rožasta megla ob cesti cvetočih jablan. Še odlomek pesmi se čuje od nekod:

Marija z Vogerskiga gre
noge so ji krvave vse...

Z vzdihom so spet oživele motike in so se složno ubrale v dolgočasen peket. Srca in vse misli pa so romale za vozom po beli cesti tja na čudežev bogato Brezje.

»Lepo jim je!« vzdihne ribjeoka Nežka. »Tudi jaz sem bila lani z njimi. Za goldinar te popelje tja in nazaj. Ovinek na Bled je za 30, na Ljubljano 20 krajcarjev. — Na Vrnski že pritisne žezja in se kar sami ustavijo konji pred Stanciarjem. Sodček piva je nastavljen in že stoji zastavni gospodar v belem predpasniku z desetimi vrčki ob vozu. Kako hladi mrzla pijača po zaprašenem grlu! Tona si obriše košate ruse z raskavo dljanjo ter pije v hlastnih požirkih. Vsi smo komaj goltali slino. Dolgi Štefan pa je revknil: »Lahko je njemu, ki pije zastoj povsod, kjer ustavi.«

»V trojanski klanec smo šle peš in pele litanije. Pri Konjku vrh klanca pa smo kosili in si v sencu oddahnili. Čudežna je romarska čula, kaj vse se skriva v njej, da telo ne omaga in ne pusti grešne duše kar sredi spokorniške poti! Popoldne smo prevozili hladni Črni graben, ki nas je s svojim prijetnim hladom omotil v dremoto. Pod večer smo se ustavili v Dobu.

Dob je bil ves pometen in prazničen. Kakor komedijante so nas gledali dohlabanski fantje: »Lejte jih — Štajerke! Grede po grehe na Brezje.«

»Jih moramo pač vam nekaj odvzeti, da se vam ne zagatijo.« jih je odbil Tona in je stisnil med splošnim smehom k sebi brhko natarcarico.

»Gotovo ste to kar toplo nesle nje-govi ženi.« je zagodrnjal Štefan in podsekal najlepšo koruzo.

»Saj niso neumne! Pomisli, če bi Tona spregovoril o tem in onem,« je pomelknil Janez postrani na Nežko.

»Kaj le boste gobce otrsali!« se je

razhudila Nežka. »Mar ne hodijo v dolino kranjski očanci vsako jesen na ogled zaradi takih pobožnih romarjev, kakor si ti Janez. Gori se dekletom ustite, da ste gruntarji, pa se odeje, v kateri redite vaše blago, niso vaše.«

»Nežka povej, kako je bilo pa naprej.« je silil v besedo Jožek, ki še niti pri Sv. Križu ni bil.

»V Dobu smo prenočili na parni, kjer so bile že Vranšanke, ki jih je pripeljal »ta rdeči furman«. Za tega pa, za tega so imele Kranjce oči. Kakor muhe na med so brečale za njim. 197krat je že peljal romarje na Brezje in ga je poznala vsa dežela. Pa sladki Lojz iz Celja, ki si je pozidal hišo od romarskih goldinarjev. Povsod, kjer ustavlja, imajo zastoj jedajo in pijačo.«

»Jaz bom tudi romarje vozil...« je ušlo pastirju Jošku.

»O seveda! Kar iz borove skorje si napravi kobilice in voz iz kožličev,« se je zarežal Štefan.

»Zarana smo že odrinili iz Doba.« je končavala svojo božjo pot Nežka, »da smo bili že pri prvi maši na Brezjah. Kakor v nebesih je bilo, sama pesem, svetli lustru in oblaki sladkega kadila...«

»Oh, oh, kakšni romarji so sedaj. Lepo se vozijo z vozom in pijejo po gostilnah,« je zatarnala stara Urša. »Mi

smo bili drugačni romarji, ki smo hodili peš ves teden na Sv. Višarje. Pred nami naš vajvoda dolgi Jur s križem, mi pa smo torkljali za njim. Vse ožuljene so bile noge. Pa je potegnil Dolgi Jur iz cule na večer šivanko in nit ter je prepeljal v nitjo kakor petkronšek velike žulje. Vso noč so žgale noge, da ni bilo spanca na trudne oči. Kakor mučeniki smo peli do zore spokorne pesmi. Drugi dan pa naprej s krvavečimi nogami. Vsa vas se je zbrala pod večer okrog nas tam pod samimi Sv. Višarjami.

Dolgi Jur je odmolil očenaš in povzel z gromkim glasom: »Čujte moj glas, grešniki! Trojna so pota, ki vodijo v grehe; po mesu, po jeziku in po oferti. Romarska pot pa je pot pokore, da se z vicia nemarno, grešno meso, da se opere jezik v pobožni pesmi in molitvi. Ofert pa je najhujši greh, ki si upa še v cerkev pred samo obličje božje. Resnično vam povem, če svet ne bo oblekel namesto žide in žameta spokorne raševine, ne bo videlo ljudstvo odrešenja, temveč bo zgrmelo zaradi grešne oferti naravnost v peklenko brezdnost — Amen.« Bog mu daje večni mir. Tako smo mi nekaj romali.«

Urša je povesila glavo in pričela naglo pikati okrog zacinjenega koruze. Pripognila se je in ročno odrknila s kazalcem in sredincem prst okrog očičene rastline. Solnce je žgalo neumljeno v hrbe okopaveč, ki so se pri zamahih motik enomerno zibali. Misli pa so spremljale ves dopoldan veseli romarski voz, ki je brzel med cvetjem drevov proti Mariji na Brezjah kakor himna zemlje in solca... Janko Kač

Pomladni sejem na Dunaju

Odmevi in sledovi svetovne gospodarske krize — Kako Avstrija organizira tujski promet — Vedno večja racionalizacija — Vinska kriza v Avstriji

Maribor, dne 19. marca.

Letos je bil dunajski pomladni sejem mnogo bolj zimski, čeprav okrog Dunaja ne leži niti približno toliko snega, kot ga je pri nas v Mariboru. Od Maribora nekako do Ljupnice je narava še povsod spala globoko pod snežno odejo. Čim bolj smo se bližali z brzovlakom Gradcu, bolj so se množile po štajerskih njivah gole liše. Tudi višje Gradca je bilo komaj toliko snega, kakor da bi pravkar začelo snežiti. Štajerski Meran Maribor ima torej mnogo hujšo zimo kakor severni Gradec in Dunaj.

Po dunajskih ulicah pa so vendar ležali še črni kupi zmrzlega snega in čakali pomladnih žarkov, saj je občina to zimo izdala že preko milijon šillingov, torej čez 8 milijonov Din, za kitanje snega. Casopis magistratne opozicije so župana ostro napadali, češ da mesto premalo izda za kitanje snega. Župan je dokazoval, koliko stanovanj bi lahko občina zgradila z denarjem, ki ga je letos izdal Dunaj za neproduktivno investicijo pri kitanju snega. Spomnil sem se mariborskih ulic, ki niso tlakovane kot dunajske, zato se ves mesec zrcalijo v njih idilčne vaske luže in delajo v razmeščana tla čedalje večje luknje. Blagor mariborskemu županu, ki nima na magistratu opozicije, in pokol mariborskim cestam.

Tudi razstavam na sejmu je bilo videti, da letos ni »pomladnega razpoloženja«. V dolgih in visokih razstavnih dvoranah so morali krepko kuriti, a še so obiskovalci radi hiteli sem in tja, samo da so se ogrevale tudi z gibanjem.

O sami razstavi: Kdor ne verjame, da je »kriza« najmanj evropska, ne samo naša in da je zaradi tega še ne bo kmalu konec, naj obišče katerikoli sejem izven domačih meja. Kriza grize in truje naprej in se prav nič ne briga za meje, potne liste in carinske zaščite. Razliva se preko njih kot povodenj; zdi se, da bo absorbirala kot ogromen, nenasičen moloh zadnje ostanke dobrih časov.

Casniki sicer ravno v teh dne ne sejejo maloduša, a nihče tudi ne prikriva strahne in kričeče resnice: blaga več kot dovolj, preveč, tudi interesi bi se bili, samo kupcev manjka, zlasti onih, ki imajo denar.

Mnogi so mnenja, da so se sejni preživeli in da so morda prav dandanes neumnosti, ker stanejo mnogo, mnogo denarja. Toda, ko hodim mimo bogatih izložb, pritrjujem drugim, ki pravijo, da so

baš v dneh gospodarskega upadka najbolj potrebni sejni. Potrebujemo jih velika mesta, da privabijo lastne ljudi iz province, in tuje. Potrebujemo jih domače gospodarstvo, da se vidi v lastnem ogledalu. V takšnih dneh more vzdržati le oni, ki hiti z duhom čista in ki ga tehnični napredek ne potisne med staro šaro.

V tem pogledu je bil dunajski sejem skrajno poučen in je le obžalovati, da si ga ni ogledalo več naših gospodarskih krogov, javnih faktorjev, voditeljev naših občin, občinskih podjetij, interesentov tujkega prometa in končno — onih, ki ustvarjajo naše javno mnenje. Isto velja seve za obisk ostalih sejskih prireditelj, zlasti v Pragi ali Lipskem.

Avstriji spoznavajo, da je postal baš v času gospodarskih polomov važen, morda odločilen narodno-gospodarski dohodek, tujski promet. Baš ta pa bo sedaj tudi padel. Treba bo torej tem več energije in novih potov, da se tuji kljub temu privabijo v domače kraje. Zaradi tega so na sejmu posvetili posebno pozornost razstavi tujko-prometnega oddelka. To bi si morali predvsem ogledati naši člani in voditelji tujko-prometnih društev, hotelirji, občinski možje. Ne samo razstavljene slike letovišč in zdravilišč — še bolj vzgledno so bile nazorne karte, kako naj privabljamo tuje, kaj naj jim nudimo in kaj nam tujski promet donaja. In če bi si bila naša država uredila kak kotiček na tem sejmu za propagando naših zdravilišč in Jadrana, bi bilo tudi prav, ker smo to pred leti že poskusili in daje Dunaj, enako kot ostali avstrijski kraji, precejšen odstotek obiskovalcev naših krajev, d. pr. Rogaške Slatine in zlasti Dalmacije.

Vsa razstava je bila prav zgovorna slika težke avstrijske gospodarske borbe, ki naj pokaže ljudem pota k sanaciji ali vsaj k zboljšanju. Zelo hvaležen je bil ogled oddelka obrtno-pospeševalnega urada z naslovom: »Kako najbolj racionalno gospodarimo?« Tu se vrsti celica za celico z dvema oddelkoma: kakšna ne sme biti in kakšna mora biti delavnica! Vsa obrtnik bi se tam mnogo naučil in bi bilo želiti, da kaj podobnega napravijo tudi na naših sejmih.

In taka je vsa razstava: v vsem napredek, ki ga mora iskati državljan, če noče podležiti v gospodarski borbi.

Zato zavzema na sejmu veliko prostora razstava novodobnih pisarn gospodarskih podjetij. Zamudno pisanje nadomeščajo stroji, ki ne pišejo samo pisem, ampak

Važno prednaznanilo za gospode trgovce s čevlji!

4178

Prinašamo za sezono 1931

platnene čevlje „Viktoria“ znamke WIMPASSING

s prešivanimi gumi podplati, v sivi, beli in črni barvi kot čevlje na zadrgo in z zaponko.

Ljudske cene! Domač proizvod!

Zahtevajte

vzorce in specialne ponudbe od prodajalne na veliko:

PALMA, Zagreb,
poštni predal
226.

tudi sami vknjižujejo, računajo, obračunavajo mezde za tisoče tovarniških delavcev. Čas je denar, to je vedno bolj deviza novega gospodarstva. In pa povsod higijena in estetika. Praktična in lepa mora biti delavnica, taka kot stanovanje. Stanovanje pa se tudi kažejo v povsem novi luči. Polirštvo je napravilo v zadnjih letih ogromen korak naprej. Vse kar smo smatrali še pred dvema letoma za moderno, je zastarelo in nima skoro nikakih stikov z novim stilom. In tudi cene presenečajo po svoji solidnosti. Razstava je kar posejana s paviljoni najnovejših senčnikov za električne luči. Lepe reči, ki so jih polne že tudi izložbe trgovin in se Jugosloven samo čudi, kje zaostajajo naše trgovine.

V Rotundi pa je živo in pestro, kakor v ljubljanskem Tivoliju, kadar sije solnce. Krasen napredek kaže zlasti avtomobilski obrt. Pozornost vzbujajo češke tvrdke. Vmes paviljoni z novimi pisalnimi stroji, v katere lahko še telefonira svoj diktat brez strojevne, ki si potem ob poljubni uri natakne slušala, pritisne električno stikalo in že sliši, kako stroji napoveduje, kar je poprej še zdičljiva. Lep napredek, samo da stane lični aparat okrog 12.000 Din.

Avstrijci so čutili potrebo razstaviti letos tudi svoje živilske produkte: mleko, maslo, mesne izdelke in — vino. V paviljonu dunajskih magistratne kleti sem iztaknil tudi »jeruzalemskano«, ki ga je baje dobil vinski trgovec iz Ptuj. Razen tega sem opazil še na oddelku razstave moderne gradbe cest (tudi to bi bilo nekaj za naše občine ter vodje cestnih odborov in podobno), paviljon zagrebške tvrdke »Slavonije«, ki predeluje lesne izdelke. To pa je tudi vse, kar je bilo na dunajskem sejmu jugoslovenskega, čeprav imamo z Dunajem in Avstrijo toliko gospodarskih stikov. Veliko praktično izgubljamo v teh dneh.

Omenil bi še za nas važno novico, ki sem jo zvedel na vinski razstavi: tudi avstrijski vinogradniki tožijo nad obupno vinsko krizo, ki jo je povzročila konkurenca inozemskih vin. Cel Avstriji ne morejo več prodajati svojega pridelka, ki je vendar skromen, za takšne cene, da bi kriji produkcijske stroške. Kako naj potem takem ni izvažamo vino v Avstrijo?!

In tako hodiš od paviljona do paviljona z novimi, resnejšimi mislimi, — kakšna bo gospodarska bodočnost nas vseh, če ne bo kmalu temeljite, svetovne remedure in če se bomo večno lovili za dvomljivimi carinskimi zaščitami v slepem krogu?!

Dr. Avg. Reisman.

ISTOČASNO ZA DAN IN NOČ JE

NIVEA-CREME

ker najvažnejša sestavina EUCERIT, ki pospešuje nego kože, omogoča NIVEA-kremi, da globoko pronikne v kožo, ne da bi ostavljala bleśna na površini. Podnevi vas štiti ta vsrkana krema pred slabim vremenom in nadomešča maščobo, ki vam jo izloča veter in slabo vreme, ter ohrani kožo voljno in gibko. Po noči deluje NIVEA-krema na ta način, da vam osvežuje in jači polt in dobite tako svež, mladosten izgled. NIVEA-kreme ne morete nadomestiti niti z najdražjimi luksuznimi kremami, ker ni ne ene ne druge kreme, ki bi vsebovala EUCERIT, ki varuje kožno tkivo in jo osvežuje, na čemer tudi temelji presenetljivo in milo delovanje NIVEA-kreme.

Dose je 5, 10 in 20 Din — tube po 9 in 14 Din
Isidorovalj v Jugoslaviji: Jugosl. P. Beiersdorf
& Co., d. s. o. j. — Maribor, Gregorčičeva št. 24

Pen:

Pubi je prevratnik

Pubi se jezi. Pubi je strašno hud! Pubiju je vsega dovolj! Pubi revoltira! Ves ta red, ki mu ga vsiljujejo dan na dan, mu ni ne dovolj, ne po srcu. Zakaj ga le mučijo?

In če se stisne v kot, ves užaljen in resigniran, ter ogleduje svojo skrotovčeno lokomotivo, mu pravi mamica: »Vidiš, kako si lahko pridkan, Pubi!«

»Pridkan!« Ta beseda ga najbolj užalji!

Pridkan — razmišlja Pubi — ta je pa res gelungen! Najprej mi je očka ogrel pečico, nato me je mamica ozmerjala s packo — zdaj sem pa pridkan! So res otročji!

Zjutraj leži Pubi v postelji in mežika v solnce. Dekla Ančka stopi v sobo in mu pravi: »Alo, Pubi, zdaj bova vstala!«

Pubi jo gleda in se zadovoljno smehljaja. Bova vstala! Ti si že — jaz pa bom — če se bova lepo sporazumela! Toda to še ni vse tako jasno — mislim jaz!

Ančka hoče odgniti odejo. Pubi drži z obema rokama in še z zobki povrhu.

Ančka pravi: »Tak, Pubi, ne boji no

tak — vstani! Saj nimamo samo tebe na skrbi — kdo pa bo pospravil sobe in kdo bo kuhal?«

Pubi jo gleda pretkano in premišljuje: To je prav za prav res!

Potem prav počasi spusti odejo; najprej z eno roko, potem z drugo, nazadnje z zobki.

Ančka ga dvigne in prime v naročje. Pubi jo vsčipne v lice. Ančka mu je všeč. Tako okrogla, rdeča lica ima!

Ančka se ujezi: »Ti falot ti!«

Pubi pa se ji smeje. On ve, da se Ančka jezi le — kar tako! Pubi ve, da je Ančki všeč, če je vsčipne! On dobro razume, kaj pomeni beseda: falot! Ve, da je to — zelo presrečna beseda!

Pubi je bil z mamico v Tivoliju in se je potepel malo po parku. Na klopi je videl gospoda in gospodično. Gospod je gospodično vsčipnil v lice in ona mu je rekla: Ti falot ti! in se mu je tako lepo, tako presrečno smehljala.

O, Pubi dobro ve, kaj pomeni beseda: falot!

V kuhinji ga Ančka nahrani. To pa Pubiju ni dovolj. Kaj se to pravi, da ga pitajo!! On zna že sam z žlico v usta! Kako ne bi znal? Res je, da polije nekaj mleka po mizi in po srajčki! Pa kaj je to? Ali je to kaj strašnega? Zaradi tega pač ne bo svet propadel!

In poleg tega je tako prijetno razmazati s prstom kaplje mleka po mizi!

Nato ga pelje Ančka k umivalniku. Vzame brisačo, omoči jo in ga briše po licu in za ušesci. To pa je nezasišano! Pubi hoče vendar sam brodititi po vodi!

Pubi cvili in vriska, toleč z ročicami po vodi, da brizga daleč naokoli. Skratka — Pubi je pri umivalniku popoln anarhist! Ančka ga s težavo kroti, Pubi se zvija in kriči — dokler ne pride mamica v rožnati halji iz kopalnice in ga tlesne parkrat po pečici: »Fuj, Pubi!«

Pubi se namrdne in utihne. Izpod čela gleda mamico in nič mu ne ugaja; zjutraj mamica ni kar nič lepa. Vsaj Pubiju se ne zdi! Res ne!

Dopoldne, ko gresta na izprehod — o, da, takrat že!

Mamica ima neke škatlice in čudne rdeče svinčnike v zlatih stročnicah. V tiste škatlice seže z mehko, puhačo kroglo in se potem udarja z njo po licu. Pubi jo gleda in se čudi.

Potem vzame mamica rdeči svinčnik in se maže z njim po ustnicah. Pubi jo gleda in se čudi.

Potem se obrne k njemu in pravi: »Tako, Pubi, zdaj greva!«

Pubi jo gleda — in zdi se mu lepa, zares lepa!

V parku je prijetno. Solnce sije in po

gredah cveto pisane rože. Otrok in mamica je tam vse polno. Pubiju je všeč. Pubi je zadovoljen!

Ali nekaj mu ni po godu!

Pubi skače in seda v pesek — mamica: Pubi, nazaj!

Pubi leta in se podi za otroki — mamica: Pubi nazaj in mir!

Pubi se stepe z Milanom zaradi kangljice peska — mamica: Pubi fuj in tlesk!

Pubi boža Bibico po licu in jo vsčipne — Bibica v jok — mamica: Fuj, Pubi, sram te bodi, ti kujon ti — in tlesk!

Pubi strmi: kaj je zdaj to? On ima Bibico res rad! In zakaj ona joka? Neumno! Ona gospodična pa se je tako sladko smehljala in rekla: falot! Čudno! In mamica — kaj je treba tu tleskati? Pubi se zamisli in vse skup mu ni dovolj. Stisne se ob klopi in je jezen in žalosten.

Kako neumni so ljudje! Solnce sije, platane so zelene, pisane rože cveto, steze so tako bele in nebo tako jasno — Pubi pa naj tu stoji in gleda vse to — od mamice pa naj se odmakne samo tri korake! Samo tri — nič več — in nazaj!

Pubi je hud in čemerem. Glavo poveša, ko gre domov.

Opoldne pride očka. Sedejo h kosilu. Pubiju zaveže Ančka velik prt okoli

vratu. Pubi je neznošen jezen na ta prt. Očka izprašuje mamico: Kakšen je bil Pubi? Ona odgovarja: Tako — tako!

Pubi gleda uporno v krožnik pred seboj. On dobro ve, kaj pride zdaj. Kregan bo.

Pa je že navajen. Ančka prinese juho. Stegne se mimo nje in se dotakne z roko njegove. Pubiju se zdi to dobro. Ne ve zakaj — prime jo, skloni se in jo ugrizne v prst.

Ančka skoro polije juho. Očka se jezi: »Ti kujon, ja — ti si boljševek! In — tlesk in — od mize.

Pubi razmišlja v kotu: »Kaj pa je spet to? Boljševik?«

Misli in misli. Naenkrat se spomni. Da! V parku je stal poleg mame in njene prijateljice. Mimo je prišel mlad, bled gospod z lepo, visoko damo. Gospod se je smejal na vse grlo in kazal bele zobe. Prijateljica je šepetala mamici: »To je boljševek!«

Pa naj bo — si misli Pubi — naj bom pa še jaz! Sicer pa je bil tisti gospod lep in mlad in se je tako smejal! In dama je bila tudi lepa. Imela je take velike črne oči... Tako srečno je gledala mlada gospoda. Gotovo mu večkrat pravi: ti falot ti! Prav gotovo!

Marcel Ray

Španija in Evropa

Sevila, v marcu.

Veliki španski narod je premočno znan ostali Evropi. To je narod, ki je bil nekdanj, ki postaja zopet in ki na vsak način hoče postati velik politični narod. Evropa čisto krivično presoja Španijo po videzu in po momentanih nemirih in političnih potresih, ki izbruhnijo od časa do časa, ki pa kljub temu ne morejo omajati temeljev njenega mogočnega ustroja. Ali nismo videli še nedavno, kako sta se Evropa in ves svet vznemirila zaradi enostavne ministrske krize, to je zaradi političnega dogodka druge ali tretje vrste? Ta kriza je izbruhnila v prvih dneh iberske pomladi, ravno v dobi, ko inozemski izletniki v trumah posejajo oranžne vrtove Valencie in oljčne gaje Andaluzije. Senzacionalna poročila mednarodnega tiska, ki ne kontrolirajo vedno svoje moči, so vznemirila in oslabila to reko turistov. Bogati Angleži in Američani so ostali v mestih Južne Francije in niso posili priljubljenih krajev pirenejskega polotoka. Španci so bili močno začuden, ko so iz tujih časopisov izvedeli, da njihovi državci grozi katastrofa. Vendar pa velike množice posebnih dopisnikov in specializiranih svetovnih reportažerjev niso mogli smatrati za dovoljen nadomestek za izostale denarne goste.

Jaz sam sem bil priča te krize. Pokazala nam ni drugega, kakor živo agitacijo političnih krogov, ki predstavljajo največ nekoliko tisočev oseb. Ti tisoči so zapričeli silovito opozicijo proti režimu, ki ga je uvedla ustava z leta 1876. Ali ta opozicija je razdeljena med ustavoverne monarhiste, to je pristaše nove ustave, zmerne republikance, radikalne republikance, socialiste in sindikaliste. Vsaka izmed teh skupin goji globoko nezaupevanje od svojih sosednjih skupin. Tem nasproti stoji desnica ne manj razdeljena po nazorih, toda zbrana okoli kralja, da brani in vzdržuje obstoječi red. Nad vsemi pa je sam kralj, ki ga močno napadajo zaradi sodelovanja v propadu diktature, ki pa je kljub temu v poteku krize pokazal strogo ustavno zadržanje v svojem postopanju. Kako se je kriza razvijala? V kratkih besedah: opozicija ni imela poguma, prevzeti oblasti, ki jo je nudi Altonz XIII. Zato je vladar zaupal odgovornosti polno nalogo vlade politikom iz preteklih in preteklih dob. Naslonil se je na monarhistično desnico vseh odtedenov, od liberalcev, kakršnih je grof Romanones, do skrajnih konservativcev, kakršna sta grof Bugallal in La Cierva. Na tihem ga je kajpada podpirala fašistična skupina monarhistične zveze. Edino novo dejstvo, ki pa mu ne gre odrekati važnosti, je ustanovitev sredinske stranke s težnjo, da nova stranka postane os in gibalno novo vlado. To politično skupino je ustanovil Cambó, ki ga zastopa v kabinetu njegov prijatelj in dolgoletni sodelavec Ventosa. Cambó sam pa ostaja za kulisami in odvod vlado ter vleče vse niti javnega dela. Nastop tega finančnika in poslovnega človeka največjega stila pomeni, da se je veleindustrija Španije odločila zavzeti svoje mesto v vladi, kjer je bil dosedaj zastopano edino agrarni kapitalizem; pomeni pa obenem poskus orientacije v pravcu pozitivne politike in praktične stabilizacije španskega javnega življenja.

Vsi ti dogodki so se odigrali med politiki. Španski narod, prebivalstvo mest in vasi pa pri tem nikakor ni sodelovalo. Po sedmih letih, tekom katerih je bilo ukinito normalno politično življenje je prebivalstvo, že itak od davna navajeno indiferentizma v politiki, ohranilo svoj popolni molk. Niti ni gotovo, da li nam bodo bližnje volitve pokazale, kaj čuti in misli narod, kajti nekakega znaka ni, da bi bile te volitve bolj odkrite in iskrene, kakor so bile pred uvedbo diktature. Nekaj na Špankem zelo ugledni državnik, ki sem ga vprašal, kaj misli španski kmet o položaju, mi je odgovoril prostodušno in nekoliko cinično: »Kmet ne misli nič.« Morda je res tako, vendar pa ta sodba ni popolnoma zanesljiva. Španski kmet je siromakejši in brezpravniji, nego so celo kmetje na Balkanu, zato nesrečnik nima časa in volje, da bi se bavil s politiko. Toda kdo ve, kaj se je zgodilo v njegovi glavi v teku zadnjih let? Ne morem se ubraniti misli na stotine milijonov kitajskih kmetov, ki tudi niso mislili nič, ki pa so se naenkrat vrgli na neke zelo enostavne ideje in se jih drže z neukrotljivo silo.

Eno je gotovo: To kar misli španski narod, ni v soglasju s idejami, ki jih imajo njegovi politiki. Slednji hočejo ohraniti ali uničiti neki politični režim. Ljudstvo pa si prizadeva najti izhod iz svojega globokega siromaštva, da bo lahko živel, delalo in jedlo. Preprostemu ljudstvu gre za to, da doseže srednji nivo materialnega blagostanja in kulture zapadnih narodov, pa naj si se težnje že zaveda ali ne. Španiji gre za to, da se opravi svoje politične zaprtosti, da prekorači pirenejsko barijero in združi svoje usode z usodo evropskih narodov. Ta članek pišem v Sevilii, kjer se

ravno vrši anketa o agrarnem vprašanju o Andaluziji. Videti sem po mestih in vaseh južno na tisoče kmetov brez zemlje, brez dela in brez kruha. Videl pa sem tudi ogromno zemlje od katere niti dve tretjini nista še obdelani. Javna oblast je močno vznemirjena zaradi tega položaja, ki ga je letos postarila še izredno huda suša, zelo slaba letina oliv in vpliv brezposelnosti v drugih deželah. Prizadeva si najti sredstev za velika javna dela, ki naj dajo kmetu priliko za zaslužek. Ta problem pa je na Špankem skorodna nerešljiv, ker je diktatura močno oslabila vire javnih dohodkov in Španija zato iz lastnih sredstev ne more podvreči nič velikopoteznega. To je mednarodni problem, eden izmed problemov nove Evrope.

Zaradi tega sem prepričan, da politični problem, ki se z njim tako zelo bavijo v Madridu, problem režima, ustave in preuredbe političnih tradicij, skuša samo skriti in zatajiti pravi španski problem. Zato naglašam, da bi na Špankem najbrž ne bil republikanec, da si sem v Franciji zvest pristajač političnega nauka. Ako pa bi bil republikanec v Španiji, si nisem gotov, da li bi z veliko nepotrpežljivostjo pričakoval zmage tega, kar imenujemo tu nekako visokoteleto revolucijo. Jaz mislim, da se bo prava revolucija kakršno Španija nalučnejše potrebuje, izvršila prej ali slej, naj bo že politični režim tak ali drugačen. Zdej ga nastane vprašanje, da-li je v interesu Španije in Evrope, da izbruhne s to revolucijo tudi nevarnost novih reakcionarnih in anarhičnih pretresljev. Vzgled revolucije iz leta 1873., vzgled nekaterih držav Južne Amerike in vzgled portugalske revolucije, vsi ti zgledi niso tak, da bi dali količkaj poguma za sličen podvig na Špankem.

Temu nasproti mora nepristranski opazovalec uvideti velike napore, ki jih Španija doprinaša že celo desetletje, da bi se rešila svoje osamljenosti ter se približala Evropi in ostalemu svetu. Ustvariteli Društva narodov so dali Španci velik znak zaupanja s tem, da so jo, edino izmed nevtarjalnih držav, vpisali v spisek ustanovitelj novega bratstva narodov. Vpoštevali so s polno pravico, da je Španija med vsi vojno imela važno vlogo posrednika in razsodnika pri vzdrževanju vsaj najmanjše mere stikov in odnošajev, potrebnih med bojujočimi se narodi. Po končani vojni je Španija brez vsakega dvoma zaslužila to zaupanje. Kakršnekoli so že napake njene tradicionalnega političnega sistema, kakršnekoli so že zablode in zmote temu sledeče diktature, je vendar nemogoče v nemar pustiti zapiranje španske zunanje politike, ki je nepriznane težila v pravcu zenevske koncepcije. Morda bo kdo rekel, da se je Španija odpovedala temu, kar imenujemo »visoka politika« in da je opuščila riskantna podjetja in diplomatske intrige ter zamenjala politiko bojnih zvez s politiko razsodstva samo zato, ker se ne čuti dovolj močne za izvajanje visoke politike. To je pač mogoče, a tako dela večina drugih narodov. Ustroj sodobne humanite je tak, da se morajo vlade in posamezniki izogibati nevarnih in obsodbe vrednih akcij bodisi iz bojnosti pred sodiščem, zaradi spoštovanja mnenja svojega sosedu ali zaradi potrebe po miru.

Naj bo že kakor hoče, zaporedne vlade Alfonza XIII. so vsa pretekla leta dale čisto dokaze modre dalekovidnosti in mednarodne uvidenosti. Znale so se približati Južni Ameriki vključno neprijetnemu spominu na razne vojne za neodvisnost, zblížale pa so se tudi s Severno Ameriko, ne glede na izgubo Kube in Porto-Rika. Tudi so na najboljšan način v sporazumu s Francijo uredile svoj položaj v Maroku ter pokazale zmernost v pogajanjih za Tanger. Pred vsem pa so si pridobile in ohranile velik ugled v Društvu narodov, ne glede na bežno epizodo v borbi za »stalni sedež« in na svoj izstop iz Društva narodov od leta 1926. do 1928. Ni bilo takorekoč niti enega zasedanja Sveta društva narodov, v teku katerega se ne bi druge velesile zatekale po pomoč k predstavitelju Španske Don Joseju Quinones de Leonu, kadar je bilo rešiti kako močno zapleteno vprašanje. Njegova sposobnost in prislovično dobra volja, kakor tudi njegovo globoko pravno znanje ter sposobnost za pomirjenje sprtih strank je vedno znala najti izhod iz še tako težkega položaja.

Tik pred pogajanjem za pomorsko pariteto v Rimu mi je rekel neki španski diplo-

Čuvajte svoje zdravje! Uporabljajte

rogovilo. Nazadnje je Langdon položil meso poleg skleda mleka na tla in se vrnil k Bruzeju, ki je puhlal mogočne oblake dima iz svoje pipe.

»Čez dva dni mi bo jedel iz roke,« je veselo menil Langdon.

»Čas je, da gremo spat,« je v odgovor zardehal Bruze. Kmalu je v taborišču zavladala popolna tišina. Lovci so se zavili v svoje odeje in kmalu zaspali. Ogenj je plapolal, čedalje bolj dogoreval in končno je tlelo samo še nekaj polen. Bila je zvezdasta noč — enolično so žuboreli potoki in studenci v tišino — nekje je skovikal čuk. Iz daljave se je čulo ropotanje skale, ki se je bila sprožila v gori in se je valila v nižino. Muskva je vedel, da se mu ni treba zdaj ničesar več bati. Vsi so že spali — razen njega samega. Previdno je splezal po deblu navzdol. Ko je bil že skoro čisto pri tleh, mu je izpodrsnilo in malo je manjkalo, da ni padel naravnost v skledo mleka. Sicer pa to ni določilo tako napačno. Nezaupno je vtaknil jeziček v tekočino in se obližnil. Nato je še enkrat pokusil. To pot že bolj pogumno. In v drugo je mogel le ugotoviti, da je v skledi nekaj silno dobrega. Stvari sicer še vedno ni popolnoma zaupal — hodil je okoli skleda, kakor mačka okoli vrele kaše, vedno priprav-

mat: »Ta francosko-italjanski sporazum nas silno zanima. Ako bo razmerje mornariških sil Francije in Italije ustaljeno, bomo mi postali razsodniki v sredozemski politiki.« To so bile sicer besede, kakršne smo čisto čuli pred vojno, toda mislim, da vplub temu lahko sprejmemo to formulo, ker se Španija nikoli ne bo spuščala v boje, pri

Josip Fr. Knaflič:

Skrivnostni preganjalec gospoda Žulaja

Poglavje te zgodbe, kjer se pokaže sled na neke tajne

Mene posiljuje smeh, deček pa nejevoljno dreagne sestrico in jo pokara:

— Uh, saj ne veš prav! Saj se ne reče tako. Kozakinja se reče. Ona je z Ruskega, tam kjer so kozaki.

A Ljubica vé še nekaj važnega o Dini ni mi zaupa to, ko ji popravim čepico.

— Ona nima srajce! pove Ljubica in se ponosno ozre na brata, češ, tega pa ti ne veš.

In je Miran tudi res začuden, tako da ne ve, kaj bi rekel na to. Samo na njegovem obrazu se izraža odločno dvom. Toda Ljubica vztraja trdno na tem, kar zagotovo ve.

— Nima je ne. Saj sem videla. Ko ji je čebelica zlezla za jopico. Pa se je takole odpela (Ljubica pokaže to na svojih prsih), pa sem videla, da nima nič srajce...

Ah, Ljubica, to je sijajno dete! Smeje požemem spet motor.

Zapeljal sem na notranje grajsko dvorišče. Tam se je oskrbnikova deca igrala z zajčki, in sta se jim Miran in Ljubica takoj pridružila. Oskrbnikova gospa mi je pa povedala, da je gospod slikar Dane še zgoraj pri baronu, da je tudi neki agent tukaj, in da se pogajajo za neke slike.

Torej sem se šel medtem malo ogledat okoli graščine, uživati lepi pomladanski večer, ki se je vonjivo in pestrobojno razlival čez pokrajino.

Za graščino se je raztezal velik sadovnjak, ves v cvetju in ves potopljen v zlatorožnato luč zahajajočega solnca. Tam je na klopi sedel samcat, star kozak... Ni še ganil, ko sem prišel mimo in pozdravil; kakor kip je ždel tam, sklenjene roke oprte na palico, samo dolgi sivi brki so se mu pozibavali v rahlem vetriču, in njegove oči so tožno-zamaknjeno strmele v daljavo... Tu di tam ob širokem solnčnem Donu cvetijo zdaj vrvtvi, cvete njegov vrt, ki ga morda ne bo videl nikoli več... nikoli več... Umolknila je v gori kukavica, in slišim samo votli kašelj, ki stresa kozakove bolne prsi. Voščenorumen je njegov koščen obraz.

Na kraju lepega, a že močno izsekanega parka, kjer se mi je nudil pogled daleč po dolini, obdani od vinskih goric, sem se usedel na klopi in se takole malo predal sanjarenju — prilika je bila preveč zapeljiva, da bi ne sanjari. Pa se je v tem zgodilo, da nisem bil več sam tam na klopi.

Nisem je slišal priti. A ko sem se slučajno ozrl, je sedela tam na drugem koncu klopi — Dina, mlada kozakinja. Iz vlnudnosti sem pozdravil. Z lahkim, nemim priklonom. Odzdravila je s kratkim pokikom in samo s pol pogleda name. Tem željnije pa je pogledala moje cigareto, ki sem si jo bil pravkar prižgal.

Pa sem porinil tja čez klop dozo in užigalico.

— Poslužite se, tovarišica Dina, sem dejal po domače.

— Dina Pavlovna! je popravila to. Tovarišico je pa sprejela brez popravka. In ko si je bila našgala cigareto, je porinila dozo in užigalico k meni nazaj in je rekla:

— Hvala, tovariš.

In tako brez vsake ironije in z neko naravno mehko je izrekla to besedo, da me je pogrelo. Vedno je prijetno, če ti ženska — katerakoli — reče tovariš...

Potem sva molče kadila.

Če je prišla, sem si rekel, bo tudi govorila. Itak jo je prignala radovednost. Dolgčas je punčki v tej samoti, — naravno, — pa jo zanima vsak došlec.

katerih bi sama lahko kaj izgubila. Njena razsodnška naloga bi bila lahko samo miroljubna, ker mu to narekuje njena politika in nje interes. Iz tega vzroka težji Španija po zunanjem miru, kakor tudi zato, da lahko v sedanji politični in gospodarski krizi doseže notranji mir in razvije svoje gospodarske možnosti.

Zdej ko sem si jo lahko bolje ogledal, se mi je zdela tudi simpatičnejša kakor poprej, pri tistem le bežnem in povrh še tako razburljivem srečanju na cesti. Da, prav zalo dekle sem si jo mogel predstavljati — v boljši toaleti, se reče; takole pa; z razmršeno črno grivo, katere se je držal gozdni mah, v blatnih sandalah, krilo čudno rdeče pomazano, gole noge vse razpraskane... hm, je izgledala malce podivjana. Kakor da je prišla iz boja s Tatari, tako je izgledala ta krepka in drzna mlada kozakinja.

Na sebi je imela nekakšen lovski jopič iz jelenje kože, pod vratom odpet, da se je videlo v njeno oprsje. In je bila njena polt tako rjava, da se je jedva razlikovala od usnja. Pri tem mi je prišlo na mar, kaj je povedala o tej Dini mala Ljubica, in nehoté so se mi usta raztegnila na smeh.

To pa je takoj zapazila in je rekla: — Kaj me tako gledate? Ošnila me je s pogledom iz očesnega kota in se obrnila proč.

— Da, na hrbtu jih imate tudi, Dina Pavlovna! sem rekel.

Začudeno se je okrenila nazaj: — Kaj imam na hrbtu?

— Slecite bluzo, pa pogledjte, Dina Pavlovna! sem se režal.

Ni vedela, kaj bi rekla, a vsa nemirna se je premikala na klopi. Slednjič je nejevoljno zamahnila z roko:

— Kake šale so to! Vous êtes... vi ste... Naenkrat se je zasmejala na glas, odlomila z grma šibico in se tepla po kolennih.

— Vaše slikarije bi rad videl, Dina Pavlovna. Ali bi mi jih ne hoteli pokazati?

— Slikarije? se je začudila. — Saj nisem slikarica!

— Ne? Škoda. Mislim sem to, hm, ko ste tako lepo pisani, oprostite! Tale sočni karmin po vašem krilu... in tale lila-barva na vašem komolcu... na hrbtu pa imate celo mavrico... To ste menda usedli slikarju Danetu prav na paleto, Dina Pavlovna?

V mojih opazkah je bilo dovolj poroga in sem pričakoval, da dobim razdražen odgovor. A je ostala popolnoma ravnodušna. In potlej me je presenetila z vprašanjem, dali nisem nemara detektiv. Detektivji da takole vohljajo okoli...

Nakar sem ji moral z obžalovanjem povedati, da sem samo novinar.

— A! je vzkliknila. — Zato imate tolikšno fantazijo! In je z rokama naredila po zraku velik kolobar.

— Pa fantazirajte dalje, ne bom vas več motila, je dejala nato, dvignivši se s klopi. — Samo cigareto mi še dajte, pa z bogom... tovariš! To je izrekla zdaj z ironičnim poudarkom in usmevom.

— No, le ostanite še malo, Dina Pavlovna, sem ji rekel. — Vam bom še kaj zanimivega povedal. Vidite, na primer: jaz sem novinar, a baš mi je žal, da nisem slikar. Zdej ko sem videl tistega bolnega starega kozaka tamle v cvetočem sadovnjaku... Ali je to vaš oče?

— Da, to je naš batjuška Pavel Fjodorovič.

— Tak boste še bolj razumeli, Dina Pavlovna, če vam povem, da me je to globoko pretreslo... Zato sem se vam morda zdel prejele malo dolgočasen... dasi sem drugače prav zabaven človek, lahkoževček več ali manj, da... Ampak kakor rečeno, zelo me je pretreslo, in še vedno mi je pred očmi podoba starega kozaka junaka, danes ubogega brezdomca... Vsa tista tuga v njegovem obrazu, tisto hrepenenje v njegovih očeh, tako brezmejno in brezupno... Ah, ni je besede, ki bi mogla izraziti

bolest, ki trga srce ubogemu staremu možu, in nobeno pero ne bi moglo opisati tega. Samo čopič slikarja bi mogel to živo pokazati svetu. Zato, — vidite, Dina Pavlovna, — zato pravim: Da mi je žal, da nisem slikar. Če bi jaz znal naslikati tega starega kozaka, batjuško vašega, tako kakor sem ga videl tam pod cvetočo češnjo, v večernem soncu, samcata v njegovi žalosti in boli... o, to bi bila slika, ki bi presunila vsakogar. Slaven bi postal jaz s to sliko

Dina, ki se je bila usedla spet nazaj, bliže k meni, me je poslušala v tihi resnobi. Naravno, da ji je to, kar sem govoril o njenem očetu, šlo do srca. In njene oči, ki so bile zdaj polno uprte vame — poprej me je pogledovala samo postrani, pol koketno, pol nezaupno, — so kakor prošile, naj še govorim.

A jaz sem naenkrat umolknil. Zakaj naenkrat, ko sem tako od blizu pogledal v Dine oči, me je nekaj spreletelo: — pred mojimi očmi je vstala podoba lepe neznanke, ki sem jo bil srečal na ljubljanskem kolodvoru, taktak ko sva z detektivom Kiopom iskala gospo Tijo. Ali niso bile to one iste temne oči, sveteče se kakor brusen dragulj, s tisto rahlo modrino v belini in pa malo, malo posevne? In te črne obrvi tako visoko razpete? Kakšne oči — pravcete nočne oči; nemara so svetijo tudi v temi...

Seveda ni bila ta tukaj ona, toda trenutno je bilo moje presenečenje tako veliko, da mi je nehoté ušla preko ustnice tista skrivnostna beseda, ki mi jo je bila takrat pošepetala.

— Aha! sem rekel in slišalo se je, kakor da je izrekel to neki drug, tuj glas.

A glej; ob tej besedi se je Dina zdrznila in v očeh ji je zasijala radost, toplja, iskrena radost, kakor da sem jim rekel nekaj zelo ljubelega.

— Aha? so dahnile njene ustnice. In nato še enkrat: — Aha? In je zrla v moje oči, kakor pričakovanje odgovora. In ko ga ni bilo, ko sem molčal, ves presenečen strmeč vanjo in ne vedoč, kaj naj rečem, — tedaj se je naglo spet odmaknila, z vidnim strahom v obrazu...

V isti hip so se razlegli po parku klici Mirana in Ljubice. Pribhajala sta z očetom pome. In zadaj je trudno korakal Job.

Ceprav je težko hodil stari Job, skrb mu ni dala ostati doma, — prišel je za nami. In potem je moral siromak vso to dolgo pot, peš in sam, spet nazaj.

Ah, težko je res na svetu; drugača nimaš ko samo skrbi in trud...

Bil sem tisti večer dokaj zamišljen in raztresen, tako da me je gospa Vida nekakrat pogledala začudeno, kadar sem na kako vprašanje odgovoril »robo«.

Toda ta reč z Dino, ta čudna reč, mi ni šla iz glave. In spet je vrtalo po mojih možganih vprašanje: Aha — kaj pomeni ta beseda? Ali je ime? Ali pa kako tajno geslo?

Dve leti že razglabljam o tej skrivnosti in mi je od tega bolna glava in bolno srce. Kdo je in kje je ona, ki mi je takrat na tako skrivnosten način pošepetala to besedo? Zdavnaj že se mi je izgubila vsaka sled za njo.

Danes pa, nenadoma sem jo spet našel sled. Ni dvoma, da ta Dina nekaj vé, kar je v zvezi s tisto mojo Abo... Pa se mi je tu naenkrat posvetilo: Ta močna sličnost v očeh in tudi nekako v vsem tipu — kaj pa če sta Dina in Abo sestri?

(Nadaljevanje prihodnje nedelje).

Vinska trgovina prve vrste v Beogradu

v centru prestolnice z razvitim poslom po vsej državi in v nekaterih tujih državah

se prodaja

obenem z inventarjem, ki sestoji iz prvovrstnih sodov in kadi za cca 10 vagonov vina in rakije in vsega potrebnega moderne in novega tehnične pribora. Vse se more videti na licu mesta. Zlasti pripravno za vinogradske zadruge, veleposelstnike, vinogradarje itd. Poudbe na Jugoslovanske, a. d., Beograd, pošt. pretinac 409 pod »Vinarska trgovina 370«.

J. O. Curwood:

Medved Tir

Zdajci se je v mogočnem skoku pognal kvišku in skoro bi bil dosegel malega medvedka. Ravno je hotel v drugo skočiti, ko je zmerjaje priteknel Langdon in ga nekakrat oplazil z jermenom. Pes je zacvilil, potegnill rep med noge in se splazil za Meteosinom.

Muskva se je zelo začudil. Mož ga je bil rešil! Pretepel je satana z rdečim gobcem in belimi zobmi. Videl je, da so bili zdaj vsi privezani — zdaj je bil varen.

Saj ljudje vendarle niso tako huđi, je pomislil Muskva. Njih se mi, kakor je videti, ni treba preveč bati. Langdon se je vrnil in iztegnil roko po Muskvu. Mali je sicer zarenčal, popadel ga ni. Obrnil je glavo nekoliko v stran in zdajci začutil na hrbtu čisto lahen pritisk.

Tako nežno ga se mati ni bila nikdar pobožala — kar ugajalo mu je. Sprva je sicer še renčal in kazal bleščéce se zobke, potem pa je popolnoma utihnil in mirno dal, da ga je Langdon smeje se gladil po kosmatem hrbtu.

Lovec je stekel k ognju, vzel košček jelenjega mesa in ga pomolil Muskvu pod nos. Malček je bil povohal, nato pa se je kar moči daleč umaknil v svojo

ljen, da hitro odskoči, če bi ga kdorkoli napadel. Končno pa je odločno vtaknil nos v sladko mleko in ni dvignil glave prej, dokler ni bila polizana zadnja kapljica prelestne tekočine. Potem je povohal meso. To je bila položila pod drevo prav tista roka, ki je bila prinesla sladko belo pijačo! In ista roka ga je bila pogladila in zapodila psa. Toda kljub vsemu se mesa ni upal pojesti — bil je še precej sit od mleka. Mahoma ga je obšlo hrepenenje po Tiru in svobodi. Ali ne bi poizkusil pregristi vrvi? A to se mu ni posrečilo. Kadar se je utrudil, je nekoliko počival, potem pa spet pričel grizti, samo da — na drugem mestu! — In tako je bil ves njegov trud zaman. O polnoči ga je gobček že tako bolel, da je opustil svoj namen. Splazil se je tesno k drevesu in se zvil v kloščič. Povsod je bila tišina in počutil se je zelo osamelega in zapuščeneega. Mislim je na Tira in žalostno cvilil. Kje je zdaj njegov orjaški prijatelj prav za prav? Ali sploh še živi? Če bi bil zdaj vsaj Piponaskov pri njem, še njega bi prijazno pozdravil. Maš medvedek je premišljal o toliko stvareh, da ni niti za trenutke zaspal.

Tako je prišla noč.

Rano zjutraj je bil Meteosin prvi na nogah. Zakuril je, nato sta se zbudila

tudi Langdon in Bruze. Ko sta se oblekla, je prihitel Langdon k svojemu zervančku.

»Jedel je,« je veselo zavpil tovarišema in jima pokazal prazno skledo. Muskva je sicer takoj zbežal na drevo, ko ga je pa Langdon pričel gladiti, ni nič več godrnjal. Langdon je nato zdiral k zalogram in se vrnil z novo skatlico mleka, katero je odprl pod Muskovim drevesom in z mlekom napolnil skledo. Muskvove oči so radostno zažarele — mleko! Langdon je dvignil skledo tako visoko, da se je Muskvov nosk skoro potopil v njo. In Mustva se zdaj nikakor ni mogel premagati. Lizal je in cmokal, dokler ni bila skleda prazna.

Resnično je zdaj je jedel Langdon iz rok. Ko se je približal Bruze, da pogleda, kako napreduje Muskvova vzgoja, je medvedek pokazal zobe in zarenčal.

»Medvedi so boljše od psov,« je vkljub temu zatrdil Bruze. »Še nekaj dni, pa bo tekal za teboj, Jimmy!«

»Kaj si mi že pravil takrat o Jamesovem medvedu. Bruze?«

Bruze je bil tega dne zgovoren in je zadovoljno pripovedoval.

dolino, da si je kupil živeža. Krofil je grizljive in dolga leta je imel enega, ki je bil gotovo prav tak orjak, kakor ta, ki ga zdaj loviva. Ujel ga je bil še mladiča, ko sem ga pa jaz videl, je tehtal vsaj tisoč funtov. Kamorkoli je šel Jameson — medved ga je spremljal kakor pes. Še celo na lov ga je jemal s seboj in spala sta ob istem ognju. Jameson je imel medvede rad — nikoli ni nobenega ustrelil. — Da, tak je bil Jameson!

Langdon se je pogledal v premišljevanje. Čez nekaj časa je rekel:

»In jaz jih imam zdaj tudi rad, Bruze! In prav za prav sam ne vem, zakaj, nekaj imajo na sebi, kar spominja na človeka. Ne bom jih več mnogo pobil, mogoče celo nobenega več — razen tega pošpera.«

Pobrskal je po svoji pipi in nato jezno dodal:

»Prav za prav je velika prostaščina, da ni nobene pokrajine in nobene države, kjer bi bila za medvede določena varstvena doba. Ob vsakem času jih smeš pobijati, še njihove mladiče smeš izkopavati iz brlogov. Saj sem jih že sam nekaj izkopal. Bruze. Včasih mislim, da je sploh zločin, hoditi s puško okoli! In vendar se te strasti ne morem otrestiti!«

KRALJESTVO MODE

Riviera spomladi

Na spomlad je francoska rivijera že od nekdaj zbirališče tistih ljudi, ki jim je usoda poleg polnih žepov naklonila ljubezen do prebivalstva se narave in ki znajo v sladkem brezdeležju centi lepoto brezmejno si prizadevati. Poleg takih, ki pridejo na riviero zaradi zabave, je na tudi mnogo tujih (predvsem žensk), ki pridejo, da bi raziskale novo modo, katere skrivnosti se razodenejo človeku na rivieri mnogo prej nego na domačih tleh.

Po tamkajšnjih novotarijah sodeč, se nam obeta letos zanimiva nova linija, ki bo — dajši v podrobnostih komplicirana — skrajno enostavno učinkovala, in bo že zaradi tega dosegla odobravanje pri vsaki elegantni dami. Zanimiva je uporaba materiala: letos strogo ločimo tkanine, ki pridejo v poštev za tretsorska oblačila, od blaga iz katerega izdelujemo elegantnejše obleke. V prvem primeru se namreč poslužujemo izključno svetlih, toda nevtralnobarvnih stvari, medtem ko je popoldanska obleka temna; tu pa se je morala lani tako priljubljena črna barva umakniti temnoderži.

Za na promenado so se predvsem uveljavila razna jerseyjska blaga, kajti njihova poročna izdelava pomeni za nas nekaj novega, ngalajo pa najbolj zaradi lepih in praktičnih »mešanih« barv. Obleka te vrste ima nagubano krilo in je opremljena z ozkim nagubanim pasom ter učinkuje izredno mladostno: napol širok kloбок in lepa fistic preko ramena podajata odprti izgled nepriljubljene elegancije. (Zadnja slika).

Poleg tretsorskih oblek zastopajo važno mesto kostumi. Na rivieri jih vidimo mnogo. Najbolj so seveda razni modeli z apartno zvonočasto jopico in rahlo zvonočastim krilom. K temu se nosijo ljubki klobočki iz klobučevine, takozvani »mali Napoleon«, z zavilanimi okraji, ki so na dveh straneh prepognjeni (slika 2).

Popoldanski plašči tvorijo največji problem spomladne mode, kajti združevati mora fantazijo z eleganco. Tudi tu vidimo, kakor pri popoldanskih plaščih, ravno linijo, prednji del pa je široko ukrojen, tako da pada plašč zvonočasto na stran.

Plašču podaja originalno noto širok zvonočast fičur, ki prihaja izpod reverje (slika 3).

Popoldansko obleko izdelujemo letos večinoma iz temnoderžega georgettea, temnoderžena barva se namreč prilaga skoro

vsaki barvi obraza in je letos tembolj modernna, ker smo jo že par sezon pogrešali. Značilno za nove rivierske modele je, da učinkujejo v celoti jako enostavno, v podrobnostih pa prinašajo izredno skrbno izdelavo. Navlečeni gornji del obleke, ki lo vidimo na prvi sliki naše skupine, zahteva mnogo skrbnega dela, volan na kraju pa ustvarja pravilen prehod k zvonočastemu krilu. Izreček ob vratu je obrobjen z ozkim, spodaj zavezanim ovratnikom.

ZA SPOMLAD potrebujete nove čevlje!

V vseh najmodernejših oblikah, v solidni domači ročni izdelavi Vam jih izvrši po meri 4236

Joža Mokorel, Ljubljana MIRJE 2. 4236

Torbica za puder

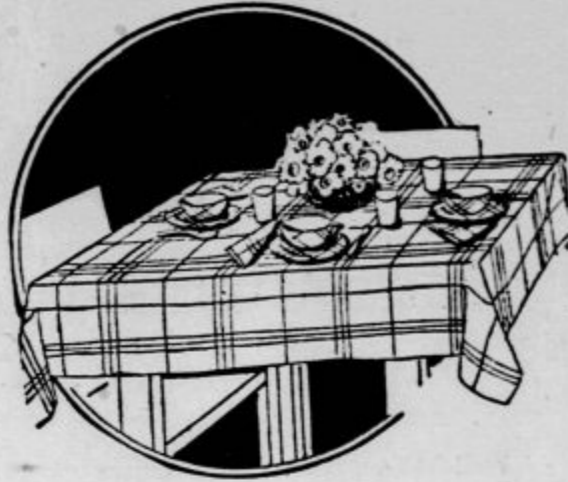
izpodriva zadnje čase dozo, kajti mnoge dame so spoznale, da se morejo v tem primeru posluževati mnogo večjega čopa za puder, ki razdeli moko bolj enakomerno po obrazu. Umevno je, da ne smejo biti takšne torbice iz svile, na katerih bi se puder prijel, temveč morajo biti narejene iz gladkega usnja in podložene z istim, toda svetlejšim materialom. Zrcalo na notranji strani je seveda conditio sine qua non. Mnoge torbice za puder so izgotovljene iz živo barvnega gumija. Takšni komadi so seveda manj elegantni, toda se dajo lažje čistiti in so bolj higijenični.

Vaš mož

se vam lahko izneveri.

ako ne pazite dovolj na nego svojega telesa in ako ta ni dovolj privlačna. Poznana, milovonjiva sol za izpiranje (Isla Spül-salz) vam pomore, da ostanete vedno zdrava, sveža in mladostna, ako se redno nje poslužujete za svojo intimno toaleta. 346-1

Nova čajna mizica

je zares »spomladanska«, kajti njen videz oznanja veselo svežost in originalno mikavnost do zadnje podrobnosti. Predstavljamo si čajni prt s pestrimi karo vzorci na rumeni podlagi, k temu seveda enake serviete in najnovejše: čajni servise v isti barvi in enako vzorčasti! Enotnost pa ne sme biti pretirana, zato je na taki mizici tudi potreben močan kontrast, ki prežene vsako enoličnost. V tem primeru je najbolje, če se poslužimo naravno barvno slamate košarice s pločevinastim podlogo (namestu steklene ali keramične vaze), ki jo napolnimo s svežim cvetjem

Vprašanja in odgovori

»Telovadba.« Na tem mestu utegne priti o priliki udara, padca itd. do zmečkanine mehkih delov, kar spoznamo na podplutbi, ali pa je poškodba resnejša in je to ali ono rebro nalomljeno ali pa celo prelomljeno. Vsekakor bi slednja poškodba povzročala več bolečin. Če ni prsni koš poškodovan, bodo posledice padca kmalu izginile. Da pa boste pomirjeni zaradi event. drugih posledic, naj Vas bližnji zdravnik v Vašem mestu pregleda, odnosno odredi, kdaj se imate zglediti zaradi eventualnega ponovnega pregleda. — G. B. S. v Lj. Vi posvečate vsekakor preveč pažnje pojavom, ki so v Vaši starosti več ali manj fiziološki in si še poslušate stanje s stalnim razmišljanjem, kaj bo v bodoče, če je že sedaj tako hudo. Vaš pesimizem ni na mestu in si morate vedno predložiti, da bodo Vaše težkoče v kratkem času ponehale, morda bi bilo dobro, če bi jemali vsaj za nekaj časa pomirjevalna sredstva. Javite se v ambulanci tukajšnjega nevrološkega oddelka v banovinski splošni bolnici, kjer je zdravljenje brezplačno. Imate pa sedaj tudi lastno bolniško blaginjo. — »Bupc.« Poglejte tudi gornjo notico.

— Sluz prihaja iz nekih malih žlez, je brez pomena ter izvira iz večje razdražljivosti živčevja, ki je pač primarno tangirano, tako da prevladujejo simptomi seksualne sfere. Razveseljivo je, da se znaki boljšajo, četudi to neradi priznavate, ampak za enkrat še podcenjujete. Videti je, da je kriza že prestana in bo odslej krenilo na boljše. Glede navodil velja tudi za Vas gorenji nasvet. — K. J. v V. Možno in v Vašem slučaju verjetno je, da je postala bolezen kronična. Čim dalj časa traja, tem težje bo to ozdraviti. Zdravljenje vrši seveda zdravnik, ki Vas vidi in preiskuje. On tudi odloča, če je bolezen v tem stadiju že kužna ali ne, ker je to odvisno od mikroskopske preiskave. Ako se izkluči infekcijsko, ne obstoja nevarnost za druge. Za otroka ni treba skrbeti, ker se to dedno ne prenaša. Proti prenašanju s kontaktom pa mora itak bacila ali zdravnik ukreniti potrebno. — V. K. v M. Za Vašo zadevo Vam niti nasveta ne moremo dati, temveč Vam toplo priporočamo, da pojdite k bližnjemu zdravniku, ki se mu zaupate. — »Bhc.« Brez zdravniške pomoči ne pojde. Bolezenska sprememba je prerena, da bi se moglo še odlašati. Vi imate v svojem kraju bolnico ali pa če hočete, poiščite pomoči na urološkem oddelku tukajšnje bolnice. — G. H. J. v T. V. Lepo, da imate toliko zaupanja v nas, ampak žal, Vam ne moremo povedati drugega kot zdravnik, ki si so Vas zdravili. Če ni bolezen pri kraju, ne preostane drugo, kakor da se zaprete zopet zdravniku, ampak ne morda da ga ubogate le par dni in že znova obupate. Ravnanje se točno po prejetih navodilih in ne pretiravajte svojih občutkov, da ne bo bolezen iz Vas napravila hipohondra. S svojo trdno voljo do skorajšnjega ozdravljenja podpirate zdravnikovo težnjo. — G. A. B. St. Ilj. Je vretjevo v zvezi s pljučno boleznijo, odkod pa bi prihajale bolečine v boku in kolčnem sklepu, ni prav razvideti iz Vašega lakoničnega popisa. Mogoče, da je tudi to posledica osnovne bolezni, vsaj izključeno ni. Točen odgovor prejmete le po osebnih zdravniških preiskavi. — Gd. I. M. v S. Kri v gnojnem pljunku ni absoluten dokaz za obstoječo tuberkulozo, zlasti ne, če so sopila vnela. Pač pa je to verjetno. Kje da tiči vzrok temu pljuvanju gnojne - krvave vslinec pa Vam pove po izvršeni preiskavi Vaš zdravnik. Principijelno ne smemo odlašati, če se kažejo sumljivi znaki za kakšno pljučno bolezen, ker se vsaka zamuda bridko mašuje. — L3 — M. Če ste začeli

kašljati, odkar rabijo oni prah (barvo) v tem obratu, bo s tem razjasnjena vzročna zveza med rabo barvilnega sredstva in razdraženjem Vaše sluznice v bronhih (bronhijalni katar). Nedostatek se da odpraviti le tako, kakor Vam je povedal zdravnik, brez prijave ne gre. Za Vas velja, da se ravnanje po dobjenih navodilih in da boste kolikor časa imate one težkoče pod zdravniško kontrolo. Jetike se ni treba bati, ker vendar nastopa tudi brez takšnih vzrokov. Ad 2.) Tudi katar v nosu bo posledica razdraženja dihal. — G. R. U. na J. Citajte 2. in 3. notico, pa se preveč ne razburjajte. Poiščite si primerne razvedrila, da ne

boste vselej usmerjali svojih misli v ta pravec. — H. S. K. Ne moremo pomagati, morda je to, kar opisujete nekaj drugega. Takšna sramežljivost ni na mestu. Če nočete k zdravniku, pa pojdite k zdravici. V medicini velja načelo, da je treba bolezen najprej po pregledu ugotoviti, na daljavo ne zdravimo.

Da ne zaočanemu v boju proti raku, dokazuje dejstvo, da se že snuje društvo, v katerem bodo člani zdravniki in lajki. Javnost bo pravočasno obveščena in primerno zainteresirana. Zdravniki se nadejajo vseobče pomoči.

Taborenje v službi protituberkuloznega gibanja

V zadnjem času nam je časopisje predložilo grozne številke o množicah obolelih in umrlih za najgrozovitejšo morilko sedanjega človeštva, za belo kugo — tuberkulozo. Paralelno s temi poročili je bilo izneseno tudi mnogo predlogov in objasnenjv mnogo sklepov merodajnih faktorjev za borbo proti tej zavratni bolezni. Vse pa ne bo mnogo pomagalo toliko časa, dokler se nujna potreba protituberkuloznega gibanja ne vcepi vsemu narodu in dokler se vsakemu članu našega naroda ne omogoči, resnično ne omogoči, higijensko življenje ali pa vsaj uspešno zdravljenje. Kaj pomaga vse delo šolskih politikov, dečjih in zdravstvenih domov itd., če pa otrok stalno biva in spi v slabem zraku zatohlih zaprtih prostorov, če ne uporablja svojega prostega časa za igranje, kopanje in bivanje v svežem zraku, temveč ždi sključen nad kako knjigo ali pri nezdravem delu ali pa se igra v pecestnem prahu, polnem bacilov. Otrokom je treba nuditi doma zdravo okolico, zdrav milje ali pa vsaj stvoriti za to polnovredno nadomestilo.

Počitniške kolonije so že velik korak k temu. Nekaj otrok odide v velikih počitnicah na morje ali v planine na svež in zdrav zrak. Vse hvale vredno je ustanavljanje takih kolonij. Vendar pa imajo kljub temu veliko napako. Ta napaka, za širše, a ravno najpotrebnejše kroge pa nepremagljiva ovira, je višina dnevnega prispevka, ki ga morajo plačati roditelji ali karitativne ustanove za decu. Vsota 600 do 900 Din mesečno je taka žrtev za večino naših delavskih in uradniških družin, da jo zmore le redkokdo. In ta vsota je le za enega otroka; kaj pa šele, če je potrebne dece po dvoje, troje ali celo petero. Kdo zmore takih stroškov! — Poleg tega pa traja bivanje prostozemnikov v taki počitniški koloniji kvečjemu dva do štiri tedne, torej mnogo prekratko dobo v primeri z ostalimi enajstimi meseci bivanja v nezdravem stanovanju. Ne kratim zdravstvene vrednosti počitniških kolonij, ne! Gotovo imajo za narodno zdravje velikanško važnost; poudariti sem le hotel, da za jamejše vs vse premalo dece, pa tudi premalo časa. Treba je zdravega bivanja otrokom iz čim širših krogov in treba je imeti rabiti za bivanje na prostem čim daljši čas topllega letnega časa. Potrebno je torej stvar raztegniti tudi na precejšen del šolskega leta. Šola, ta je zopet v tem oziru zapreka. Otroci pa morajo v šolo, da se kaj nauče.

Da bi se vršilo šolanje v zdravem miljeju, se je predlagalo in ponekod tudi uvedlo takozvane gozdne šole, t. j. šole na prostem. Toda te šole se niso mogle udomaćiti v taki obliki, kakor so se uvajale. Učenje je na prostem izpostavljen tolikim motnjam, da je težko za dalje časa obdržati njegovo pozornost. Poleg tega pa je izvajanje današnjih učnih metod in učnih načrtov na prostem skoro popolnoma nemogoče.

Nisem nasprotnik reformiranja šol v zdravstvenem pogledu, ker je to neobhodno potrebno. Ne zdí pa se mi zaenkrat izvedljiva ideja gozdnih šol.

Za našo decu je danes med šolskim letom potrebno in tudi mogoče le taborenje ozir. bivanje v naravi v prostem času, t. j. takrat, ko ni zaposlena v šoli. Pri takem življenju na prostem, ki bi obsegalo večino dneva in vso noč, se štiri ali pet ur učenja v šoli današnje oblike na zdravju pač ne bi poznalo. Pomagano pa bi bilo otrokovemu zdravju prav veliko, ker bi živel noč in dan na zdravem zraku in bi pod spretnim vodstvom v družbi svojih sovrstnikov vadil svoje telo in svoj duh.

Tako taborenje med šolskim letom naj bi bilo tako organizirano, da bi bil otrokom omogočen lahek poset šole in povratek v tabor, obenem pa tudi poskrbljeno, da bi se ostalim šolskim dolžnostim lahko zadostilo, da bi se potrebno naučili ter izvršili šolske naloge. Vsi delci naj bi bilo vodstvo taborenja sestavljeno iz ljudi, izkušnih v taborenju in pa iz spretnih učiteljev, ki bi pomagali deci pripraviti se na konec šolskega leta. Se enkrat poudarjam, da bi naj to pripravljane ne nastavestovalo šolskega poseta, ki bi se moral nemoteno vršiti.

Vse to je vsekakor mogoče. Mestna ob-

čina, zdravstvene korporacije ali humanitarna društva naj vzamejo organizacijo teh taborov v roke. En sam tabor je za to premalo. Tabori naj bi se postavili v primerno velikem kolobarju okoli vsega mesta. Izbrati bi bilo treba seveda za to primerne prostore. V vsakem taboru naj bi bilo po 30 — 40 otrok, ki bi jih vodila ozir. nadzorovala eden ali dva odrasla s potrebno kvalifikacijo. Pri vsakem taboru bi morala biti priključena kuhinja s kuharico. To in pa zdravstveno nadzorstvo pa spada že v podrobnejši načrt organizacije tabora.

Če bi nadzorstvo in vodstvo tabora delalo brezplačno, ozir. če bi bilo plačano od javnih korporacij, dalje, če bi iste korporacije poskrbele za potrebni taborni inventar (šotori, ozir. kočice, kuhinjsko orodje in slično), tedaj bi bila cena za izdatno, dobro in zadostno hrano pri današnjih cenah približno 8 do 12 Din dnevno za osebo. Razume se, da bi bila trikrat dnevno kuhana hrana in najmanj dvakrat nekuhana. Po dosedanjih naših izkušnjah na taborenjih je taka hrana zadostna, da so zrede otroci za 2 do 6 kg mesečno. Gori omenjena cena, torej 240 do 300 Din mesečno je tako majhna, da bi jo zmogel skoro vsakdo tudi za več mesecev po vrsti, ker stane otrok doma najmanj ravno toliko. — Tako taborenje bi se lahko vršilo od maja ali junija potem preko počitnic do septembra in oktobra, torej celih 4 do 5 mesecev po vrsti.

Kakšno bi bilo življenje v takem taboru? Zjutraj bi zadonel rog v znamenje budnice. Iz koč ali šotorov bi pokukale razkustrate glave naše dece. Po kratki gimnastici, ki bi poglajala kri po žilah, bi sledilo pospravljanje ležišč ter skupno umivanje (tudi zob). Potem zajtrk. Tačas bi se privozil mestni avtobus in bi naložil pridne šolarčke ter jih odvedel v sredino mesta. Opoldne bi se deca na isti način vrnila v tabor. Po tečem, a preprostemu kosilu bi bil eno do dveurni popoldanski počitek. Po tem počivanju bi se pa vrstilo ob primernem vremenu kopanje, potem učenje, skupne igre, telovadba itd. Po večerji bi se pa romantika tabornega ognja izrabila za pripravljanje zgodovinskih povesti, pripovedk in bajk v svrhu moralne vzgoje. Ob ognju bi se tudi polo, deklamiralo in se sploh zabavalo. Konec dneva, ozir. začetek nočnega počitka bi pa zopet naznanil rog. Nočni počitek v primitivnih zračnih kočah ali visokih šotorih, na dvignjenih posteljah z zadostno odejo bi se vsakemu prilgel in bi bil zlata vreden tudi v zdravstvenem oziru.

Dnevni red bi morali sestaviti pedagogi in zdravniki sporazumno, da bi čim bolj ustrezal tozadavnim predpisom. Da bi naši otroci na takih taborih tudi mnogo moralno profitali, ker ne bi bili prepučeni sami sebi, se razume.

Prisrčan sem, da so taki tabori pri sedanjih razmerah brez nadaljnega izvedljivi in bi najbolj uspešno unčevali tuberkulozo pri mladini in končno tudi pri odraslih. Mnenja sem, da bi tako življenje v toplen letnem času bilo prav koristno tudi odraslim. Družinski tabori v okolici mesta koncem tedna ob času dopustov in počitnic ali celo ves čas, bi bila blagodejna izprememba nezdravega mestnega življenja. Zdravje in veselje do življenja celih družin bi se zopet vrnilo, stroški za draga letovišča pa bi se zmanjšali. M. Z.

Nova slovenska knjiga!

Josip Fr. Knaflič: TRI ROŽE

pravkar izšla.

Veleznimivo zgodbe znanega in priljubljenega pripovednika.

Dobite jo v upravi »Jutra« in v vseh knjigarnah.

Cena Din 30.—, vez. Din 42.—.

Hjalmar Wallander:

Neznana lepota

Ko je stopil pisatelj Gunnar Alm iz veže na prosto, so mu udarili v obraz mrzli solnčni žarki. Bilo je sveže, krasno, januarsko jutro z visokim sinjim nebom in čistim jasnim zrakom. Gunnar Alm si je zapel sukunjo, razširil prsi in globoko zajel zrak. S polnimi pljuči jutranjega balzama se je ozrl po malem parku, ki je bil pokrit z belo, nedotaknjeno snežno odejo. Navdal ga je občutek sreče. Prizgal si je cigareto, vrskaval z zadovoljstvom njen blagodejni vonj in šel naprej po ulici, ki se je vsa bleščala in lesketala v divni svetlobi. Vse, kar je videl in slišal, mu je bilo v nepopisno veselje: hrup otrok, ki so se podili na vse strani, žvenketanje steklenic, ki so stale na dovoznikovem vozu pred restavracijo in so jih jemali iz zabojev. Celo krepka rast konj, ki sta bila vprežena pred voz, mu je bila v veselje. Bilo je pristno stockholmsko jutro, očarljivo, da se ni mogel nihče odtegniti njegovi ljubkosti.

Poleg te lepote je bilo še nekaj drugega, kar ga je navdajalo z občutkom sreče. Vedel je, da mu je treba samo zaviti okoli ogla, pa bo srečal najlepšo žensko, kar jih je kdaj videl v življe-

nju. Ni je poznal, tudi ne vedel, kakšen je njen poklic in kako se piše. Zajnj je bil njen obraz najlepše, kar si je mogel predstaviti. Glava je bila poraščena z bogotno krono kodrov, ki so na vseh straneh pogledovali izpod klobuka. Izpod čela so gledale velike sinje oči, lica pa so se rdečila, kakor da je dahnil škrlat v pernice. Postave ni bila posebno visoke, a noge je predstavljala tako nežno, da so ga njih kretnje kar opajale. Obležena je bila zelo preprosto. Pisatelj si je rekel: to je ženska z okusom. In je bil vesel, da je imel toliko smisla za take fineše.

»Poznal« sta se že dobro leto dni. V začetku sta se le bežno spogledovala, takole mimogrede, česar je bil on zelo vajen. Nekega dne, v začetku aprila, pa so se ujeli njuni pogledi. Razločno je videl, kako je zardela, in tudi sam je čutil, kako je v njem zavalovala kri. O, bila je sladka, ljubka, pretkano lepa v svojem pomladanskem kostumu. Oko mu je tudi povedalo, da je zelo harmonične rasti.

Odtlej sta se srečavala vsak dan. Najbrž je prihajala z nočne službe, mogoče iz telefonske centrale ali iz kakega podobnega urada. Toda nemogoče! Bila je preveč sveža za žensko, ki se vrača z nočne službe. Telefonistke so

po prečutih nočeh zbite, oči se jim vdirajo globoko v votline.

Nu, si je mislil Alm, mogoče je neodvisna mladenka, ki si je napravila za življensko pravilo, da zgodaj vstane in gre na izprehod. Kakopak, tako je, drugače ne more biti! Odkod sicer njene fine poteze? Odkod njen elegantni način hoje? Ni dvoma, da je neodvisna dama. Saj leži nad njo nekaj izrednega, neki čar, obdaja jo meglica prelesti.

Nekega dne, ko sta se zopet srečala, je Gunnar Alm privzdignil kloбок. Roka se mu je kar impulzivno sprožila do pokrivala — res ni mogel storiti drugega! Odgovorila je z rahlim nasmeškom. Tako sta se seznanila. In vendar se še vedno nista poznala.

Zdaj pa se je vse bleščalo v tem krasnem jutru. Celo dih pomladi je visel v zraku. Alm je čutil, da ne bo ostalo dolgo pri njegovem platoničnem pozdravljanju. Nekaj mu je pravilo, da mora neznanu lepoticu ogovoriti, ji stisniti roko — spoštljivo, seveda — vsaj do nadaljnjega.

Tedajci se je pokazala izza ogla. Korakala je ponosno kakor kraljica, predstavljala je nožice nežno — o! Gunnarju Almu je začelo močnejše plati srce. Tako zelo ga je bila omamila ta ženska, tolikanj ga je bila očarala nje-

na vnanjost.

Bližala se mu je s počasnimi koraki. Tudi on je jel stopati počasneje. Zopet je videl, kako ji rde lica, škrlat v puhu. Res — moral jo je ogovoriti!

Bilo je podoba, da si je tudi ona želela isto. Z dekliskim nasmeškom na obrazu se je ustavila. Oči so se ji zaiskrile, v lica so se ji vdrle majhne, očarljive jamicke.

Nagovorila ga je:

»Toliko časa se že srečavamo. Menda že delj ko pol leta...«

»O,« je odvrnil, »delj, mnogo delj. Celo leto že, gospodična. Dovolite, da se predstavim. Gunnar Alm.«

Komaj opazno je nagnila tilnik.

»Helling, Stina Helling,« je rekla.

Šla sta na zimsko solnce in govorila o vetru in vremenu. Kako rad bi jo bil vprašal, kaj dela, kje je zaposlena! A rajši je molčal. V nekem pogledu se mu je videlo celo mikavno, da ni silil s tem vprašanjem na dan. Dejal si je: v skrivnostih je privlačnost.

Na oglu neke ulice sta se razšla.

Gunnar Alm je bil ves srečen, ko je nadaljeval ta izprehod.

»Kako dražestno, očarljivo žensko bitje« si je mislil.

Nekega jutra je sedel Alm pri pisalni mizi. Pisal je novelo, ki so mu jo

bili naročili. Z delom se mu je zelo mudilo. Proti svoji navadi je moral opustiti jutranjo šetnjo in tudi srečanje s svojo srčno damo. To ga je nekoliko vznejevoljilo. A kmalu se je spomnil, da mu je včeraj povedala, da je danes ne bo na izprehod kakor običajno. Rekla je bila, da bo malo poležala. To ga je zopet pomirilo. Sedel je za mizo in pisal dalje.

Ko je odložil pero in jel premišljevat, pa je zagledal na nasprotni strani čisto ozke ulice odpirajoče se okno. Roke so bile potegnile zaveso na stran, pokazal se je ženski obraz. Bledo obličje je imelo pod očmi velike temne kolobarje. Oči so se motno zazrle v solnčno luč. Za njimi se je prikazala skuštrana glava in umazana srajca. Alm je planil kvišku. Saj to je bila ona! Ona, očarljiva, zapeljiva lepota, ki jo je oboževal in katere si je tako želel. Da, ona je bila. Na tem se ni dalo nič izpremeniti...

Alm se je hotel umakniti, ko so se njene oči srečale z njegovim pogledom. Nekaj trenutkov ga je gledala, potem pa se je zdrznila in kakor bi jo bil nezajeljen človek zasačil in flagrantni, je izginila ter naglo zastrla okno.

Almu je padlo pero iz roke. To je bilo odkritje! Seveda ga je bila videla

Vprašanje vrtnarske šole

Hvale vredne so pobude, da bi se dvignilo tudi na manjših kmetijah pridelovanje zelenjave, zlasti v okolici mest in letovišč. Toda nikakor ne zadostuje, da bi hoteli pospeševati naše vrtnarstvo le s propagando na kmetijskih šolah in tečajih, ali da dajemo podpore za šolske vrtove itd. Treba je predvsem skrbeti tudi za napredek naše vrtnarske obrti.

Naši vrtnarski vajenci se izučijo večinoma pri domačih mojstrih, kjer je priložnosti za obogatitev strokovnega obzorja navadno premalo. Redko komu se posreči, da najde kot vrtnarski delavec zaposlitev v tujini. Se manj je tistih, ki so v tuji obiskovali kakšno vrtnarsko šolo. Doma nimamo nobene vrtnarske šole in tudi pouk na obrtno nadaljevalnih šolah se skoro nič ne ozira na potrebe vrtnarskega stanu. Strokovne vrtnarske literature v domačem jeziku pa je pri nas še bore malo, tako da si tudi agilnejši samouk ne more dosti pomagati.

V takšnih razmerah se ni čuditi, da se boje naši vrtnarski obrtniki vsake konkurence. Zato je n. pr. »Pokrajnska združba trgovskih vrtnarjev za Slovenijo« v Ljubljani že leta 1925. dosegla od ministrstva za trgovino in industrijo naredbo, ki proglasa vrtnarstvo, kolikor se bavi z gojenjem cvetlic in okrasnih rastlin v toplicah, rastlinjakih in drugih podobnih specialnih napravah, kakor tudi s proizvajanjem cvetličnih semenja za prodajo, v območju ljubljanske in mariborske oblasti za rokodelski obrt. Slično zaščito svojega stanu bi radi dosegli tudi vrtnarji na Hrvaškem, ki so vključeni v »Zadružno umetno vrtnarskih obrtnikov« v Zagrebu. Za sedaj obstojata v naši državi samo imenovani dve organizaciji obrtnih vrtnarjev, dočim v Dalmaciji, Bosni in Hercegovini, Srbiji in Vojvodini sploh še nimajo vrtnarske organizacije.

Umestno je vprašanje: Ali je res samo v strojno izvajanju naredbe, kakor so jo dosegli slovenski vrtnarji, najboljša zaščita proti konkurenci in najboljše jamstvo za napredek vrtnarske obrti? Mislim, da nikakor ne. Najboljšo zaščito in največji ugled bodo dosegli tudi naši obrtni vrtnarji s kvalificirano strokovno izobrazbo. Nestrokovna konkurenca se da onemogočiti le z inteligenčno in strokovno kvalifikacijo! Le tako se lahko strnejo privatni interesi obrtnih vrtnarjev, ki morajo od svojega obrta plačevati običuten davek, v mirnejše sožitje z gospodarskimi in socialnimi interesi drugih stanov.

Ustanovitev vrtnarske šole bi zato pomenila zelo važen čin za povzdigo našega vrtnarstva. Kje bomo dobili svojo prvo vrtnarsko šolo s programom, ki bo resnično aktualen za naše razmere? Potrebno bi bilo, da se v naši državi čim prej osnujejo vsaj dve ali tri strokovne vrtnarske šole različnega tipa. Jalova je trditev, češ, da bi vrtnarska šola n. pr. v dravski ali savski banovini bila manj primerna nego v Dalmaciji ali v Južni Srbiji. Glavno je, da se tip vrtnarske šole prilagodi podnebju, posebnostim zemlje in drugim pogojem rastlinske produkcije, tržnim razmeram in seveda tudi kulturnemu mišlju dotične pokrajine, hkrati se pa značaj te šole podredi tudi skupnim interesom vse države. Tako, mislim, bi bilo umestno, da dobi Dalmacija ali južna Hercegovina vrtnarsko šolo, ki bi se specialneje bavila z vzgojo rane zelenjave in ranega cvetja ter s kulturami mediteranske vegetacije; vrtnarska šola v savski ali dravski banovini, ki bi se morala lotiti obsežnejšega programa, naj bi imela na razpolago tudi vzorno sortimentsko drevesno okrasnega drevja in grmovja, vzgojevališče cvetne trajnice, v njenem učnem programu bi se moralo posvetiti dosti pažnje tudi vrtnarskemu oblikovanju (gradbi vrtov); drugod spet bi se specialneje proučevalo pridelovanje zelenjave, semenarstvo itd. S tem, da diferenciramo možnosti vrtnarske produkcije pri njih specialno organiziramo po odgovarjajočih pokrajinah, bomo najprej in najboljše dosegli uspehe, kakršne so drugi napredni narodi že dosegli in ki smo jih — v veliko škodo našega gospodarskega in kulturnega razvoja — pri nas doslej še skoro docela ignorirali.

Pred leti je ravnateljstvo zdravilišča v Rogaski Slatini sprožilo simpatično idejo, da bi se na njegovem posestvu osnovala vrtnarska šola, oziroma prirejal vrtnarski tečaj. Za Rogasško Slatino bi bila primerna učna doba z dvema zimskima semestroma. Tudi o Mariboru se je govorilo. Lahko bi pri nas že imeli vrtnarsko šolo, če bi se ne pojavljali ugovori, ki kažejo samo to, da pri nas razmere in razvojne možnosti svojega lastnega vrtnarstva še zelo malo poznamo!

Videti je, da nas bodo morda v bližnjem času prehiteli v Zagrebu. Za Zagreb bi se prilagala vrtnarska šola z 2-letno učno dobo. Vanjo bi se sprejemali gojenci, ki so dovršili vajeniško prakso, torej mladeniči od 17. leta dalje. Za starejše obrtnike bi se prirejali posebni tečaji. Seveda bi se na takšni šoli lahko vršili specialni in sezonski tečaji tudi za druge nterese, za

učitelje na obrtno nadaljevalnih šolah, za ljubitelje vrtov itd. Šoli bi se moralo prideliti predvsem tudi praktično poskusništvo iz raznih panog vrtnarstva.

Vso pozornost je treba posvetiti ureditvi vprašanja, kako naj dobe vajenci že v svoji praktični učni dobi vsaj nekoliko strokovnega pouka tudi na obrtno nadaljevalnih šolah. Dosegljivo mora vrtnarski naraščaj na obrtno nadaljevalnih šolah posedati skupaj s peki, mizarji, frizerji itd., o vrtnarstvu pa čuje pri tem pouku komaj kakšno besedo. Banska uprava savske banovine je kot prva v naši državi priredila letos za obrtni naraščaj v Zagrebu tromešni vrtnarski tečaj. Obisk tega tečaja dokazuje, kako se vrtnarski obrtniki vendarle že sami zavedajo, kaj jim je danes najbolj potrebno.

Pospeševanje vrtnarstva in torej tudi strokovni pouk vrtnarskih obrtnikov naj pripada kmetijskemu resoru. Ako se bodo pri nas v dogledni dobi ustanovile kmetijske zbornice, je nujno želeto, da bodo v njih zastopani tudi specialni interesi naših vrtnarjev.

Danes, ko je zavladala v naši državi živa volja, da se s smotrenim, marljivim delom in z agilnostjo narodnega zanosa počaja materialna produkcija ter dvigne kulturni nivo vseh ljudskih slojev, je posebno važno, da se skladno razvijejo vse gospodarske in kulturne sile. Ne smemo zato prezreti ali celo podcenjevati zanemarljivega vrtnarstva.

Inž. Ciril Jelič.

Radio

Izvleček iz programov

Nedelja, 22. marca.

LJUBLJANA 9: Predavanje o sadjarstvu. — 9.30: Preno cerkvene glasbe. — 10: Versko predavanje. — 10.20: Nauk o serviranju. — 11: Koncert radio - orkestra. — 12: Dnevne vesti, plošče. — 15.30: Dekliška ura. — 16: Humoristično štivo (Milčinski). — 16.30: Koncert radio-orkestra. — 17: Dramatska legenda. — 20.30: Preno simfoničnega koncerta dunajskih filharmonikov z Dunaja. — 22: Napoved časa in poročila. BEOGRAD 9: Preno iz Saborne cerkve. — 12.30: Koncert radio orkestra. — 16: Opera »La Bohème« na ploščah. — 20: Pevski koncert. — 20.30: Veseloigra. — 21: Klavirski koncert. — 21.45: Poročila. — 22.05: Plošče. — ZAGREB 11.30: Orkestralni koncert. — 17: Koncert komorne glasbe. — 20.30: Preno simfoničnega koncerta z Dunaja. — PRAGA 15: Preno opere »Ples v maskah« iz gledališča. — 19.05: Narodne pesmi. — 20: Koncert godbe na pihala. — 21: Orkestralni koncert. — 22.20: Lahka glasba. — BRNO 15: Preno opere iz Prage. — 19.05: Sluhoigra. — 20: Preno vsega programa iz Prage. — VARŠAVA 17.40: Koncert godbe na pihala. — 20: Sluhoigra. — 20.30: Orkestralni koncert. — 22.15: Violinski in klavirski koncert. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 10.30: Zborovski koncert. — 11: Književna ura. — 12.05: Verdijeva opera »Trubadur« na ploščah. — 14.50: Koncert orkestra. — 17.40: Koncert komorne glasbe. — 20: Otroške pesmi. — 20.30: Simfoničen koncert dunajskih filharmonikov. — 22.20: Operetni »šlagerji«. — BERLIN 20.30: Preno simfoničnega koncerta z Dunaja. — Godba za ples. — KONIGSBERG 15: Lahka glasba. — 17.30: Koncert orkestra. — 19: Populjen večerni koncert. — 20.35: Klavirski koncert. — 21.10: Lahka plesna glasba. — MÜHLACKER 16: Orkestralni in pevski koncert. — 19.35: Preno iz gledališča v Freiburgu: Verdijeva opera »La Traviata«. — 22.30: Godba za ples. — BUDIMPEŠTA 20.15: Orkestralni koncert. — 21.40: Pevski in klavirski koncert. — Ciganska godba. — RIM 14.30: Preno opere iz gledališča. — 17: Koncert. — 20.40: Operetni večer.

Ponedeljek, 23. marca.

LJUBLJANA 12.15: Plošče (mešan program). — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Napoved časa, plošče, borza. — 17.30: Koncert radio - orkestra. — 18.30: Italijanska. — 19: Poljska. — 19.30: Preno koncerta iz Budimpešte. — 22: Napoved časa in poročila. BEOGRAD 11.30: Plošče. — 12.45: Koncert radio - orkestra. — 16: Plošče. — 17.30: Godba na harmoniko. — 18: Narodni napravi. — 20: Koncert narodnih pesmi. — 21: Pevski koncert. — 22: Poročila. — 22.20: Koncert radio - orkestra. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Preno zvočnega filma. — 20.30: Preno koncerta iz Berlina. — PRAGA 16.30: Preno koncerta iz Bratislave. — 19.30: Preno opere iz Bratislave. — 22.20: Jazz - band iz Moravske Ostrave. — BRNO 16.30: Preno koncerta iz Bratislave. — 18.25: Plošče. — 19.05: Kabaretni program. — 20.30: Sluhoigra. — 21: Koncert glasbenih novosti. — 22.20: Jazz-band iz Moravske Ostrave. — VARŠAVA 17.45: Koncert lahke glasbe. — 19.30: Plošče. — 20: Literaren program. — 21: Operetni večer. — DUNAJ 11: Plošče. — 15.20: Popoldanski koncert orkestra. — 20: Operetni

večer. — 22.30: Orkestralni koncert: odlomki iz dunajskih operet. — BERLIN 18.15: Koncert lahke glasbe. — 20: Offenbachova opereta »Parisko življenje«. — Godba za ples. — KONIGSBERG 16.15: Popoldanski koncert orkestra. — 19: Violinski in klavirski koncert. — 20: Preno opere iz Berlina. — 22.30: Večerni koncert orkestra. — MÜHLACKER 16.30: Koncert dunajske glasbe. — 19.35: Koncert simfoničnega orkestra. — 21.15: Plošče. — 22.20: Godba za ples. — BUDIMPEŠTA 9.15: Popoldanski koncert. — 17.30: Koncert cerkvene glasbe. — 19.30: Simfoničen koncert Beethovneve glasbe. — 22: Koncert lahke glasbe. — RIM 17.30: Koncert komorne glasbe. — 19.50: Plošče. — 20.40: Koncert lahke glasbe, italijanske pesmi.

Torek, 24. marca.

LJUBLJANA 12.15: Plošče (ruska glasba, pesni, »šlagerji«). — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Napoved časa, plošče, borza. — 18: Koncert radio - orkestra. — 19: Iz življenja predpotopnih živali. — 19.30: Nemščina. — 20: Jaklov večer, izvaja radio - orkester. — 22: Napoved časa in poročila. — 21: Saxofon solo s klavirjem, potem jazz - band. BEOGRAD 11.30: Plošče. — 12.45: Koncert radio - orkestra. — 16: Plesna glasba. — 17: Pevski koncert. — 17.30: Koncert narodne glasbe. — 18: Lahka godba orkestra. — 20: Koncert beogradskega kvarteta. — 22: Klavirski koncert. — 22.30: Poročila. — 22.50: Plošče. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Popoldanski koncert lahke glasbe. — 20.30: Preno koncerta iz Beograda. — PRAGA 16.30: Orkestralni koncert. — 19.05: Koncert godbe na pihala. — 20.30: Koncert pevskega društva »Tipografija«. — 21: Simfoničen koncert. — 22.20: Plošče. — BRNO 16.30: Preno koncerta iz Prage. — 20.30: Preno vsega programa iz Prage. — VARŠAVA 17.45: Preno simfoničnega koncerta iz filharmonije. — 20: Preno iz gle-

dališče: d'Albertova opera »Mrtev oči«. — 22.10: Koncert lahke glasbe. — DUNAJ 11: Plošče. — 12: Popoldanski koncert orkestra. — 13.10: Nadaljevanje koncerta. — 15.20: Plošče. — 16: Simfoničen koncert. — 19: Preno opere »Rožni kavalir«. — 22.40: Lahka večerna glasba. — BERLIN 19: Preno opere z Dunaja. — KONIGSBERG 16.20: Popoldanski koncert orkestra. — 19.30: Večerni koncert lahke glasbe. — 20.30: Dramski večer. — 0.30: Nočni koncert orkestra. — MÜHLACKER 16.30: Orkestralni in pevski koncert. — 20.10: Suppljeva opera »Lahka kavalirja«. — 22: Plošče. — BUDIMPEŠTA 9.15: Popoldanski koncert. — 17.30: Lahka godba orkestra. — 19.30: Pevski koncert. — 20.40: Koncert godbe na pihala. — 22: Orkestralni koncert. — RIM 17: Koncert komorne glasbe. — 19.50: Plošče. — 20.50: Preno opere iz gledališča.

K programu tega tedna

V nedeljo zvečer bo prenos z Dunaja. Čuli bomo koncert dunajskih filharmonikov pod vodstvom Oswalda Kabaste. Spored obseg Mozarta, Wolla in Brucknerja. — V ponedeljek zvečer in na programu prenos iz Budimpešte. — Torkov večer je posvečen Jaklu, znanemu slovenskemu skladatelju in prirejevalcu slovenskih napევov. — Zatem se saxofon - solo s klavirjem. — V sredo dopoldne opozarjamo na orgelski koncert g. Tomca, zvečer pa na prenos materinskega dne iz ljubljanske opere in ob 21. na prenos iz Londona. — V četrtek zvečer bomo čuli g. Karla Sancia v violinskem koncertu, ki se prenaša tudi v Zagreb in Beograd, drugi del tvori koncert slovenskega vokalnega kvinteta. — Petkov večer je rezerviran za koncert radio - orkestra. — V soboto pa bo prenos iz zagrebskega gledališča. Izvaja se opera Mefistoseles. isry.učn-6a8i K :

KMETIJSKI VESTNIK

Vprašanje povzdige naše reje svinj

Naši kraji, posebno Dolenjska, pa tudi nekateri okraj bišve mariborske oblasti, so znani že od nekdaj po svoji reji svinj. Iz teh krajev se je izvažalo pred 40 ali 50 leti mnogo plemenskih pajsikov celo v Nemčijo. Od teh živali so se potem zredile žlahtne nemške svinje s križanjem tujih pasem. Dandanes ni niti sledu o tem izvozu.

V »Jugoslovenskem Lloyd« od 5. t. m. so izredno zanimivi podatki o zalaganju dunajskega trga s prašiči iz raznih agrarnih držav. Iz tega dolgega dopisa je posneti, da bo posebno naša država, kateri bo ta trg tako rekoč odjeden, v tem pogledu zelo oškodovana. Dandanes zalaga dunajski trg največ Poljska s svojimi svinjami. Pogodba, sklenjena med Poljsko in Avstrijo, določa, da se sme iz Poljske v Avstrijo izvoziti letno nič manj kakor 600.000 svinj. To velja za dobo treh let. Za tem prideta še Madžarska in Rumunija, ki bosta sklenili v kratkem posebni pogodbi z Avstrijo glede izvoza svinj. Z našo državo potече dogovor s 30. junijem letos. Iz tega sledi, da postaja naš položaj zalaganja dunajskega trga s prašiči vedno bolj težaven. Treba bo na vsak način poiskati novih trgov.

Avstrijski kmetijski krogi zahtevajo od svoje vlade zaščito. Predvsem naj se zviša gornja meja za lahke prašiče, ki so pri izvozu podvrženi visoki carini, od 110 na 130 kg. Sele preko te teže naj se prašiči carine prosti. Dalje se priporoča za vsako državo kontingentiranje.

Zelo interesantne podatke glede iskanja novih trgov je podal dolgoletni in izkušeni izvoznikar g. Predovič iz Ljubljane, in steer predvsem kar se tiče izvoza naših prašičev preko Švice v Francijo (Alzacijo).

Kakor znano, traja sezona izvoza od oktobra do meseca marca. Ze s početka mu je bilo takoj sprofeno, da je naše blago neeno, deloma pretežko, deloma pa preslabo. Iz Švice je dobil sporočilo, da se jugoslovenske svinje ne morejo niti oddalec primerjati z nemškimi. Naše živali so vse drugače pitane in imajo preveč maščobe. Tudi na videz nemški prašiči enaki naši prašiči imajo preveč maščobe na hrbtu. Njih meso je mastno, koletni relativno majhni in tudi gajati (šunke) niso okrogle kakor pri nemških in vzhodno - francoskih prašičih. Vse to je kolikor toliko krivo, da ne moremo na tamošnjem tržišču z našimi prašiči nikdar doseči primernih cen. Velika škoda! Eksportna trdka mu je sporočila, da imajo naši prašiči prevelike glave, debele noge in sploh preveč kosti. Take živali ne morejo nikdar postati polnemesne. Brzojavu mu je sporočila pri eni pošiljki v januarju, da noče takih prašičev za noben denar, osobito če so še poleg tega pasasti in šekasti. S prodajo navedenih svinj imajo namreč tamkaj največje težave.

Vse te trdke zahtevajo predvsem bele in enakomerne živali. Gosp. Predovič je trdno prepričan, da je v te svrhe najprimernejša pasma jorkširska in kvečjemu še križanec z nemško požlahtnjeno svinjo.

So še drugi važni momenti, ki jih moramo pri naši reji svinj upoštevati. Poleg primerne reje bo treba pri nas zopet vsehposlovno uvesti rezanje, in sicer ne samo samec, ampak tudi samice, zlasti starejših.

Velika zapreka napredku naše svinjereje je tudi v tem, da naših svinj nikdar ne puščamo na prosto. S takimi, po raznih brigadah in luknjah vzgojenimi živalmi, ki niso nikdar videle ne človeka, ne solnčne svetlobe, imajo izvozniki pri nalaganju in izlaganju največje težkote, ki izredno podražijo prevoz.

Bodočnost naše reje svinj obstoji v tem, da bomo vse pasaste, sekaste in pikaste živali, ki imajo grobo konstitucijo, to je debelo glavo, premočne kosti, previseke noge, zamenjali z žlahtno belo, hitro razvijajočo se pasmo.

Te naloge pa bomo uspešno izvršili le tedaj, če se bo pri nas reja svinj izvedla na zadruži in širši podlagi, obsegajočo vs našo banovino in s pomočjo oblastev po natančno določenem načrtu, ki bo vsehposlovno veljavno.

Fr. Katol.

Zgodnja in pozna piščeta

Letošnja zima, ki je tako dolgotrajna, je tudi marsikateroga perutnarja spravila v slabo voljo. Osobito dotičniki, ki so nameravali izvesti zgodnje valjenje, niso prišli na račun. V naše kmetijski reji je težko dobiti v tem času dovoljno število kokelj, da bi se jim podložilo. Marsikateri vnet perutnar je zaradi tega vznevoljen, ker ni mogel podložiti kokljam in vzrediti marčne piščance.

Ker vlada v tem pogledu še nekaka nejasnost, hočemo na kratko povedati prednosti zgodnjega valjenja pozimi in v marecu, kakor tudi aprila in meseca maja.

Sedaj, v mesecu marecu, je napreden perutnar že odločil živali za plemo in, v kolikor je pri hiši kokelji, tudi že podložil. Za kmetijske razmere niso prav za prav zgodnja piščeta priporočljiva, ker zaenote je kokiši že julija in avgusta nesti. Ko znesejo mlade jarkče od 40 do 50 jajc in nastopi hladna jesen, že prenehajo nesti in se prično tudi navadno osipati. Če perutnar posveča potrebno pozornost tem živalim in jih primerno krmi z močnimi krmi, zlasti z dodatki promiula ali ribje moke, to osipanje ne traja dolgo. Ze po 5, do 6. tednih prično te kokiši zopet nesti in takrat pa zelo lepa in debela jajca. Pri slabi reji pa osipanje traja zelo dolgo in živalce ne neso preko vse zime.

Dandanes, ko tudi naše gospodinjne na kmetih gledajo, da jim kokiši bolj nesejo, se vsekakor priporoča valjenje meseca aprila do maja. Te kokiši pri primernem krmljenju prično tudi po 6-7 mesecih nesti in neso tudi skozi vso zimo, ne da bi se osule. Za zimsko nesenje je vsekakor potrebno, da so kurniki dovolj svetli in v vseh pogledih ustrežajoči. Na farmah take kurnike celo razsvetljejo z električno razsvetljavo, da se tako skrajšajo dolge zimske noči in se prisilijo živali k zadostni prehrani.

Nikakor pa nismo mnenja, da so pozna piščeta iz poletnih mesecev najpripravnejša

za naše kmetijske razmere. Ze z naravnega vidika je to napačno. Vse ptice, med katere spada prav gotovo tudi kokoš, prično pomladti napravljati gnezda. Mladež v tem času, to je okoli velike noči izvaljena, je odpornejša v vseh pogledih in tudi večja kakor pozno izvaljena. Taka piščeta so bolj utrjena, ker rasejo s pomladjo in dobivajo najprimernejši živež in ostale pogoje za svoj dober razvoj.

Če perutnar zasleduje vso strokovno književnost starejšega in najnovjšega datuma, se nikjer ne priporočajo za plemo v poletnem času izvaljena piščeta. Naše gospodinjne tudi dobro vedo, da se taka piščeta z izredno težavo spravijo kvišku, ker v tem času nastopajo razne neprilike, kakor boleznj, motenja v prehrani, prehuda vročina.

Kdor torej hoče imeti dobre in zdrave kokoši, ki bodo ustrezale v vseh pogledih, ta naj poskrbi, da bo imel aprila in maja dovolj piščet.

Fr. K.

Solčne pege

odstranjuje naglo in brez sledu

„CREME ORIZOL“

Dobiva se povsod. Depo Cosmochemia, Zagreb, Smičklasova ul. 23. 4261

Kino

Filmski zvezdniki in jeziki

Filmska industrija je naposled dospela do razpolta, kjer se začenja zaposlovanje samo takih zvezdnikov, ki so sposobni igrati, resnični umetniki in govore pravilno po več jezikov. Biti zmožen igratelj in priznat umetnik, to danes samo na sebi ne zadostuje več za angažman pri filmu. Treba je znati tudi jezike, kajti šele takšen igratelj predstavlja za filmskega producenta gotovo vrednost.

Tako misli sloviti umetnik Adolphe Menjou.

Ko se je nedavno razgovarjal z novinarji je porabil priliko, da jim je povedal sledeče: Kmalu, prav kmalu bo napočel čas, ki bo moral vsak filmski igratelj poleg svojih materinskih govoriti še nekoliko drugih jezikov, to se pravi vsaj še en tuj jezik. Filmski producenti že zelo gledajo na to, da ne angažirajo takšnih igralcev, ki niso zmožni tega. Jaz sem imel srečo, da sem že v svoji mladosti naučil nekaj tujih jezikov. Moj oče je bil lastnik hotela in je govoril devet tujih jezikov. Moj brat in jaz pa sva bila doma in sva redkokdaj slišala angleški, nemški, francoski in španski sem govoril že v otroški dobi, italijansčine sem se naučil v svetovni vojni, ko sem bil bolniški strežnik na fronti. Za mojega bivant v Luksemburgu sem imel dovolj prilike kontrirati in izpopolniti znanje francosčine in nemščine. Danes sem tako daleč, da lahko igram v petih jezikih.

Nekateri filmski strokovnjaki sodijo, da bi se morali v vsaki državi snemati film v domačem jeziku. Jaz ne delim njihove sodbe. Mislim, da mora snemati film človek, ki pozna kinematografsko obstojstvo. Seve da s tem ni rečeno, da je mogoče francoski film halje in boljše snemati v Parizu kakor v Hollywoodu. Za igralca pa je vsekakor važnejši izvor filma. V tem primeru mora mo dati prednost Hollywoodu.

Odkriti priznam, da je evropska filmska produkcija v marsičem napredovala in da so mnogi evropski filmi glede umetniške vrednosti boljše od ameriških. Na, tve ba je pa tudi povedati, da v Hollywoodu vedno boljše vedo, kaj zahteva vsako občinstvo od filma. In to je baš tisto, kar postavlja Evropo za Ameriko in povzroča, da bo Amerika še dolgo imela prednost v filmski produkciji pred evropskim kontinentom.

Drobiz

Družba Paramount je angažirala francosko igralko Suzy Vernon za dva francoska zvočna filma. Vernonova, ki je v lepju uspehom nastopala že v nemem filmu, b igrala v obeh francoskih zvočnih filmih glavno žensko vlogo.

Orangutan — filmski junak. Neka ameriška filmska družba je v Nizozemski in Belgiji izdelovala zvočni film z naslovom »Rangor Junak filma je majhen orangutan. Bajc se posneli prizore brez posebnih trikov in umetnih pomožnih sredstev. Voditelju ekspedicije za ta film se je posrečilo posneti tudi prizor borbe med tigrom in bivolom, v katerem je podlegel tiger.

Rjovenje džungle v zvočnem filmu. Dne 20. aprila se obela poslušalec radia izredna prilika. Radiopostaja v Nairobiju je nastavila v vzhodnoafriških džunglah mikrofone, ki so prejeli glasove zveri, ki prihajajo ob zahodu sonca pri vodu. 20. aprila bodo torej radio poslušalci lahko slišali simfoničen koncert afriških zverin: rjovenje levov in zavijanje hijen. Program bo oddajala angleška družba ABC, ki je vzela džungelski program v svoj zakup.

Koliko ljudi preživlja trak? Filmska industrija se je v zadnjih treh desetletjih tako razvila, da predstavlja danes investicijo 4 milijard dolarjev. Polovico te vsote odpade na Evropo. V Ameriki zaposluje film 215.000 ljudi pri snemanju, 75.000 pri izdelovanju trakov, 110.000 v kinematografih in 30.000 v stranskih industrijah. Temu primerno je seveda tudi število obiskovalcev kinematografov. Samo v Zedinjenih državah Amerike računajo, da obišče kinematografske predstave letno 520 milijonov oseb.

Cooganov mlajši brat na platnu. Jackie Coogan je zaenkrat dovršil svojo filmsko kariero. Zdjaj so starši vpregli v jarem filmske industrije njegovega petletnega brata Roberta Coogana, ki baje silno spominja na svojega brata. Novi Coogan se predstavi kinematografski javnosti v zvočnem filmu »Skippy«. Izdelala ga bo Paramountova družba, ki zaposluje tudi Jackie Coogana. Dreiserjev roman »Ameriška tragedija« pride na platno v režiji Josefa Sternberga, ki je prikrojil rokopis romana za govoroči trak.

Pocen in vendar najboljša je

Severjeva otomana

z 32 peresi v sedežu in 4 v zgavlju. Velikost 185x78. Najboljši material. Cena 550 do 850, po izbiri preobleke.

Zahtevajte vzorce!

SEVER RUDOLF, Marijin trg št. 2.

in tudi on je bil videl njo — nepočesano, neoblečeno, v umazani srcaji... Postala mu je težko pri srcu, da ni vedel, ali naj se joče ali smeje. Zato se je smejal.

Nazadnje si je rekel: »Nu, držal se bom tako, kakor da nisem opazil ničesar. Kakor da ni bilo nič... Radoveden sem, če me je ona spoznala.

Drugo jutro je šel svojo običajno pot, in glej, ona se je, kakor vedno, prikazala izza ovinka. Ze od daleč je prežal na njene iskrene se oči.

Ustavil se je za trenutek in segel po kloknju na glavi.

»Dobro jutro, gospodična Hellingova,« je rekel.

Ona pa ga je ošinila s tako hudim pogledom, kakor bi mu hotela izpraskati oči. Slišal je samo, kako je siknila med zobmi:

»Podlež!

Potem je izginila.

Alm je še trenutek počakal — nato se je še enkrat ozrl za njo. Prižgal si je cigareto in stopil dalje.

»Nikar ne sanjajmo, ne fantazirajmo in ne pišimo pesmi!« si je rekel. »Resnično, dragi gospod pisatelj, prekaša vse izrodke človeške domišljije.«

Jenö Wallesz: Povratek v življenje

Malega, suhega uglaševalca klavirjev je bila žena zapustila. Pobegnila je s predstavljalcem jumaških vlog neke potujoče gledališke družbe, ki ni mogel dobiti sobe v hotelu in si je milostno izprosil pristrešek in ležišče pri siromaku uglaševalcu klavirjev, ki je v stiski oddajal sobe v podnajem.

Dejstvo, da mu je bila žena ušla, je učinkovalo na moža kar porazno. Lotila se ga je taka melanholija, da je sklenil izvršiti samomor. Stopil je v trgovino in zahteval vrvi. Prodajalec se ni niti ozrl po njem, dokler je stregel drugim kupcem, šele ko so vsi odšli, je videl, da še nekdo čaka v trgovini.

SOKOL

Naloga Sokolstva v Prekmurju

Delo v sokolski organizaciji si mnogi predstavljajo lažje, kakor je v resnici. Ne sme se pozabiti, da delo ni po vseh družinih in okrožjih enako. Marsikje narekuje prilike dotične pokrajine poseben način dela, ako se hoče doseči kak večji in trajnejši uspeh. Tako je tudi v Prekmurju, ki je bilo do prevrata popolnoma odtrgano od ostalega slovenskega življa in nudi zato tudi Sokolstvu težaven teren za delo. Pričeti je bilo treba od početka, za kar se je potrosilo mnogo volje, požrtvovalnosti, samozatajevanja, vztrajnosti in železne energije, saj je Sokolstvo pozvano, da kulturno in nacionalno popolnoma prekrvari Prekmurje, zlasti pa, da vzgoji mladino v jugoslovenskem duhu.

V mnogih krajih vladajo o Sokolstvu prav čudna naziranja, zato je treba narodu točno pojasniti, kaj je, kaj hoče in mora izvesti Sokolstvo, da se razpršijo stari predsodki, ki jih trosijo med narod Sokolstvu nasprotni ljudje. Živa beseda med narodom in primer dela zalceta mnogo, zato je naša dolžnost, da gremo med narod, mu pojasnimo sokolsko misel, pokazemo z javnimi nastopi, patriotičnimi govori in prizori sokolsko delo. Prekmurško Sokolstvo je pozvano, da stori v tem pogledu svojo dolžnost, ne zanemarijoč dela v svojih društveni Nastopi naj bodo temeljito pripravljene, propagandni izleti združeni z javnimi telovadbami, nagovori na ljudstvo itd.

Zato je treba krepkih matičnih društev. Ne samo v Murški Soboti, tudi v Dolnji Lendavi je treba več dela. Društvo v Soboti ima mnogo krepkeje temelje od lendavskega, pa je vendar tudi slednje pozvano, da vodi propagando v vzhodnem delu Prekmurja. Ustvariti mora iz lastnih moči neko središče za svoj okoliš in pričeti s smotreno propagando s sredstvi, ki smo jih že omenili. Ovir se bodo sicer pojavile in s par predavanji in nastopi se še ne bo doseglo vse, ali končni uspeh ne bo izostal.

Propagandno delo mora obsegati vse sloje naroda, od šolske mladine do odraslih, delokrog posameznih funkcionarjev pa naj bo deljen po potrebah posameznih rodov prebivalstva. Šolska mladina bo pristopna drugače sokolski ideji, kakor pa odraslo prebivalstvo. Najti pravilno pot pa je naloga propagandnega vodstva v posameznih matičnih društvi.

V sokolskih četah naj se delo uredi miselno. Z dobro voljo se bo mnogo doseglo. Pozvani so k delu vsi, ki jim je pri srcu razmah sokolske misli v Prekmurju!

Redni občni zbor novomeške sokolske župe

V mestni posvetovalnici se je nedavno vršil občni zbor sokolske župe. Že dopoldanske seje raznih odsekov so pokazale, da se Sokolstvo v novomeški župi reorganizira, utrjuje in pridobiva neprestano na novih članih. Zbora se je udeležilo izvanredno veliko število delegatov, ki so v debati z globoko zasnovanimi mislimi dvignili celotni občni zbor preko povprečnosti. Točno ob 14. uri je otvoril zbor župni starosta br. dr. Vasič Ivan, ki je ugotovil sklepčnost, pozdravil vse delegate, navzočega saveznega odposlanca br. dr. Riko Fuxa in nazdravil I. starejšini Nj. Vis. prestolonasledniku Petru. V početku svojega govora se je govornik bavil predvsem z ideološkimi vprašanji Sokola kr. Jugoslavije ter omenil izpremembo, ki je nastala v trenutku. Koj je bil imenovan za I. starejšino Sokola Nj. Vis. prestolonaslednik Peter. S tem imenovanjem se je predvsem pokazalo, koliko važnosti polaga najvišje mesto tej narodni organizaciji, ki vadi in krepi svoje člane telesno, tako tudi duševno ter jih vzgaja v strogo narodnem duhu kot trdne in dobre državljane naše domovine. Ugotavlja, da Sokolstvo raste in postaja najznamenitejša organizacija v državi. V drugem delu svojega govora se je pečal z odnosi župe do včlanjenih društev in obratno. Koncem svojega govora se spomni dveh odličnih sokolskih borcev, umrlega br. Antona Burgarja in br. Kalcija Ludvika, katerih spomin so počastili navzoči, da so vstali s svojih sedežev. Ob tej priliki se je zahvalil tudi županu br. dr. Režku, ki je dal župi za njen občni zbor na razpolago občinsko posvetovalnico. Po govoru staroste so podali posamezni župni funkcionarji svoje referate, iz katerih posnemamo, da ima župa včlanjenih 19 društev in štiri čete, ki štejejo skupno 1554 članov. Proračun izkazuje za leto 1931. dohodkov Din 39.430.— in prav toliko izdatkov. Župni davek za leto 1931. znaša Din 4.— za člana. Po končanih referatih in poročilu revizorjev, ki so našli poslovne knjige v najlepšem redu, je bil izrečen blagajniku br. Ig. Klincu absolutorij, nakar se je prečitala in odobrila lista starešinstva, ki se pošlje savezu v odobritev: Starešina br. dr. Vasič Ivan, namestnik br. Matja Marinček, prosvetar br. Krajec Janko, načelnik br. Papež Ljudevit, načelnica s. Murn Iva, tajnik br. Matko Martin, blagajnik br. Medic Ivan. Člani uprave: br. dr. Roas Milan, s. Sušnik Milena, br. Spilhal Jože, br. Gregorc Dragotin, br. Bučar Jože, br. Matko Josip, br. dr. Troš Jože, br. Menart Vilko, br. Novak Jaka, br. Klinc Ignacij, Za revizorje: br. Novak Zdravko, br. Ogrin Tone, br. Aš Fr., br. Peček Franc, br. Avsec Franc, poleg istih še njih namestniki. Na koncu je povzel besedo savezni delegat br. dr. Riko Fux, ki je delegatovo pojasnil nekatera na starešinstvo stavljenja vprašanja ter se vsem skupaj zahvalil v imenu savezne uprave za njih požrtvovalno delo z apalom, da tudi v bodoče posvete vse svoje sile za uspešno in plodonosno delovanje v društvih.

Sokol v Gornji Radgoni. Odkar je bila imenovana nova uprava, se je pričelo delovanje v vseh odsekih razveseljivo razvijati. Prosvetni odbor ima v svojem čitalniškem lokalu na Spodnjem Grisu več precej lepo shranjenih knjig, ki so čitateljem na razpolago vsako nedeljo od 10. do pol 12. dopoldne; nadel pa si je nalogo v kratkem oskrbeti izmenjavajo za novo zalogo pri ZKD v Mariboru. Dramski odsek se prav pridno pripravila za gledališko igranje »Dva bregovca« v režiji agilnega tajnika br. Danila Pahorja, ki jo uprizarjo v torek 24. t. m. v veliki dvorani cormieradonskega gradu. Prijava članstva, posebno dece stalno narašča. Razvoj bi bil še mnogo lepši, če ne bi društvo trpelo v pomanjkanju najpotrebnejših lokalov.

Iz Sokola Trebnje. V župno upravo je bil imenovan kot II. župni podnačelnik naš društveni načelnik br. Hubert Tomšič, za člana uprave starosta br. Jaka Novak, za namestnika pa br. Dolef Pavlin.

Poljska sokolska zveza je imela po prizadevanju načelnistva in staroste dr. Zamojskega polno prednjaških tečajev in šol, med drugimi dve 14-dnevni moški in ženski šoli v Kozlovki, posestvu br. staroste, ki se jih je udeležilo 73 članov in 89 članic. Dalje so bili mesečni tečaj v Redovcu s 44 člani in 44 članicami, 10dnevni smučarski tečaj v Zakopanih, ki se ga je udeležilo 24 članov in članic.

Sport

ASK Primorje : SK Jadran

Danes odigrajo Primorjaši trening tekmo s SK Jadranom. Kljub temu značaju tekme je pričakovati napete borbe. Jadran, ki je prošle nedelje pokazal, da je v dobri kondiciji in da je znal izbrati zimski čas za trening, bo napel vse sile, da čim bolj častno odreže. Tekma se odigra ob vsakem vremenu na igrišču ASK Primorja. Pričetek ob 15. Predtekma Jadran rez.: Hermes rez. zaradi slabega vremena odpade.

Cross country za prvenstvo Ljubljane

Danes ob 10.30 se bo vršil na igrišču Ilirije ter v bližnji okolici zanimiv tek, ki se izogiblje umetno ugotavljanju tekališča in vodi rajši po prosti naravi z vsemi njenimi posebnostmi, vzponi, ovirami in drugimi težkocami. Zato pa ta tek še prav posebno ugodno vpliva na telo.

Najbolj nas zanima borba med moštvo ma Ilirije in Primorja. Moštvo Ilirije, ki je bilo dvakrat zaporedoma državni prvak, bo napelo vse sile, da brani svojo čast.

Kdo bo prvak kot podinec? Šporn, Kumer ali Majhenič, morda Slapničar. Krevs? Morda kdo drugi? Odgovor je tezak. Prav tako zanimiva bo borba med juniorji obeh klubov. Imena Ogrin, Glavnin in dr. značijo ostro borbo. Vstopnina je majhna.

SK Svoboda : SK Amater

SK Amater otvori spomladansko prvenstveno sezono s prijateljsko tekmo s SK Svobodo iz Ljubljane, ki se vrši danes ob 15.30 na igrišču Amaterja v Trbovljah. SK Svoboda je znani gost v Trbovljah in vedno je tekma med domačim prvokom in ljubljanskim gostom privlačila sporno publiko na igrišču agilnega Amaterja. Srečanje teh dveh nasprotnikov je nudilo vsakokrat gledalcem lepo in napeto igranje, a vedno v mejah sportne fairnesa. Tudi nedeljska igra, v kateri nastopi Svoboda v postavi, kjer igrajo znani Schlamberger, Janežič, Bončar Habicht in Jeršek, obeta postati zanimiva Trboveljski prvak, ki ima v svojem moštvu prav dobre točke, bo vsekakor skušal doseči lep rezultat in se tako pripraviti na prvenstveni boj pomladanskega prvenstva. Tudi Svobodi je ta tekma dobrodošel trening za prvo prvenstveno tekmo z Ilirijo. Moštvo Svobode odklikuje požrtvovalna in kombinacijska igra in tudi Amater ima v svoji postavi borbeno enajstorico, ki ne klanja nasprotniku. Vabimo vse ljubitelje nogometa, da se tekme udeležijo. Tekma se vrši ob vsakem vremenu.

Občni zbor ISSK Maribor

Nabito polna dvorana »pri Zamorcu« je pričala, kakšnega pomena je občni zbor največjega kluba Maribora, ki se je vršil pred dnevi. Predsednik kluba dr. Stamol je najprej pozdravil zastopnike sorodnih organizacij, zastopnike tiska in članstvo. Obrazložil je napredovanje kluba pod bivšim odborom s posebnim ozirom na finančni procvit. Zahvalil se je bivšemu odboru za nesebično delo.

Tajniško poročilo je podal dr. Planinšek, ki je poudarjal napredek kluba. Sekcije so bile povsem avtonomne in so vedno delovale z lepimi uspehi. Letos je bilo društvo tudi pri javnih oblastih deležno polnega razumevanja, posebno podporo je uživalo s strani banske uprave in mestne občine. Z vsemi sorodnimi organizacijami, kakor tudi z nadrejenimi sportnimi inštancaami je delovalo v lep: složnosti. Udeležilo se je vseh nacionalnih manifestacij in prireditev v mestu, kakor tudi: oficijelnih nastopov in proslav bratskih društev. Zastopano je bilo tudi po posebnem delegatu v poklonitveni deputaciji sportnikov v Beogradu. V nadrejenih sportnih inštancaah je zastopano z 11 odborniki. Razen nastopov posameznih odsekov je priredil klub tudi tri prireditve družabnega značaja, ki so v materialnem in moralnem pogledu izvrstno uspele.

Živahno pozdravljen je podal blagajniško poročilo g. Loos Celokupni denarni promet kluba je znašal v pretekli poslovni dobi 484.788.66 Din. Pasiva kluba so se znašale od 100.000 Din na 51.421.94 Din. Letošnji čisti dobiček kluba znaša 45.488.71 Din, ki je v glavnem porabljen za odplačilo starih dolgov in odpis na račun inventarja. Stanje kluba se je torej v preteklem letu nazval splošni gospodarski krizi mnogo izboljšalo. Letos se je tudi posrečilo pridobiti nekaj novih ustanovnih članov. Vse sekcije so letos v glavnem aktivne.

Gospodar g. Roglič je poročal o gospodarskem stanju kluba, nogometno igrišče je v slabem stanju, novi teniški prostori bodo zahtevali veliko pažnjo, material za posamezne sekcije bo treba mnogo na novo nabaviti.

Za sekcije so poročali naslednji: nogomet dr. Planinšek, ki konstatira stalen napredek odseka tudi v finančnem oziru. I. moštvo je tudi letos ostalo prvak okrožja in se borilo za prvenstvo Slovenije, kjer je doseglo častno drugo mesto. Tudi rezervna in naraščajoča zavzemajo dominantno pozicijo v domačem nogometnem sportu. Izražajo željo, da bi šolske oblasti nudile v bodočem letu več podpore klubu, ki se trudi za nacionalno sportno vzgojo mladine. Bilanca odigranih tekem je aktivna. Nogometiški so sodelovali večkrat tudi v reprezentančnem timu mesta in LNP. Sekcija pa pogreša zadostno število upravnih delavcev. Število članstva je znašalo 60. Želi, da bi pridobila sekcija več dobrega naraščaja.

Poročilo teniškega odseka je podal g. Sepec. Konstatira je napredek sekcije, ki se bo z izgraditvijo novih prostorov in garderobe še povečal.

Gledé lahke atletike je izvajal g. Ber-

gant, da je bilo za to lepo panogo premalo zanimanja. Izrazil je nado na izboljšanje potom lahko-atletskega tečaja.

Plavalna sekcija je pod vodstvom g. Voglarja lepo uspevala. Imela je 3 samostojne prireditve, sodelovala pa je tudi pri otvoritvi kopališča na Mariborskem otoku, v Slovenski Bistrici ter na medmestnem plavalnem mitingu Ljubljana : Zagreb.

G. Golubovič je referiral za zimsko-sportni odsek. Marljivo delo je rodilo lepe uspehe. Članstvo se je udeležilo vseh zimsko-sportnih prireditev. Propagiralo je smučanje tudi med kmečkim ljudstvom.

Damska sekcija je delovala pod vodstvom ge. Zore dr. Ravnikove, ki je tudi vodila agilni table-tenis odsek. Zadnji je krasno deloval in se namerava letos prirediti tudi več turnirjev.

Po poročilih ostalih funkcionarjev je bil prečitan dopis odsotnega revizorja dr. Boštjančiča, ki je predlagal odstopajočemu odboru absolutorij s pohvalo, kar je navzoče članstvo soglasno sprejelo.

Z vzklikom je bil nato soglasno izvoljen novi odbor, in sicer predsednik dr. Stamol, odborniki Josip Barle, major Celestin, inž. Albin Cerne, Josip Hutter, dr. Ivan Jančić, Rado Lenard, Josip Loos, Rudolf Lorgor, Nie Privljakovič, dr. Odon Planinšek, Bogdan Pogačnik, Franjo Rodošek, Jože Silc, dr. Maks Zgur zobozdravnik. Namestniki: Ivan Ašič, Franjo Brozovič, Franjo Bureš, dr. Mirko Černič, rav. Janko Detela, inž. Joža Jelenc, rav. Jindrih Gintz, dr. Ivan Kovačec, Anton Krejčič, Karel Kubrič, Mr. ph. Franc Minafič, dr. Karel Skapin, Josip Videmsek, rav. Florijan Zupanc, rav. Jakob Zupančič. Načelniki sekcij: damski odsek Zora dr. Ravnikova, lahko-atletski Evgen Bergant, nogometni Jože Nerat, teniški Radovan Sepec, vodno-sportni Voglar Srečko, zimsko-sportni V. Golubovič, ping-pong inž. Saša Mis, Revizorji: dr. Boštjančič, rav. Pišek, veletrgovec Rosner.

Jugoslovenski lahkoatletski savez, sekcijski lahkoatletski sodnik. Na današnjem crosscountry-tekmu za prvenstvo dravske banovine bodo sodelovali od saveza sodniki gg. Sancin Savo in Danilo ter Vinčič.

ASK Primorje (nogometna sekcijska). Za današnji trening tekmo s SK Jadranom na našem igrišču naj bodo ob 14.30 v garderobi: Korčič, Svetič, Hassl, Jug I in II, Slamič, Pišek II, Slapar, šenica, Sočan, Terček, Jež, Erman. Opremo prinesite seboj!

SK Ilirija (nogometna sekcijska). Danes strogo obvezen trening I. moštva in rezerve ob 15. na igrišču ob vsakem vremenu; v garderobi pol ure prej. V avtobusu, s katerim potuje moštvo 25. t. m. v Zagreb za tekmo z Gradjanskim, je na razpolago še nekoliko sedežev. Interesenti naj se javijo načelnstvu sekcije. Odhod ob 7. izpred kavarnice »Evropa«, povratek zvečer.

SK Ilirija (lahkoatletska sekcijska). Ob 9.30 naj bodo na igrišču: Derganc, Glavnin I in II, Šušteršič, Vesjenjak, Kandus, Privbovšek, Šporn, Majhenič, Kumer, Tinta, Illovar, Senčar, Vidmar, Vrečko, Zuccatto, Osvald, Marchiotti.

SK Svoboda, Ljubljana. Ob 13.30 naj bodo pred glavnim kolodvorom Krivačič, Kalaš, Jeršek Zemljak, Bogme, Habicht, Schlamberger, Janežič, Bončar, Starman Adolf, Ozebek in Starman Ivan. Garderoba dvignite med 10. in 11. v garderobi.

SK Jadran: Ob 15. naj bodo na igrišču Primorja: Logar I, Bracar Steiner, Kotar, Kosmač, Kos, Januš I, Zajc, Jesenko, Januš II, Zadel, Oven in Kalčič. Točno in vsi.

TSK Slovan. Danes ob 14. obvezen trening vseh nogometašev.

Končno prorokuje Lunn najlepšo bodočnost vsem sportnim listom, ki se bavijo z zimskimi sporti, kar je za nas še posebno dragocena napoved, če pomislimo, da smo bili dosedaj na tem polju res veliki »začetniki«.

Droblinec iz zimskega sporta

Vasov tek, vsakoletna tradicionalna prireditev 1. marca v Dalekarliji, se je letos vršil desetič. Ta tek, ki se vrši na najdaljši — 90 km — dolgi progi, je zgodovinskega pomena in obuja spomine na beg švedskega plemenitša Gustava Vase, ki je bil med najhitrejšimi takratnimi smučarji in je posredno osvobodil Švedsko. Leto dni po tem dogodku — 1. 1521 — je bil Gustav Vasa izvoljen za državnega upravitelja, dve leti pozneje pa kronan za švedskega kralja. Cilj vsakoletnega Vasovega teka je v Mori, start pa v Sälenu.

Severniki imajo v zgodovini smučkega sporta tudi druge svojevrstne rekorde. Nedavno umrl Fritjof Nansen je bil izobren smučar in je mnogo svojih polarnih ekspedicijskih opravil samo na smučeh. Tako je 1. 1889 prevozil vso ledeno pustnjo Groenlandije od vzhoda proti zapadu na smučeh. Nič manj kot 19 dni je bila vsa odprava na smučeh in je prevozila več sto kilometrov. Slično je znano o Scottovi odpravi, ki je — kakor znano — 1. 1910 postala žrtev arktične zime. Tudi Roald Amundsen, ki je za njim dospel na južni tečaj, je uporabljal smučeh. Med številnimi stari rekorderji na smučeh je posebno znano ime Laponca Laiva Tuorde, ki je 1. 1844 na severnem švedskem prevozil 220 km dolgo progno v dobrih 21 urah.

Sigmund Ruud je v Davosu skočil 81 m daleč. Prvič se mu poskus na to daljavo res posrečil, toda mali Norvežan se ni dal preplašiti in je drugič na isto daljavo res obstal. Znamka, ki je prva te vrste, pa kljub temu ne more veljati kot svetovni rekord, ker zavisi daljava skoka v prvi vrsti od skakalnice in torej ni samo zašuga skakača, če jo doseže.

Amerika je letos vsa svoja zimsko sportna prvenstva prenesla v Lake Placid, kjer se bo — kakor znano — leto osorej vršila III. zimska olimpijada. V tekmi na 50 km je zmagal amerikanizirani Norvežan Saeltre v času 4:52:05. V smučskih skokih je zmagal brat ameriškega prvaka Oskar Saeltre z najdaljšima skokoma 58.5 in 57.5 m. Kakor kažejo te številke, se Američani še drže načelnega sklepa in niso zgradili rekordnih skakalnic, dasi bi bile v skladu s splošnimi težnjami Amerike za popolnoma svojevrstnimi rekordi, ki jih Evropa v marsičem še ni mogla doseči.

Tekme za finsko državno prvenstvo na 50 km so se vršile v Lahtiju. Na startu so bili vsi »kanoni« in zmagovalec Soarinen je res z naporom vseh sil dosegel najboljši čas 3:39:27. Z drugim mestom in 6 minutami presledka se je moral zadovoljiti M. Lappalainen. Prvi Šved se je plasiral komaj na 11. mesto.

V Hamarju so bile zaključene tekme za norveško državno prvenstvo. V kombinaciji je zmagal Ole Steenen. V skokih posebej se je mogel Birger Ruud s 44.5 in 49.5 m plasirati šele na 9. mesto.

Kakor znano, se italijanski smučarji letos niso udeležili nobene konkurence v nozemstvu. Po zatrdilu laškega tiska so bile teme deloma krive gnotne težave in neprikladni termini, največ pa »skolnost«; da smatrajo svoj smučski sport še v razvoju, ki ga zaenkrat ne kaže vzporejati z najmočnejšim v srednji Evropi.

Ker razen skakačev sploh niso imeli mozemskih gostov, je razumljivo, da so odpravili sami med seboj tudi vse tekme za državno prvenstvo, ki so se vršile preteklo dni v Cortini d'Ampezzo v Dolomiti. Tekmovanje se je v vseh disciplinah v zelo velikem številu; zaradi primerjave z našimi rezultati prinašamo nekaj najvažnejših podatkov:

V posebnih disciplinah, smuku in slalomu so prevladovali večinoma domačini. V smuku, na katerem so mogli zaradi novega snega startati šele ob 4. popoldne, je sodelovalo 65 tekmovalcev. Zmagal je 20 letni S. Menardi v času 4:30.8 na 3 km dolgi progi z višinsko razliko 500 m. Tudi v slalomu si je v času 2:18.8 izvojeval zmago isti vozač; proga je merila približno 500 m in je imela 140 m razlike v višini.

V skokih za kombinacijo je odnesel I. mesto I. Dallago iz Cortine z izvoženimi skoki na 37. 39.5 in 39.5 m. V skupni kvantitaciji je ostal prvi zmagovalec 18 km teka N. Tavernaro s 590.40 vred Dallagom kot četrtim s 546.15 točkami. V skokih posebej je bil zopet prvi I. Dallago s skokoma na 41.5 in 44.5 m; to je bil tudi najdaljši skok dneva.

Kako bo s smučanjem v l. 1950?

Curiški »Sports«, eno izmed največjih sportnih glasil švice, ki posveča zimskim sportom zelo obširne stolpce, je nedavno objavil kratek, toda nadrevo zanimiv članek Arnolda Lunn, predseunka angleške smučarske zveze o bodočnosti smučarstva. Pisec se uvodoma opravičuje, da si ni drznil prorokovati bodočnosti smučk za stoletja, temveč le za skromno dobo 20 let. L. 1950 bodo po mnenju Angleža v srednjeevropskih državah organizirana posebna prvenstva v smuku, ki bodo vzbujala še mnogo več pozornosti kakor jih vzbujajo danes vztrajnostna tekmovalstva pri severnih narodih.

Dalje je Lunn mnenja, da takrat (to je po dvajsetih letih) v srednjeevropskih državah ne bo več neložne kombinacije med tekam na daljavo in skoki, temveč bodo uvedena posebna prvenstva za daljinske discipline, za skoke in v smuku, ki bo mestoma prehajal tudi v slalom.

Po »prorokovem« mnenju bodo skandinavske države tudi l. 1950 vodile pri vseh tekmovaljih na daljavo, ker se ta disciplina goji tamkaj večinoma že v praktičnem življenju tako, da razvija mišice prav posebno za vztrajnostne teke na dolge proge. Zato pa pisec resno dvomi, da b severnjaki onranili tudi svojo premoč v smučskih skokih. (Najmlajši član Ruudove družine b. takrat star komaj dobrih 30 let in se najbrž ne bo dal z lahkoto ugnati. Op. ur.)

Lunn prorokuje dalje ogromen razvoj smučkega sporta med nežnim spolom. Največ pozornosti posveča sedaj damskim smučskim konkurenca Anglija; pisec se ogreva za to, da bo moralo sletj ali prej priti tudi damsko smučanje na program svetovnih prvenstvenih bojev. Če imamo svetovne prvakinje v tenisu, golfu in umetnem drsanju, zakaj bi jih ne imeli tudi v smučanju? Če je Sonja Henne kot umetnica na ledu deležna svetovne slave in zavisti, zakaj bi si tega ne smela privoščiti tudi najboljša smučarka na svetu?

Razen tega mení vedeževalec, da v letu 1950 ne bo treba trsirati prog za damske konkurence ločeno od moških, po lažjih in bolj udobnih tleh. Pisec sklepa, da bodo tekmo dveh desetletij vse smučarke toliko napredovale v odpornosti in vztrajnosti, da bodo lahko enakovredne tekmovalke skupno z moškimi. Angležinje so n. pr. v zadnjih treh letih startale na istih progah kot moški in so se držale navdve dobro. Tudi švicarke so že sedaj pokazale toliko tehničnega znanja, da ne bo dolgo, ko bodo startale na vseh najtežjih progah.

V alpinskem smučanju bo tekmo 20 let najvažnejša ta sprememba, da bodo vse planinske kočice odkoder bo blizu do zasneženih terenov založene s smučmi, tako da bo vsak turist od kočje dalje nadaljeval turo na smučeh. L. 1950 bo v splošnem posem vsakdo, ki bo brez smučeh lezel na zasnežene vrhove brez ozira na letni čas in možnosti dostopa.

Tvornice »Zlatorog« v Mariboru

Med redka industrijska podjetja v Jugoslaviji, ki so znala svoje izdelke v državi naravnost popularizirati in uspešno konkurirajo tudi z inozemstvom, spadajo v prvi vrsti Tvornice »Zlatorog«, ki leže v Mslju, industrijskem predmestju Maribora. Iz svoje časne malopembne mlarnice, ki jo je leta 1887. ustanovil Hrvat Dragutin Bros, se je podjetje Zlatorog po vrstah razvilo v vzorno, vsem modernim tehničnim pridobitvam odgovarjajočo, vodilno industrijo mila v naši državi. Tvornica je bila namreč leta 1919. popolnoma prenovljena in najmodernejše urejena. Glavno delo opravljajo sedveda številni najrazličnejši stroji in aparati, človeška delovna sila predstavlja le pomožna moč. Kako ogromen razmah je doživelo podjetje pod našo državo, dokazuje najoplj dejstvo, da znaša kapaciteta tvornice mesečno povprečno že 20 do 25 vagonov pralnega in terpeninovega Zlatorog mila. Podjetje ima vrh tega vzorno urejeno lastno tvornico glicerina, kjer se izdeluje kemični kemično-čisti glicerini, ter najmodernejše opremljene preizkuševalni laboratorij, kjer se analizirajo in odobre vse za izdelovanje potrebne sirovine. Noben izdelek ne zapusti tvornice poprej, predno ni natančno kemično preiskan.

Tvornica je razdeljena v sledeče tri popolnoma samostojne panoge: a) izdelovanje mila; b) kristalne sode; c) izdelovanje glicerina. Glavni izdelek pa je vsekakor že skoro v sleherni hiši dobro poznano navadno pralno in terpeninovo Zlatorog-milo. Fabrikacija mila se izvršuje tudi še danes večinoma po istih sistemih, kakor v prešlih dobah. Izpremenili so se samo velikost obratov in tehnična pomožna sredstva, ki tudi v tej panogi kemične industrije odgovarjajo modernemu napredku strojne tehnike ter duhu časa, ki zahteva hitreje delo pri zmanjšani uporabi delovnih sil.

Sirovine, ki se uporabljajo za izdelovanje navadnega pralnega mila so: loj, svinjska mast, kokosovo olje, rastlinsko olje, kolofonija, lužni kamen. Skoro vse te predmete mora tvornica uvažati iz inozemstva, le lužni kamen dobiva iz Lukavca v Bosni. V velikih količinah se kuha mešanica teh masti z raztopino lužnega kama, dclker ne nastane kemična vez med lužnim kamnom in toščo. Velike važnosti za kakovost mila je procentualna sestava mešanice masti, ki se uporabi za izdelavo mila. Pri tem kemičnem procesu se oslobodi glicerini, ki je bil v nevtralni prvotni masti vezan na toščino kislino. Ta proces se imenuje saponifikacija masti. Pri tem kuhanju masti z raztopino lužnega kama, se pridobi raztopina vode in glicerina v milu. Da se loči ta raztopina v milo in glicerinski vodo, se doda sol, ki povzroči potem ločitve vsebine kotla v dva dela: na površini ostane izsoljeno milo, na dnu pa tekočina, ki vsebuje glicerini ter se imenuje podlužnica. Da se kakovost mila kolikor mogoče izboljša, se milo večkrat prekuha in zopet izoli. Pri tem pranju gre tudi skoraj v celoti glicerini v nastalo podlužnico. Vse procese saponifikacije do izgotovitve mila zahteva dva- do tridnevno delo. Izgotovljeno milo, ki se nahaja v vročem, tekočem stanju v kotlu, se zlije nato bodisi v velike hladilne forme ali pa se hladi v posebnih hladilnih pripravah. Hlajenje v modernih hladilnikih se izvršuje s pomočjo mrzle vode in traja samo eno uro, hlajenje v velikih formah pa zahteva večdnevsno dobo.

Čim pride milo iz hladilnikov, ima obliko velikih plošč, katere razrežejo potem rezalni stroji v milne kose. Ti se potem v sušilnih strojih površinsko osuše in nato na posebnih avtomatičnih stiskalnicah stisnejo. Oblikovanje mila je s tem dovršeno. Posebni stroji opravijo potem še pakiranje, nakar pride blago v razpoložljivi oddelek in od tam v promet.

Bodisi sirovine, kakor tudi izgotovljeno milo, se dandanes v vseh modernih tovarnah prečišče v lastnem laboratoriju in tako tudi seveda v tvornici »Zlatorog«. Glicerini zadržujejo podlužnico, katere so svoječasno kot brezvredne spuščali v kanal, se danes predelajo s pomočjo kemičnega čiščenja, koncentriranja in destiliranja na kemično-čisti glicerini na dinamit - glicerini. Razen mila in glicerina pa izdeluje tvornica »Zlatorog« tudi zobno kremo Chlorodont m usno vodo.

Umevno je, da je nad vsem izdelovanjem obsežno nadzorstvo, vodstvo pa obstoja iz prvovrstnih tehničnih in komercialnih strokovnjakov. Ne glede na to, da so glavna delovna moč tvornice številni njeni moderni stroji in aparati, zaposluje podjetje še klub temu okrog 70 inteligentnih domačih delavcev in delavk, uradnikov in uradnic, katere družijo vse ista pot k istemu cilju.

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. italijanski vprašalni zaimek; 6. božja pot v hr. Primorju; 7. sredstvo proti prehladu; 10. osebni zaimek; 12. otoki, ki v obliki mostnih stebrov vežejo Evropo z Azijo; 15. svetopisemska oseba; 17. cirkuški telovadec; 22. enota za tožo; 23. negacija (oznaka za zunan); 25. isti (e. k.); 26. grški bog solne svetlobe, proroštva in pesništva; 28. francosko - zapeljivi (fonetično); 29. omika; 30. vrsta (hrvatsko); 32. del telesa; 33. veznik.

Navpično: 1. črta (hrvatsko); 2. del pri vozu; 3. vrsta blaga; 4. kralj Hunov; 5. rastlina; 6. kazalni zaimek; 7. glas; 8. predlog; 9. tujska za. podlež; brezobzirnež; nesramnež; 11. enota za čas; 13. franc. spol-

nik; 14. moško krstno ime; 16. oznaka pri notah (fonetično); 18. okrajšava za poštno društvo; 19. mesto na otoku Braču; 20. protivni veznik; 21. naziv za pretakanje elektrike po žicah; 24. o. p.; 27. gol; 28. novejši izraz za lirično pesnik; 31. oseba iz sv. pisma.

Rešitev „Obeliska“

Vodoravno od zgoraj navzdol: Pat, Pag, mat, mak, Bogatin, Masaryk, kasarna, pas, čaj, maj, tat, rak, Drava, trava, Mlava, trata, tnal, lubadar, pijavka, pisarna, kavarana, Banjaluka, kušarica, otava, Stane, vran, slana, Praga, zlato, brada, hrast, sraka, Klara, krava, Bjelasic, ravnatelj, podlascica.

GOSPODARSTVO

Tarifa skupnega davka na poslovni promet

(Konec)

Predmeti za hrano.

Testenine so kakor pecivo v prometu proste ker obsega kombinirani skupni davek na moko tudi nabave tega izdelka (pri uvozu pa se plača 3,5%). Prav tako je davek na bombone in čokolado v domačem prometu krit v skupnem davku na sladkor oziroma v uvoznem skupnem davku na sirove kakao.

Proizvodi od mleka so podvrženi v vsaki prometni fazi splošnemu 1 odstotnemu davku na poslovni promet (pri uvozu 4%). Za sadne konzerve znaša skupni davek za ves promet do konzumenta 2,7% (pri uvozu 3,8%), ki ga plača producent v tvornici, pri ribjih konzervah pa znaša skupni davek pri producentu 2% (pri uvozu 4%). Mesne konzerve so v domačem prometu proste (pri uvozu 3,5%), ker obsega skupni davek na živino tudi notranji promet z mesnimi konzervami.

Premog, gradbeni material in kemični izdelki.

Za premog plača producent oziroma rudnik za vse nadaljnje faze prometa 1,12% (pri uvozu 1,7%). Ta davek obsega tudi produkcijo koks, katrana in njihov nadaljnji promet. Enako obsega skupni davek, ki se plača pri uvozu nafte (4,7%), tudi produkcijo destilatov (petrolej, bencin, olja za mazanje) ter njihov promet do konzumenta. Za zemlje, pesek, kamen in gips se plača splošni 1 odstotni davek pri vsakem prometu. Skupni davek pa se plača pri producentu za ves promet za kredno v višini 1,5 oziroma za mleto 1,8% pri uvozu 1,5 oziroma 2,5% (pri uvozu 3%), za apno v višini 1,2% (2%) in za cement v višini 1,5% (2,5%). Rude so davka proste. Za asfalt, asfaltni kamen, smole od katrana in premoga plača producent 1,2% (pri uvozu 2,2%).

Za kemične proizvode plača skupni davek v raznih izmerah za ves nadaljnji promet tvornica. Za običajno in toaletno milo znaša stopnja 2% (pri uvozu 8%) in je potem ves nadaljnji promet prost. Stopnja za modro galico znaša 1,3% (pri uvozu 2%). Tudi skupni prometni davek na umetna gnojila se pobere pri tvornici in sicer za apneni dušik 1,2% (pri uvozu 2%), za kostno moko in superfosfate 1% (2%) in za nitrofoskal Ruše 1% (2%).

Važno je, da soboslikarjem, črkoslikarjem, pleskarjem in barvarjem ni treba za izvršena dela (usluge) plačati prometnega davka, ker je ta promet vračunan v skupnem davku na barve. Isto velja tudi za usluge steklarjev za rezanje stekla, ker je ta promet vračunan v skupnem davku na kit. Nasprotno pa je apotekarska receptura podvržena splošnemu 1 odstotnemu davku, čeprav se na zdravila pobere davek pri producentu ali pri uvozu.

Tekstilije in manufakturna.

Na tekstilne sirovine, tkanine in izdelke iz tkanin plačajo tvornice skupni davek za skoro ves nadaljnji promet. Na sirovo volno, sirovo bombaž in sirovo svilo, nadalje lan, konopljo, juto itd. plačajo tvornice (predilnice), ki to sirovino nabavijo od domačega producenta ali z uvozom, skupni davek od 1,5% (uvozna stopnja je tu enaka domači).

Na bombažno, volno, laneno, konopno, juto in svileno predvilo znaša skupni davek 1,2%, ki ga plača producent (predilnica) ali uvoznik (v isti izmeri). Skupni davek na bombažne tkanine, pletenine, trakove in pozameritje znaša v domačem prometu, kjer ga plača producent (tvornica), 1,5%, pri uvozu pa se pobere v izmeri 3,1%.

Za tkanine iz lanu, jute, konoplje itd. znaša skupni davek 1,5% (pri uvozu 3%), za vrvarske izdelke, preproge, vreče od jute itd. pa 1% (pri uvozu 2,5%). Na volnene tkanine, pletenine, pozameritje itd. se pobira skupni davek v višini 1,5% (pri uvozu 3%), na svilene tkanine, pletenine itd. pa v višini 1,5% (pri uvozu 3,1%). Skupni davek na linolej znaša 1,5% (pri uvozu 4%) in na knjigoveško platno 1,5% (4%).

V skupnem davku na predvilo in tkanije je vračunan ves promet do konzumenta, vstevši obrtno predelavo (pri krojačih, šiviljah) in preprodajo izdelkov. Prav tako je v skupnem davku krita domača produkcija obleke, perila in ostalega šivanega modnega blaga (dočim se za tako blago plača pri uvozu 3,5%).

Na klobuke (neopremljene) znaša skupni davek 2,1% (pri uvozu 2,6%), na opremljene klobuke 2,5% (4%) in na slamnike 2,8% (4%), ki ga plača producent. Domača produkcija dežnikov je obsežena pri polfabrikatih; za izdelavo pa je plačati dodatni skupni davek v višini 1,5% od prodajne cene gotovega izdelka (pri uvozu dežnikov znaša skupni davek 6,5%).

Usnje in izdelki iz usnja.

Ves promet s kožami, usnjem in izdelki iz usnja je obsežen v kombiniranem skupnem davku na usnje, ki znaša 2% (pri uvozu 5%). Davek na poslovni promet se za to skupino pobere samo v tvornici usnja, dočim je prost notranji promet s sirovimi kožami (pri uvozu se plača 1%) kakor tudi notranji promet pri predelavi usnja v čevlje, sedlarske, torbarske in silne izdelke in promet pri preprodaji teh izdelkov (pri uvozu pa se plača na čevlje in usnjene rokavice 6,5%, na tehnične predmete iz usnja 4%, na ostale izdelke iz usnja pa 7%).

Na običajno krzno plača producent skupni davek od 1,5% (pri uvozu 3,5%), na fino krzno pa 3% (pri uvozu 7%). Davek na promet s krznarskimi izdelki je vsebovan v davku na krzno, pri uvozu pa se plača 10%.

Na umetno usnje znaša skupni davek 2% (pri uvozu 4%). Izdelki iz kavčuka (n. pr. avtomobilske gume) so podvrženi skupnemu davku od 1,8% (3%), obuvala iz kavčuka skupnemu davku od 2% (3%), pnevmatike pa skupnemu davku od 1,8% (4%). Ta davek plača seveda producent in je ves nadaljnji promet prost.

Izdelki iz lesa in papirja.

Pri producentu se tudi plača skupni davek na metle v višini 2% (3,2%), na celuloz in izdelke iz celuloza pa samo pri uvozu 5%. Izdelki iz lesa v kakršnikoli obliki so v prometu prosti, ker je ta promet vračunan v skupnem davku na rezan les. Na uvoz teh izdelkov pa se gibljejo stopnje za izravnanje med 3,5 in 5%. Na topolino se plača pri uvozu 2%, potem pa je nadaljnji promet, kakor tudi promet izdelkov prost.

Skupni davek na karton znaša 2,2% (pri uvozu 3%), na papir 2,5% (3,8%) in na

rotacijski papir 1% (3%). V tem skupnem davku na papir in karton je vračunan ves nadaljnji promet izdelkov, za katere vsebuje tarifa le stopnje pri uvozu, ki se gleda na obseg predelave gibljejo med 3,3 do 8%. Le za igralne karte se pobira pri producentu poseben skupni davek od 3% (6%) in na fotografski papir 3% (4%). Na knjige in revije znaša skupni davek za izravnanje pri uvozu 5%, dočim je uvoz knjig v tujih jezikih razen modnih listov in cenovnikov prost.

Keramični in steklarski izdelki.

Na opako, strešnike, običajne lončarske izdelke, peči in keramične plošče se pobira pri producentu skupni davek od 1,1%, pri uvozu pa 2%, na izdelke iz porcelana pa 2,2% (pri uvozu 2,8%). Na steklo za okna se pobira pri producentu 1,8% (pri uvozu 2,5%), na brušeno steklo 2,8% (3,5%), na fotografske plošče 2,5% (3,5%), na stekleno posodo 1,8% (2,8%).

Kovine in izdelki iz kovine.

Sirovo in kovno železo je v prometu davka prosto. Za profilno železo, kovano in valjeno železo plača producent skupni davek od 1,6% (pri uvozu 2,5%), na železno pločevino 1,2% (2,2%), na pocinkano pločevino 2,9% (4%), na žico, valjeno in izvaljeno 1,8% (3,5%), na cevi 1,6% (2,9%), na železne konstrukcije 1% (3%), na osi, kladiva, kleščice, bate, na kovala, sekire, lopate, krampe, kose in svedre 2,1% (4,5%), na šila, dleta itd. 1,2% (1,2%), na nože in škarje 2,1% (4%), na žage in pluge 1,5% (3%), na vijake in matice 1,5% (4%), na ceve, žebije in okove za okna 1,7% (4%), na vzmeti 2,1% (4%), na posodo iz kovinega all itega železa 2% (3%), na posodo iz pločevine 2,1% (6%), na verige 1,7% (4%), na ključavnice in ključke 1,7% (4%), na blagajne in kasete 1,2% (3,5%) in na jedilno orodje, nožiče, britve, škarje, aparate za striženje itd. 2,3% (4%).

Na aluminij se plača pri uvozu 2,5%, zato pa ni treba plačati davka v notranjem prometu na izdelke iz aluminija. Na svinco znaša skupni davek 1% (1,5%), na svinčene plošče in žico 1,2% (3%) in svinčene cevi 1,5% (3%). Enake postavke veljajo za cink, ploščice iz cinka in izdelke iz cinka. Baker sirov ali prečiščen je v prometu prost, na izdelke pa plača skupni davek producent, in sicer za pločevino in žico 1,2% (2%), za kotlarske izdelke pa 1% (3,5%).

Stroji, aparati in elektrotehnični predmeti.

Na vsakovrstne stroje, priprave in aparate in elektrot. predmete, ki so označeni v carinski tarifi pod tarifnimi številkami 646 do 666, plača producent enoten skupni davek, ki znaša le od 1% (pri uvozu 3,2%). Električne žarnice so v notranjem prometu proste, pri uvozu pa znaša skupni davek 1%. Na izolirane žice za električne vode plača producent 2% (pri uvozu 3%), na kablje pa 1% (2%).

Prevozna sredstva, ure, glasbila in orožje.

Vozovi so v notranjem prometu prosti, ker je skupni davek vračunan pri lesu. Za avtomobile znaša skupni davek pri uvozu 3,2%. Za žepne ure znaša skupni davek pri producentu 3% (pri uvozu 6%), za stenske ure 3% (5%), za gramofone, ploščice in ostala glasbila 1,5% (2,5%), za strelno orožje 2,5% (3,5%) in na otroške igračke 3% (6%).

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Včeraj se je vršil ob številni udeležbi XXXI. redni občni zbor delničarjev Ljubljanske kreditne banke. Po pozivnem nagovoru predsednika gosp. dr. Petra Debrančiča, je poročal o bilanci za leto 1930 ravnatelj centrale, gosp. Hanaš Krofta. Delničarjem je bilo razdeljeno letno poročilo, ki po kratkem uvodu o svetovnem gospodarstvu in domačih prilikah poročila o delovanju našega najstarejšega in največjega slovenskega bančnega zavoda v minulem letu.

Iz poročila povzemamo, da je poslovanje banke kakor v predidnih letih v minulem letu v vseh oddelkih znatno napredovalo. Med aktiv. je narasla lastna zaloga vrednostnih papirjev od 16 na 21 milijonov, in sicer zaradi nakupa domačih državnih vrednostnih papirjev vsota dolžnikov pa od 374 na 434 milijonov. trajne udeležbe pa so se povečale od 24 na 30 milijonov, zaradi prevzema večjega paketa delnic Zdrženih papirnic d. d. v Ljubljani. Med pasivami so se dvignile vloge na knjižice in vezane vloge v tekočem računu od 287 na 327 milijonov. ostali upniki pa od 153 na 184 milijonov. Bilančna vsota je narasla od 571 na 653 milijonov, celokupni promet pa se je povečal na 45 milijard Din. Banka je imela poleg centrale podružnice v Brezicah, Celju, Črnomlju, Kranju, Mariboru, Metkoviću, Novem Sadu, Novem mestu, Pljuju, Rakeku, Sarajevu, Slovenjgradcu, Splitu, Šibeniku in Zagrebu. Slednja je prišla poslovali v minulem letu in se zelo ugodno razvijala.

Občni zbor je odobril bilanco ter sprejel predlog upravnega sveta glede razdelitve čistega dobička v višini 5.421.823,85 Din. Porabi se 2.999.997 Din za izplačilo 6% dividende, oziroma 9 Din na delnico, 1.267.815 Din za dotacijo rezerv. 500.000 Din za dotacijo pokojninskega sklada uradništva. 258.849,93 Din kot statutarna taktijema upravnemu svetu, 40.000 Din kot nagrada nadzorstvu in 258.849,93 Din kot pogodbeno nagrada uradništvu. Na obnem zboru so bili ponovno izvoljeni v upravni svet zaradi poteka funkcijske dobe izstopajoči člani, v nadzorstvo pa ponovno dosedanj člani. Na seji upravnega sveta, ki se je vršila po obnem zboru, je bil imenovan podravnatelj g. dr. Vuk Kliment za ravnatelja zavoda. 513

Pred veliko žitno konferenco v Rimu. V četrtki se bo pričela v Rimu mednarodna žitna konferenca, ki bo imela nalogo proučiti v teoretičnem in praktičnem pogledu ves problem svetovne žitne in agrarne krize in pogoje za zboljšanje agrarnega gospodarstva. Izgledi za uspeh te konference niso baš veliki. Nenadna odpoved sodelovanja Zedinjenih držav na tej konferenci je vzbudila v evropskih agrarnih krogih precejšnjo konsternacijo, ker se je bati, da bodo temu vzglodu sledile tudi druge prekomorske izvozne države. Brez sodelovanja prekomorskih držav pa je seveda onemogočena realizacija načrta za stabilizacijo žitnih cen, za omejitev pridelovalne površine in za eventualno uvedbo preferenc v pogledu evropskega žita, o kateri je razpravljala nedavna evropska konferenca za plasiranje

presežkov žita, ki se je vršila v Parizu. Kakor se zdi, si hočejo Zedinjene države ohraniti proste roke za bodočo politiko. Uvedba kakršnekoli preferenc za žito v Evropi je seveda povsem odvisna od pristanka prekomorskih držav, ki uživajo v trgovinskih odnošajih z Evropo neokrnjeno klavzulo o največjih ugodnostih. Glede na visok razvoj produkcijske tehnike v prekomorskih izvoznih državah za žito in glede na obilne tamošnje zaloge, je razvoj evropskih žitnih cen odvisen predvsem od prekomorskih cen. Pri tem je za pšenico statistična situacija zelo neugodna. V tekoči žitni kampanji znaša svetovna uvozna potreba za pšenico 230 milijonov met. stotov, presežki izvoznih držav pa se cenijo na 345 milijonov met. stotov, tako da bo ob pričetku nove žitne kampanje 1931 preostalo 115 milijonov stotov, ki bodo obremenjevali novo leto.

Uvedba statistične službe pri banki upravi Dravske banovine. Ban dr. Marušič je nedavno izdal odredbo o ustanovitvi referata za statistiko pri banki. Referat se je ustanovil s 1. marcem t. l. in je podrejen načelniku splošnega oddelka. V referat spada sistematična obdelava statističnih podatkov vseh gospodarskih, kulturnih, socialnih in zdravstvenih področij ter priprava zaveznih publikacij. Vrhu tega spadajo v ta referat vsi posli, ki se tičejo popisa prebivalstva, kolikor niso po zakonu o popisu prebivalstva prenešeni na banki popisni odbor.

Pravilnik k vinskemu zakonu od 24. julija 1930 je sedaj objavljen tudi v »Službenem listu« Dravske banovine od 20. t. m. nakar opozarjamo vse zainteresete. Pred nekaj dnevi je bila prodana večja partija prima hmelja iz l. 1930, po 7 Din in je menda s tem zaključena hmeljska kampanja 1930./31. V predprodaji se plačuje po 10 Din za kg. o prodajah pa ni slišati.

Gremij trgovcev v Ljubljani opozarja člane na zakon o neljalni konkurenci, ki ga nekateri s svojimi reklamami kršijo, s pripombo, da bo Gremij trgovcev v interesu zaščite ostalih trgovcev vložil tožbo proti vsakemu ki bo kršil tozadevne predpise omenjenega zakona.

Lovcem! Trgovina s kožami je važna panoga našega narodnega gospodarstva, ki domača tudi našemu lovstvu lepe dohodka. Za lovstvo je to neizčrpen vir dohodkov, če se držijo gesla »V slugi je moč«. Zato vabimo vse lovske tovaršice, ki imajo v zalogi še kaj kož, da jih nemudoma posljejo v prodajo lovski prodajni organizaciji »Divja koža«, Ljubljana, velenjem. Druga letošnja dražba se bo vršila neprekljeno 23. t. m. in bo zadnja v tekočem letu. Za uspešno in lažje pridobivanje teh dohodkov, se bo vršilo po končanem kožnem sejmu istega dne zvečer že napovedano strokovno predavanje o psih jamarjih in njih delu pod zemljo proti roparicam. Psi jamarji so za poklicnega in smotrenega lovca neprecenljive vrednosti. Ti mali sodružniki in spremljevalci lovca vrše nevarno in junakiški posel na roparice pod zemljo, izpod katere se šestokrat ne vrnejo več živi. Gotovo je, da mora stali psu ob strani več in uvideven človek ter mu pri tem riskantnem delu priskočiti v potrebi na pomoč. Pa tudi drugače so ti naši mali zvesti prijatelji vsestransko uporabni. Treba je le izbrati prvrstovsten material ter mu dati smotreno vzgojo. O vsem tem mora biti naprej lovec sam temeljito poučen. Zato naj ne zamudi strokovnjakega predavanja na večer omenjenega sejma v restavraciji pri »Levici« v Ljubljani (Gospodarska cesta 16). Vstopnine ni; lovci s svojimi družinskimi člani dobrodošli.

Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertne licitacije: dne 30. t. m. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave platna, negašenega ama, jelovega lesa, borovih desk in gramozja; pri upravi državnih monopolov, ekonomskega oddelka v Beogradu, glede dobave 500.000 kg škatala za cigarete in pri direkciji državnih rudarskih podjetij v Sarajevu glede dobave 1 kompresorja. (Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Dobave. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 2. aprila ponudbe glede dobave strojnega olja in vasilina, lopat ter jeklene vrvi. (Predmetni oglas je na vpogled v Zbornici za TOI.)

Položaj na naših borzah

Pretekli teden je bil devizni promet na ljubljanski borzi manjši, ker je borza zaradi praznika v četrtki poslovala le 4 dni; znašal je 13,7 milijona Din nasproti 12,9, 17,7, 16,8 in 15,0 milij. Din v zadnjih štirih tednih. Tečajni devizi so ostali precej stabilni, ker je Narodna banka po dveh letih prvič zopet spremenila tečaj devize Curih in je zaradi tega nadaljnje oslabiljenje švicarskega franka ostalo brez vpliva na naše tečajne devize.

Na zagrebškem efektivnem tržišču so bili državni papirji nadalje čvrsti. Volna škoda se je v početku tedna okrepila na 424 do 425 (zadnji teden 423) in je ta tečaj tudi obdržala. Investicijsko posojilo se je trgovalo po 88, 7% Blairovo posojilo pa po 82,5-83 Bančne vrednote so bile ves teden precej mirne in ni prišlo do bistvenih tečajnih sprememb. Tudi industrijske vrednote so ostale zanemarljive. Trboveljska se je v početku tedna trgovala po 332 - 334, včeraj pa je bila zaključena po 328.

Devize

Ljubljana. (Prosti promet.) Amsterdam 22,88, Berlin 13,57, Bruselj 7,9343, Budimpešta 9,9277, Curih 109,6, Dunaj 8,0055, London 276,72, Newyork 56,84, Pariz 222,81, Praha 168,72, Trst 299,2. Curih, Zagreb 9,13, Pariz 20,3325, London 25,2525, Newyork 519,7, Bruselj 72,375, Milan 27,2275, Madrid 55,6, Amsterdam 208,35, Berlin 123,87, Dunaj 73,08, Sofija 3,765, Praha 15,4, Varšava 58,2, Budimpešta 90,62.

Žitni trg

+ Novosadska blagovna borza (21. t. m.) Tendenca nespremenjena. Promet: 16 vagonov pšenice, 33 vagonov koruze, 5 vagonov moke in 1 vagon otrobov. - Pšenica: okolica Novi Sad 79/80 kg 152,5-155; okolica Sombor 79/80 kg 142,5 do 145; sred. baška 79/80 kg 155-157,5; srem. 78 kg 142,5 - 145; slav. 78 kg 140 do 142,5. - Oves: baški 145 - 150. - Ječmen: baški in sremski, 63/64 kg 115 do 120. - Koruza: baška in sremska 92,50 do 95, ladja Puna, predč. suha 91-92, za maj 92,50 - 97,50. - Moka: baška »6« in »0« 245 - 265. »2« 215 - 230; »5« 185 do 195; »6« 175 - 185; »7« 140 - 145; »8« 115 - 120. Otrobi: baški, sremski in banaški 105 - 110. + Budimpeštanska terminska borza (21. t. m.) Tendenca slabša, promet miren. Pšenica: za mare 15,34 - 15,37, za maj 15,68 do 15,69; koruza: za maj 12,78 - 12,80, za julij 12,98 - 13, tranzitna za maj 10,20.

Zanimiva listina iz županskega arhiva

Prve besede mojega prijatelja Janeza, ki se je vrnil nazaj s kmetov, so bile: »Dober dan, tukaj imaš neki papir, ki menda ni brez vrednosti!« Z radovednostjo kajpak sem vzel v roke to, že precej oguljeno in obledelo, pa tudi masno popisano polo. Previdno sem jo razgrnil - ko sem čital, sem se prav pošteno smejal - pa se smejte še vi, ljubi čitatelji, če se vam ljubi!

Pisanje se je glasilo:

Gospodu »purgamajstru«.

Daje se vam na znanje več zlo važnih punktov, kt tud usem drugum purgamajstrom u našmo kamenšemu becirku.

1. Pu uštarjaj je drlavbano pit samo du desete ure zvečer. Birt, k bi se pu tm artikelnu ne ubnašu, se mora nam ajncajgat de ga štrafamo!

2. Če imate kako andah (slovesnost) morte puleg krajnskih fan (zastav) ubesti tud tajčarsko! - če še nimate nubene, pa jo morte cufajlsih kupi!

3. Ker se bu letas enkat, kdaj to vam bomo še posebi medlal, skuži pelu naš presvitli kajzar (cesar) Franc - Jožef eršti, nej ga vaš lde ne puzdravljajo ker bi ga vidl samo z: Živja! - ampak nej šrajajo (kličejo) tud: Hajj!

4. Naročt morte tud precj gemajnd (občinske) table; bit more v usak vas jena; jn na nih na prvem štant (mest) napisan pu naš nemšk šprah: Dorf... Gemainde... Bezirk Stain ino Land Krain.

To pa zavol tega, de lahko usak fremden (tuj) človek cufajlsih ve, kam je pršu jn kam se mu je za obrnit.

5.To se daje usm »purgamajstrom« (županom) na znanje, de se ne bo kdo izgovarju potli, da ni vedu ali ke takega. Kdor se pa putm ne bo ravnov, bo v hud štraf pršov!

Dapo u Kamnk ud k. u. k. precerk-haftmana 3. Marca l. 188...

★

Pa naj reče, kdor kar že hoče, ali ni to zanimiv dokument »iz starih avstrijskih časov«? Mi, ki sedaj takih reči ne razumemo, se smejemo - ali v tistih časih se pa župani niso smejali - že zavoljo tega ne, ker so se bali tistih hudih »štrafov«, ki so skoraj iz vsake besede gledali. Tako sem se zamislil v to staro pisanje, da bi bil kmalu jesti pozabil, a vi cenjeni bralci, le jejte!

Pozabnosti otel T. S.

Senzacija na književnem trgu: sovjetsko-ruski roman K. Fedina „Mesta in leta“

je v tisku. Izdala ga bo »Tiskovna zadruga«.

Dse kar potrebujete

pri olepšanju svoje hiše, stanovanja in pohištva, kupite najugodnejše pri tvrdki

Dražo Frantz

spec. trgovina z barvami LJUBLJANA, Stari trg 24. 4363

HIŠA MODELOV

SCHWARZ

Graz, Herrengasse 3 und 7

POKAZUJE ZADNJE MODELE ZA POMLAD IN POLETJE: PLAŠČE, KOMPLETE, OBLACILA, TALEURJE, BLUZE, KLOBUKE IN PLETENE MODELE. - PARIŠKE ORIGINALE IN KOPIJE V NOVIH KARAKTERISTIČNIH LINIJAH.

Na željo pošljemo naš novi večbarvni katalog gratis tudi v inozemstvo. 4293

Advertisement for 'Oblacilnica' (clothing store) featuring a woman in a dress and text: 'Za Veliko noč se izbirajo obleke, blago za perilo in čevlji z veliko skrbjo. S pomladjo nastopi spreemba v modi in barvah. Oblacilnica vam po zadnjih modnih novostih! 4353' and 'OBLACILNICA "LILIJKA" NA OBROKE! LJUBLJANA, MESTNI TRG 17/L'.

Znamka svetovnega slovesa SAMOPRODAJA: K. SOSS, Ljubljana 4379

Partije nogavic

vseh vrst, večje in manjše količine kupuje za gotov denar EMANUEL STERN, Zagreb, Gajeva 40/II. 4284

Svarilo!

Nalezinek Vencel v Poljčanah ni več v moji službi, vsled česar ni več upravičen sklepati v mojem imenu in na moj račun kakršnikoli kupčiji ali inkasirati za mene denarja.

BISCHOF FRIDLIN Maribor - Poljčane

Srčne, živčne in ženske bolezni se uspešno zdravijo V DOBRNI

Do 15. junija kompletno 20-dnevno zdravljenje; (avtobus, hrana, stanovanje, kopeli in zdravnik) za Din 1200.-. Prospekti zaštonj! 4107

Naprodaj prostosledi

v katerih se nahaja 17 slojev antracita in grafitu. Analiza 8200 kalorij.

Ponudbe na oglašni oddelki »Jutra« pod šifro »Prostosledi«. 4326

Objava.

V izvršilni zadevi E 650/30 se bo vršila dne 27. marca 1931 ob 10. uri dopolne pri okrajnem sodišču v Krškem dražba nepremičnine s parno žago, zidanim mlinom, zidano strojno ter ležariskim prostorom z vsemi pritlikalnimi (tri transmisijske za žago, cirkularna žaga in mlin ter 6 jermenov, dva para mlinskih kamnov s pripravo, križni jarmenik z vozom in enim rezervnim vozom, dve cirkularni žagi s strojem za sečenje žaginih zobov, dinamo za razsvetljava, primož in brusilna naprava). Cenilna vrednost vsega znaša 241.000 Din, najmanjši ponudek pa 160.670 Din. Parna žaga z mlinom se nahaja ob glavni cesti Krško proti Kostanjevici, kakih 10 minut od železniške postaje Videm-Krško. Dražbeni pogoji se zamorejo vpogledati pri okrajnem sodišču v Krškem in pri dr. Drnovšku Janku, advokatu v Brezicah, ki daje tudi podrobnejše informacije. 4159

JUGOSLOVANSKE TOVARNE

LJUBLJANA, FRANKOPANSKA ULICA 21

MOŠKA-
DAMSKA-
KOLESA

SVETOVNIH
ZNAMK:

»WAFFENRAD«, »KOSMOS«
SPECIJALNE ZNAMKE:
SLOVENIJA, TRIGLAV, TOMISLAV, KOSOVO

LASTNI KVALITETNI IZDELKI NAJVEČJE PRECIZNOSTI
GENERALNA REPREZENTANCA ZA KRALJEVINO JUGOSLAVIJO:

PUCH
MOTORNA
KOLESA

TIPA 250 TURNA
TIPA 250 SPORINA
TIPA 500 TURNA
MODEL 1931

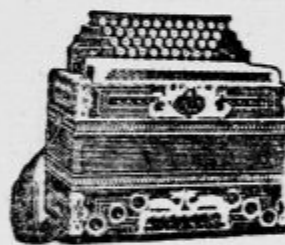
NAŠI ZASTOPNIKI
VAM DOBAVLJA-
JO NAŠA KOLESA,
MOTORNA KOLE-
SA IN AUTOMOBILI
PROTI UGOD-
NEMU OBROČNE-
MU ODPLAČEVA-
NJU

STEYR in AUSTRO-DAIMLER
AUTO-
MOBILI

ZA OSEBNE IN TOVORNE VOŽNJE.
GOZDNE ŽELEZNICE IN DREZINE.

Posetite nas v našem razstavnem in prodajnem lokalju:
Miklošičeva cesta 36

Vse vrste harmonik
kakor tudi kromatidne naj
bolje in najceteje kupite
pri izdelovalcu harmonik
Franc Kucler
postaja DRENOV GRIC pri
VRHNIKI Jugoslavija
Priporočena najboljša toma
ča izdelovalnica; nizke cen-

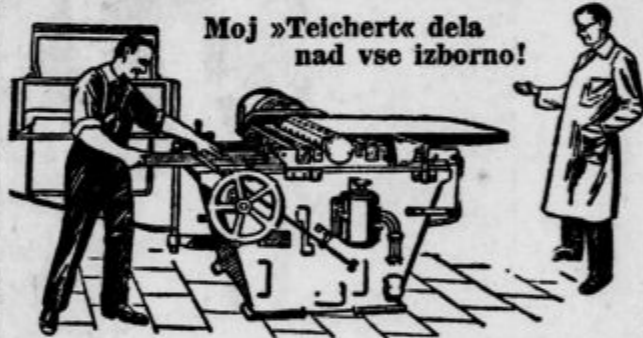
Zastopnika

za Slovenijo za kolekcijo svilenih glavnih
rut proti proviziji ISČEMO. Oferte z na-
vedbo dosedanjega delovanja in referenc
pod »Wiener Grossist Nr. 2925« na Ann.
Exp. M. Dukes Nachf. A. G., Wien L, I/1
4312

**Najlepši roman zadnjega
časa:**

»Dom in svet«. (R. Tagore — VI. Lev
stik). Izdala »Tiskovna zadruga«.

»Zlatne kanarce«
v istini fine pevce znamenite baršk
mojstrske šole Mark 8 u višje Prem
pevce pare za plemen kletke krm
išča zdravila Veterinarum s e s l k
iragocnim nav-tili pošlje brezplačno
»roszucht Heydenreich, Bad Suederod
150 Harz 418

Zlata sretinja
Bratislava 1930

Novi Teichertov model nudi tako izdatne pred-
nosti in je tako poceni, da si mora vsak kupec pred-
vsem vpogledati našo neobvezno ponudbo.

Teichert & Sohn, Liegnitz 34

Beograd: Robert Fleischer, Zrinjskoga 58.
Ljubljana: L. Heršič, Stari trg 26.

Ustanovljen
1845. Za velesejem Osijek 2. do 14./V. in velesejem v Ljub-
ljani, 30. V. do 8. VI., dragocene novosti.

Tako
je izjavil

neki iz kušeni
mizarski mojster,
ki je videl v obratu
že mnogo kombini-
ranih skobelnikov.

TUDI NA
UGODNE
OBROKE

VELIKA IZBIRA

KOLES

PO NAJNIZJIH CENAH

»Dürkopp« — »Waffenrad«
»Torpedo«

NAJNIZJE
CENE

»TEHNIK«

JOSIP BANJAI

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA C. 20
PALACA OKROŽNEGA URADA

Kdor hoče biti solidno postrežen, naj se oglasi pri

M. Jankovič

kleparstvo, kritje lesocementnih streh
LJUBLJANA, RIMSKA CESTA šte. 19.

Za delo jamčim! Praktična pojasnila in proračuni brezplačno!

Pozor! Pozor!

**PRIHRANIMO 60 DO 80 % PRI POPRAVILU RADIO
AKUMULATORJA**

Nadomestitev novih plošč, in sicer: za 18 amp. ur 2 pozit. in 4
neg. Din 120.—; 18 amp. ur 2 pozit. Din 55.—; 36 amp. ur 4 pozit. in
6 neg. Din 190.—; 36 amp. ur 4 pozit. Din 105.— in to strokovno
kompletno za uporabo edino Prva specialna akumulatorska delav-
nica A. JENKO, vhod Miklošičeva cesta, poleg palače Delavske
zbornice in Kolodvorska ulica šte. 29, kavarna »Leon«. 4354

Drez posebnega obvestila

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem
pretužno vest, da je naš oče, oziroma svak in stari oče, brat in stric,
gospod

ravnatelj ARTHUR MAHR

v petek dne 20. marca ob 9. uri dopoldne nepričakovano preminul.

Truplo blagega pokojnika bo v ponedeljek 23. marca ob 3. uri popol-
dne v pokopališki mrtvašnici cerkve Sv. Petra blagoslovljeno, nakar ga
položimo v lastni grob k večnemu počitku.

Maša zadušnica se bo darovala v torek 24. marca ob 8. uri zjutraj v
farni cerkvi Sv. Srca Jezusovega.

Graz, dne 20. marca 1931.

Globoko žalujoče rodbine MAHR, HAARMANN, PELIKAN in FELDNER

**OTVORITVENO
NAZNANILO!**

Tovarna JOS. REICH naznanja, da je otvorila
novo sprejemališče na

Tržaški cesti šte. 8

ter se vljudno priporoča za kemično snazhenje,
barvanje in plisanje oblek. Svetlolikanje ovrat-
nikov in pranje domačega perila. 4360

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in
znancem pretužno vest, da je naš iskrenoljubljeni oče,
stari oče in tast, gospod

Ivan Deutschmann

INSPEKTOR DRŽ. ŽELEZNICE

dne 20. t. m. po kratkem trpljenju, boguudano preminul.
Pogreb nepozabnega pokojnika bo v ponedeljek, dne
23. marca 1931 ob 2. uri popoldne izpred mrtvašnice
splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 21. avgusta 1931. 4390

Žalujoči ostali.

Dne 20. marca t. l. je ob 9. uri nenadoma umrl v Gradcu gospod

ravnatelj Artur Mahr

bivši mnogoletni lastnik in vodja v tu- in inozemstvu priznane trgov-
ske šole v Ljubljani.

Pogreb blagopokojnega bo v ponedeljek dne 23. marca t. l. ob 15.
uri iz mrtvaške veže mestnega pokopališča št. Peter v Grazu.

Podpisani klub bo ohranil nepozabnega, mnogozasluznega ravna-
telja in vzgojitelja v trajnem in hvaležnem spominu.

V Ljubljani, dne 21. marca 1931. 4359

Klub Mahrovcev v Ljubljani

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega nepozabnega soproga in ate-
ka, starega ateka, brata, strica in tasta, gospoda

ANTONA FAZARINCA

trgovca, gostilničarja in posestnika v Trnovljah
se zahvalujemo najiskrenejše vsem, ki so pripomogli
do tako veličastnega pogreba, posebno zahvalo smo
dolžni izreči č. g. kaplanu Ocvirku, ki je ob zadnji uri
z molitvami lajšal pokojnikovo trpljenje, nadalje g.
zdravnikom, posebno občinskemu odboru občina škofja
vas za podaritev prekrasnega venca, najlepša hvala za-
stopnikom gasilskih društev Gaberje, Trnovlje in Lju-
bečno ter vsem preostalim spremljevalcem, ki so v
tako lepem številu spremlili pokojnega k zadnjemu po-
čitku.

Nepozabnega pokopnika, ki je bil vzor dobrote in
marljivosti ohranimo v trajnem spominu.

Vsem skupaj še enkrat: Bog plačaj!

Trnovlje-Celje, dne 21. marca 1931. 4377

Žalujoči ostali.

Iz življenja in sveta

Prva ženska, ki hoče na severni tečaj

Lady Wilkins hoče spremljati svojega moža v podmornici — Gospa se zaveda neprijetnosti, ki jo čakajo

Vesetje do doživljanja je nalezljivo; če pa je človek v družbi polarnega raziskovalca, se ga ta bolezen tem lažje prime. To resnico potrjuje lady Wilkins, žena Huberta Wilkinsa, ki je izjavila, da hoče svojega moža brezpogojno spremljati na njegovi podmorski vožnji na severni tečaj.

Wilkinsonova žena

V stari ameriški podmornici »O 12«, ki je zdaj popolnoma prenovljena in opremljena za znanstvena raziskovanja, bodo napravili za Wilkinsovo ženo posebno kajuto. Wilkinsonova žena bo edina ženska v podmornici in tudi prva, ki se bo udeležila silene znanstvene odprave.

Vsak si lahko misli, da stavi takšna težka raziskovalna vožnja na vse udeležence čisto svojevrstne zahteve. Lady Wilkins se očitno zaveda vseh teh težav, ko pravi: »Počutila se bom v podmornici prav tako udobno kakor na kateremkoli razkošno urejenem prekomorniku in se ne bojim nobene neprijetnosti, ki lahko doleti človeka na takšnem potu.«

Vprašali so jo: »Ali ste si predočili nevarnosti, ki vas čakajo?«

»Moj mož me je popolnoma uveril, da ne pomeni takšna vožnja dandanašnji nobenih posebnih nevarnosti. Rekel mi je, da se bom zdrava vrnila domov.«

Lady Wilkins pa se zaveda, da raziskovalna vožnja pod vodo in ledom ne bo lahka. Dobro ji je tudi znano, da bo del vožnje silno dolgočasen. A ves čas vožnje bo pri svojem možu, kar je seveda prijetnejše kakor mesece in mesece trepetati doma za njegovo življenje.

Malo žen je moralo tako često in tako dolgo čakati na svoje može. Nad polovico svojih zakonskih let je preživel sir Hubert Wilkins na raziskovalnih ekspedicijah. Našla sta se v New Yorku jeseni 1928. Lady

Wilkins, takrat še gospodična Suzana Bennett, je nastopala v nekem broadwayskem gledališču. Wilkins se je pravkar vračal s svojega zgodovinskega poleta s Pointa Barrow čez Aljasko v Green Harbour na Spitzberge. Toda nista bila dolgo skupaj. Nekaj tednov nato je odrinil Wilkins na svojo prvo nevarno vožnjo proti južnemu tečaju.

Nekaj mesecev pozneje. Od Wilkinsa ni prišlo po več tednov nobeno poročilo. Šele ko se je vrnil, sta se poročila v Clevelandu. Toda nepopoljšivi potnik tudi takrat ni ostal dolgo doma. Kri mu ni dala miru, dvignila ga je na drugo odpravo v antarktične dežele.

V tem dolgem čakanju je šinila Wilkinsovi ženi v glavo sijajna misel, da bi se z možem peljala za poročno potovanje na »Zeppelin« v Nemčijo. In res, čim je prišel z utrudljive polarne odprave domov, se je moral pripraviti na svatbeno potovanje. V Lakehurstu sta se vkrcala 2. junija 1930 na »Zeppelin«. Prepotovala sta skoraj vso Evropo.

Podmornica »O 12« ali sedanj »Nautiluse« bo zapustila ameriško obalo 1. junija. Vozila bo mimo Bermudov, Azorov in Londona v Adventski zaliv na Spitzberghih.

Podmornico so preuredili v ladjedelnici Camden v New Jersey. Opremil jo so z vsemi potrebnimi odpornimi sredstvi, ki jo bodo ščitila pred nevarnostmi polarnega ledenih gor, snega in mraza.

Wilkins s svojo ženo

Preurejena podmornica sliči predzgodovinski pošasti in samo od blizu spozna v njej oko podmorski čoln. Periskop je tako napravljen, da se takoj umakne, čim zadane na ovire. S tem je izključena možnost, da bi izgubila podmornica svoje »oko«.

Smrt milijonarjev - sreča države

Primanjkljaj angleškega državnega proračuna se zmanjša z zapuščinami umrlih milijonarjev

Veliki primanjkljaj, ki ga predvideva proračun angleške države, se bo močno zmanjšal s smrtjo devetnajstih milijonarjev, ki so umrli šele proti koncu proračunskega leta. Davek na zapuščine je na Angleškem sino visok. Pri 1 milijonu funtov sterlingov znaša 30% in se stopnjuje celo do 50%. 19 umrlih milijonarjev je zapustilo okroglo 45 in pol milijona, od katerih dobi država čedno vsoto 23 in pol milijona funtov sterlingov.

Na prvem mestu je ogromna zapuščina lorda Ashtona, tvorničarja za linolej, ki je ostavil 9 in pol milijonov funtov sterlingov. Tudi brata lord Dewar in lord Forteviot, tvorničarja whiskeyja, sta zapustila 9 milijonov. Tobačna proizvodnja je prispevala dve milijonski vsoti. Sir G. Vernon Wills je ostavil 2 milijona, sir Joseph Hood pa 1,2 milijona. Mlekarska industrija je vrgla dedičem 2 milijona, zapuščina nekega tvorničarja biskvita 1 milijon. Lastnik kemične tvornice lord Brotherton, čigar tvornice so prešle v last Imperial Chemical Industries, je zapustil 1 milijon in pol. Major Andrew Coats, lastnik industrije za sukaneč, je ostavil 3 milijone, sir Oton Beit, ki je svojčas podedoval premoženje po svojem bratu Alfredu Beitu, najdišče diamantov in zlata, je zapustil 3 in tri četrt milijona. Sir Friderik Eckstein

je ostavil 1 milijon, plemenitaši pa: Nottinghamski vojvoda 2 milijona in pol, Earl of Seiton 1,8 milijona, Earl of Durham 1,1 milijona. Angleška država je torej srečna dedičina milijonskih premoženj in se ji godi tako kakor nekoč rimskemu cesarstvu, kjer so milijonarji ostavljali ogromna volila cesarjem, da niso ti pobrali vsega njihovim dedičem.

Zora voda

proti sivim lasem!

Ne barva, temveč vrača sivim lasem prejšnjo naravno barvo.

Zak. zašt. Odobrena od zdravstvenega odseka pod št. 1793-20 kot za zdravje popolnoma neškodljiva. Uspeh si-guren in trajen. Cena steklenici brez pošt-nine Din 35.—

ZORA VODA I. OREL, Zagreb
Radičeva (Duga) ul. 32.

Pošljemo po povzetju, in to samo na čitljive naslove.

Najmlajša angleška milijonarka

je mala Jane Elizabeta Whiteland, ki je podedovala po svoji teti dva milijona funtov, s katerimi pa bo razpolagala šele, ko bo polnoletna.

Nemški državni kancelar

Herman Müller,

o čegar smrti smo poročali med brzobjavni vestni. Slika kaže zadnji posnetek nemškega državnika.

Če se kri prepočasi pretaka po žilah ...

Srce je neke vrste sesalna naprava, ki poganja s tem, da se kri ritmično stiska in razširja skozi telo. Če majhna nerednost v delovanju te naprave ograža življenje.

Če začenja moč srca popuščati, se kri pretaka počasneje po žilah in tedaj govorimo o boleznih oslabelega srca. Posledica je ta, da kri zastaja v pljučih, ki ne dobe več zadostne količine kisika. Dihanje postaja težko in hitro, obraz posinjuje, utrip je neenakomeren in ne kaže dovoljne napetosti. To so znaki srčne nahuše.

Se težji so znaki srčne oslabelosti, ki si jo nakopljemo z nerednim življenjem, pretiranim sportom, napornim delom, posebno v dobi rasti. Srčna mišica ne zmagaje dela. Vsi omenjeni znaki obolelosti, se potencirajo, kri zastaja v jetrih, obistih, trebušni votlini, v nogah, kar postaja vidno tudi na zunaj. Zato ne smemo srca brezobremenjati z napori, ki jih ne zmoremo. Alkohol in tobak pa naj osebe, ki imajo nagnjenje do srčne bolezni, rajši oziroma brezpogojno opuste.

Ali ste že naročili nove zbirke „Tiskovne zadruga“?

Smrtni padeč italijanskih letalcev

Prekoceanski letalec polkovnik Maddalena in poročnik Ceccoli, ki sta skupno z De Monto postala žrtve še nepojasnjene letalske nesreče, o kateri smo poročali že v včerajšnji številki.

Presenečene ptice selivke

Neobičajen mraz v marcu je pornil veliko število selivk, preostale pa »čakajo« na ugodnejše vreme

Iz Basla poročajo o zanimivem in hkrati žalostnem dogodku iz življenja ptic. Prve dni marca, ko postane vreme milejše, nastopijo ptice selivke pot iz južnih zimskih krajev proti severu, kjer so se izlegle. Svojo pot premerijo običajno čez Apeninski polotok, od tam letijo čez Alpe in dalje proti severu. Selivke letijo večinoma ponoči, zato je njih opazovanje zelo težko.

V prvem tednu letošnjega marca so se pojavili v Renski dolini pri Baslu velike jate prib. grivarjev, drozodov, ščinkavcev, skorceev in čizkov ter drugih selivk. Očividno so bili ptiči razočarani, ko so videli, da so severni kraji še pod debelim snegom. Badenski kraji in Alzacija, Schwarzwald in Vogezi so bili še gosto zasneženi; ter niso nudili pticam nobene hrane. Zato so selivke ustavile polet proti severu. Nekaj časa so neodločno letale in krožile nad Baslom, Lörrachom in M.ihouseom. Od juda so prihajale vedno nove jate, ki so močno pomnožile ptičje roje v teh krajih.

Sifilis v svetovni zgodovini

Kdaj in kje se je pojavila najnevarnejša sovražnica človeštva — Preokreti, ki jih je napravila v zgodovini razdejanja, ki jih je povzročila v duhovnem življenju

V naslednjem priobčujemo zanimiva izvajanja novega rektorja budimpeštanske univerze prof. dr. L. Rekama:

Resnicoljuben zgodovinar bi moral pri vsakem zgodovinskem dogodku poleg drugih vzrokov odkriti tudi medicinske vzroke. Allen Krause pravi, da se bo ob svojem času znabiti našel učenjak, ki bo presojal zgodovino z vidika vpliva kužnih bolezni na usodo človeštva. In sifilis je ena najdalekosežnejših in najpogubnejših epidemij.

Glede njenega izvora si stojita nasproti dve naziranj. Eno pravi, da je bila znana ta bolezen že v starem veku, drugo pa zatrjuje, da jo je prinesel v Evropo Kristof Kolumb iz Amerike. Po mojem mišljenju pa je sifilis zahtevala žrtve v Evropi že pred odkritjem Amerike. V Evropi so postali nanjo pozorni precej pozno — za čala napolitanske vojne francoskega kralja Karla VIII., ki mu je bolezen v avgustu 1494 vbrala od 30.000 vojakov 22.000 mož. Zdravniki so mislili, da se je spet pojavila gobavost, izkušenejši pa so takoj spoznali, da še niso imeli opravka s to boleznijo. Bežeči vojaki, pustolovci in kurtizane so širile sifilis vsepovsod. Kmalu se je spremenila tudi miselnost ljudi. Noša in moda sta se predrugačili, ker so ljudje skrivali hraste, otekline in gnojne bule. Ljudje so postali nezaupljivi, godrnjavi, neumni, fanatični. Viteški turnirji so prenehali, pevcu so nehali peti o ljubezni, skupna kopališča so zaprli. Priderija, neznanost in kritika vere so bile na dnevnem redu.

Izrodok te kuge je konec koncev pripisati tudi nastanek anglikanske cerkve. Kralj Henrik VIII. in njegova mlada žena sta bila okužena in njun zakon je ostal brez otrok. Vladar, ki si je želel prestolonaslednika, se je večkrat oženil. Ker pa papež ni privolil v ločitev zakona, je dal kralj umoriti nesrečne žene ali pa jih je pregnal iz države. Prišlo je do preloma s katoliško cerkvo. Kralj, ki se ga je bolezen čedalje bolj polasčala, je postal krvoločan tiran in ko ga je v 55. letu življenja pokosila smrt, si je oddahnila vsa država. Tudi španski kralj Filip II. in njegova žena sta bila okužena. Sorodstveni odnosi med angleškim in španskim dvorom so se takisto končali in v ospredje je stopila habsburška dinastija. Francija je bila na prvem mestu. Španija je odpadla, iz protestantske Anglije pa je postala namestu kontinentalne sile pomorska država.

Po odkritju Amerike je prišel na vrsto Tih ocean. Portugalski, španski, italijanski, francoski in angleški mornarji so od-

krili razne skupine otokov in so okužili njih prebivalce. Tudi južno Evropo je preplavila kuga, posebno Balkan. 1782 je zahteval neki profesor madžarske univerze redno pregledovanje prebivalstva, izolacijo bolnikov v bolnišnicah, poučevanje ljudstva in nagrade za krepkostno mladino.

V duhovnem življenju je povzročila ta bolezen pač največja razdejanja. Stvelilo odličnih učenjakov, pisateljev, umetnikov in drugih, ki so umrli na posledica te bolezni, je ogromno. Sifilis jih je pobrala na višku tvorne sile. Ibsenovi »Strahovici« spominjajo človeka na zlomljena življenja Heineja, Ebersa, Lenaua, Daudeta, Guy de Maupassanta, Wildea, Schopenhauerja, Nietscheja, Schumanna, Makarta, Maneta, Gaugina, Ladislava Paala, Munkacsyja in madžarskega pesnika Adyja. Kako se spremeni naša sodba o marsikaterem izmed njih, če vemo, kakšen je bil vzrok njih neprijetnega življenja.

Iz novejših dobe bi lahko imenoval v vrstah državnikov dve žrtvi: Ljenina in Wilsona. Oba sta delala dalekosežne načrte, ki naj bi osrečili svet. W. B. Pitkin, profesor na Columbia univerzi piše o Wilsonu, da so ga ponocil mučile halucinacije. S prijatelji je bil v neprestanem sporu.

Srednja Evropa je k sreči že prestala najopasniji stadij te kuge. Njen organizem se polagoma imunizira. Po drugi strani pa je izvojevala zdravniška veđa v boju proti sifilisu čudovite uspehe. A ne le medicina, pri tem mora pomagati tudi moralni in naven način življenja, ki bo počasi človeštvo popolnoma osvobodil te nesreče.

Izumitelj salvarzana

14. marca 1854. se je rodil v Šleziji prof. Ehrlich, izumitelj salvarzana. Študiral je medicino in kemijo. Delal je nekaj časa za Robertom Kochom, ki je odkril bacil jetike, zbolel je in je moral na zdravljenje v Egipt. Po svoji vrnitvi je bil nekaj let v

Prof. Ehrlich

Berlinu, prišel je v Frankfurt, kjer je neprestano iskal sredstev proti kužnim boleznim. 1906 je prišel do lastnega laboratorija, do dobrih sodelavcev; do denarja. Nad 600 poskusov je izvršil, da bi stрупeni arzenik spremenil v lečilo. V avgustu 1909 se mu je posrečilo s pomočjo njegovega japonskega

Vdova po prof. Ehrlichu,

ki je določila vsoto 90.000 mark za ustanovo, koje obresti so namenjene za znanstveno delo na polju bakteriologije iz serumterapije.

ga sodelavca prof. Hara veliko odkritje: našel je kemično spojino, ki je usmrčala bacil sifilide — poznejši salvarzan. Umril je 20. avgusta 1915. in še danes mu ni nihče postavil kamenitega spomenika.

Vsak dan ena

Debeluh: »Bil sem tako bolan, da sem visel med življenjem in smrtjo.«
Suhec: »No, no. Da bi bil bolan, ti že verjamem, da si pa visel — to pa lahko poveš komu drugemu!«

Eksplozija filmske ladje

Kakor smo že podrobno poročali, je ob severnovzhodnem obrežju Novega Fundlanda eksplodirala ladja »Wiking«. Levo: filmski ravnatelj Frissel, vodja ekspedicije; desno: lov na tjujnje pred Novim Fundlandom.

Ljuba Premerjeva:

Pohorska vigred

Prisel ž mimo Nacove bajte ob vodi in se spomnil otrok, ki spe v cunje zavrti in s pradu zatohlega brloga pri materi in je vedo — hvala Bogu — kaj jih čakana svetu. Morda pa niti ne bo tako hudo! Očeta se itak boje, v strahu pred njim so vzgojeni in ne pričakujejo zlatih gradov. Ubogi otroci, uboga, medla Katra — in vendar, gotovo se časih vsak izmed njih smeje, dobre volje jem lepo se mu zdi na svetu — kakor prav vsakemu drugemu človeku.

Pod Petričevim klancem je osupel obsil.

»Ho, Marička!...«

Ob oknu Maričkine kamrice je slonela temna postava; okno je bilo menda popolno odprto; zakaj nad onim temnim človekom je videl Luka nekaj svetlega — tisto je bila Marička sama.

Luka se je tiho zasmejal vase, tako liho, da je le sam čutil svoj rahli, pristrani smeh. Nič ni bil ljubosumen, še manj ogorčen zaradi pohujšanja, le malce hudoben in vesel je bil, tako zelo vesel, da si je dejal: »Vidiš, Nac, vidiš, kako si se zmotil, ne okoli politike, ampak okoli tegale se vrtil ves svet — kvečjemu še okoli denarja!«

Tako se je Luka zrezal tisto noč in zavil svojo kravo na travnik, da ne bi okorni kravji korak zmotil skrivnostne tišine pomladi, vasujoče v mrazu in megli.

Srečno je privlekel in prignal kravo na njen novi dom. Pozno je bilo in teta je že spala. Poiškal si je v kuhinji večerjo in se potem spravil še sam v svojo kamro spat. A preden je zaspal, se je s smehom spomnil — nocojšnjih dogodivščin in sklenil dnevni račun s pomislekom: »A jutri bo kašljal — in se usekaval — gospod učitelj!«

več nego popotni doživljaj. Zato ji je planila radost v vse misli. Po laseh bi ga bila pobožala, da se ni kratko okrenil v stran.

»Grem. Dovolj si me mučila s svojim brezsrčnim ravnanjem in svojo zaničljivo nejevero. Zbogom!« — »Brezsrčno ravnanje« in »zaničljiva nevera« sta bili sicer hudo pretirani besedi, a učinkovali sta čudovito. Ni še trikrat stopil, ko je začel dekletov drhteči, proseči glas: »Ciril — nikar!« In kakor da sama ne bi vedela čemu, je odločna roka odmaknila cvetlične lončke na oknu. Ciril je bil čakal tega klika, v to prošnjo je bil zastavil vse svoje upe. Hitreje ko beseda je bil pri oknu in pri njej.

»Zapri — okno — brži! je šepetaje zaprosila. Sipa je tiho in svetlo zazvenela, kakor da bi bil potrkali nanjo angelski prsti.

Pozno ponoči se je vračal Janez z očetom iz mesta domov... Stari še ni bil zmil besede, pijan je bil in težko je stopal. Spor z Nacem se je bil poravnal z mnogimi kozarki težkega vina, ki je lezlo v noge in vrtinčilo možgane, da so za nekaj časa utrujeni in zmešani otrpnili. Staremu je bilo vse eno. Pot je našel tudi v temi in pijanosti, domov bo pa že prilezel. Na sina je bil pozabil ali pa da se mu nocoj ni več moglo niti govoriti, niti se razburjati. — Janez je nosil na hrbtu svoj vojaški kovčeg in trdo stopal za očetom. Tudi on je bil nekoliko okajen, zato ga bodočnost ni skrbela toliko, kakor vse dni, preden se je bil odpravil domov. Ko sta pa zavila mimo Petriča dol k vodi, se je ozrl na temno dvorišče. Tam je bilo nježno okno. Vse tiho in mirno. Zavriskal bi! »Ho! — Marička, vrnil sem se!« — to bi pomenil njegov vrisk in ona bi ga slišala...

Pa ne more! Kaj bi rekel stari, če bi vriskal tu, tik za njegovim hrbtom in sredi noči?

»Le zasučite se, dokler je še čas! Prekratek je pust, nehal se bo ples!« tako je zahreščala pri Petriču harmonika, se razvlekla in podrsavala, takoj ko so v cerkvi svetlega Lenarta odpeli slovesno mašo na god svetega Štefana-mučenika. »Pustih adventnih dni je konec. Božič je tudi minil, v cerkvi in na zapečku. Zdaj pa le v gostilno, kamor vabi gorkota, vino in muzika!«

Zastonj je prigovarjala stara mlinarica svojemu najmlajšemu sinu — oče in Miha je itak nista poslušala — da bi ostal doma ali pa pogledal h Potoškim.

»Boš videl, tepež bo še in nejevolja! Ostanj lepo doma, saj boš še dosti nedelj presedel v gostilni. Zakaj bi silil ravno k Petriču, ko pa veš, kako si žene Urška k srcu in prejoka cele noči, ker jo ljudje pitajo s tem, da hodiš za Maričko!«

»Ker je tora neumna. — Kdo vam pa pravi, da grem h Petriču? Če grem na vas v tovarišijo — no — ali ne smem, ko pa ves teden delam?«

»Doma bi ostal — koj doma! Čisto sama sem vsako ljubo nedeljo in vsak praznik!«

Sestra Mina, ki je bila že na oklicih, je bila takoj po kosilu odšla, češ, da gre k večernicam, oče in Miha sta jo pa jadrno potegnila za njo. Tako je bilo vsako prazniško popoldne. Zvečer je prišla Mina, enkrat redkobesedna in sršenasta, drugič klepetava do sitnobe. Očeta in Mihe navadno sploh ni videla prej kakor v ponedeljek zjutraj pri zajtrku. Zdaj je prosila Janeza, najmlajšega, ki je bil tako dolgo z doma, da bi ostal pri njej. Ni ji bilo po godu, da je bilo s Uršo tako prišlo in če ne bi bila ravno Potoška Urša, ne bi bila silila v zakon. Tako pa — moj Bog — saj Urša ni bila dekla, ki ji odrineš enkrat za vselej za porod in otroka nekaj tisočakov, da ne dela hiši sramote in nadlege; zakaj z nezakonskimi materami je pa taka. Ako je dobra, odide

z otrokom drugam in stvar se pozabi; če je pa bolj zlobne sorte, pa še jezika nekaj časa po sosedščini in daje opravka s sodnijo in treba je plačati več, kar kmetu ne more biti vse eno. Sicer se pa sčasoma tudi to pozabi in fant se lahko ženi, kjer si bodi. A takšnole, hčer z grunta, dobro ali zlobno, mora fant poročiti, če je sam gruntarski. Seveda, če se hči speča s hlapcem ali s kakim beraškim potepinom, mora od hiše — no — ali pa, če stariši toliko veljajo, da smejo zatajiti ljubčka in otroka, ki ga pa tudi dekle samo lahko podtakne drugemu — nu, tedaj se taka reč tudi še drugače zasuče.

Kaj je torej hotela mati mlinarica? Bilo je že pod laniško jesen; ko je bil otrok poldrugi teden med živimi, je šla od večernic domov in se spotoma odločila, da stopi h Potoškim v hišo. Preglasno sta se pozdravljali materi, da bi zakrili zadrego. Potem je mlinarica videla svojega prvega vnučka, ki je droben in zgrbančen kričal in izpreminjal barve. Tudi Urši je stisnila roko in ji dala nekaj okornih besed, ki naj bi bile ljube in tolažilne. Za teden dni pa je prišla Urša že sama z otrokom k materi na dom. Mlinarica je poznala Uršo že poprej, kakor pač poznajo ljudje sosedova dekleta, in ni je preseñetilo, da je Urša jokaje zvrčala vso krivdo na Janeza, ko je pogovor, ki ga je bila sama tako zaobrnila, nanesel na vzrok, iz katerega se je bila razvila nerodna sedanost.

Janez bo pač oženjen, kakor večina drugih. Ne bo mu sile, čemu bi torej govorili o nesreči? Nevolja! — in te je pač povsod dovolj — a nesreča — čemu? Saj so vsi zakoni nekoliko slični drug drugemu. Da je kateri izmed njih v resnici srečen, to se že zgodi, a zakaj bi moral biti Janez z Uršo nesrečen? O onih, ki so pa nad vso mero srečni, je pa itak bolj malo slišati!

Tako je mislila mati, ki je bila sama že skoraj trideset let poročena z možem, ki ni bil nikdar Bog ve kako ljubozniv in dober, a tudi ne hudobnejši od drugih. Zredila mu je bila zdrave in delavne otroke, delala v hiši in na njivi in ko prevzame sin, bo negovala njegove otroke, jedla njegov kruh, molila zanj in za vse svoje, žive in rajne, neznatna in napol pozabljena bo dočkala smrti. Taka je Božja volja!

Janez je čemerno posedal pri peči in skozi okno strmел v belo zimo.

»Pa zakaj ne bi ostal vsaj eno nedeljo doma?« je godrnjala mati, ki jo je zalil in jezil že sinov kisl obraz.

»Kaj pa sitnarite? Ali naj molim roženkranc?« je zadirčno odvrnil Janez.

»Oh Janez, saj ne bi bilo narobe, če bi ga molil, — o! — pač ne!« je milo vzdihnila mati.

»Ah, zdaj mi pa še po tej plati zaklenkajte! Primojdun — sunce ti šareno — baš me briga Varaždin...«

»Ti grdi otrok, po turško mi pa res ne boš preklinjal v naši pošteni hiši, nak! Jezus pomagaj in ti v greh ne zarajtaj — v časih pa nisi bil tak... Moj Bog!...«

»Pišite me v uh!« je polglasno zamrmral Janez, vzel klobuk s police in zaloputnil vrata za seboj. Treskanje z vrati je mater najbolj razburilo. »O ti peklenški otroci!« je zavpila in naglo dodala: »Bog odpusti mi greh! Frocovje smrkavo! Za to ga človek zredi in spravi na svet, za take besede — o, ti otročad ušiva! Jezus usmiljeni! Ti mi pomagaj, moj ljubi Bog... take otroke...« Še dolgo se ni mogla pomiriti, nazadnje je le še zmigavala z ustnicami in jezne misli so se iztekale v iznajdljivo premišljevanje, od koga utegnejo imeti njeni lastni otroci toliko slabih nagnjenj in lastnosti.

Vendar ni bilo treba materi v samotni in dolgočasju prebiti nedeljskega popoldneva. Prišla je Urša z otrokom. Skoraj plašno je odprla vrata in se v zadregi in pričakovanju zardela ozirala po izbi. »Dober dan, mati!«

(Nadaljevanje tega romana v nedeljski številki.)

OGLEDALA
vseh vrst, velikosti in oblik

STEKLO
zrcalno 6-8 mm, mašinsko 4-6 mm, portalno, ledasto, alabaster itd.

SPECTRUM D. D.
LJUBLJANA VII — Telef. 23-43
ZAGREB CELOVSKA 81 OSIJEK 98

kože DIVJACINE

vseh vrst in v vsaki količini kupujem v vseh letnih časih. Imam veliko zalogo lepih strojenih polhovih kožic. V Ljubljani, Sv. Florjana ulica št. 9. 388

TIVAR

Vas oblači za malo denarja moderno in dobro!

TIVAR zamore dobro blago poceni prodajati, ker prodaja tako velike količine, da tudi poleg dobrega materijala in poleg uprav neverjetno nizkih cen pride na svoj račun.

TIVAR hoče, da stalno kupujete pri njem, oblači Vas torej v istini dobro, kako da se ne bi potem vrnil k njemu? In Vi boste zares zopet prišli!

TIVAR daje vsaki obleki nekaj svojega, ker prinaša v kroju kakor tudi v opremi nekaj novega, nekaj, kar Vas veseli.

- TIVAR-MOSKE OBLEKE** najboljšje izdelave, počenši že od Din **240'-**
- TIVAR-OBLEKE ZA DEKLE** trpežne in čedne, počenši že od Din **200'-**
- TIVAR-KAMGARNASTA MOSKA OBLEKA**, nad vse elegantne fazone, počenši že od Din **480'-**
- TIVAR-OTROSKE OBLEKE** za starost 3-6 let, počenši od Din **110'-**
- TIVAR-OTROSKE OBLEKE** za starost 7-10 let, počenši od Din **130'-**
- TIVAR-MORNARSKO OBLEKE** za starost 3-6 let, počenši od Din **130'-**
- TIVAR-MORNARSKO OBLEKE** za starost 7-10 let, počenši od Din **150'-**
- TIVAR-RAGLANI** najmodernejsje fazone, izvanredno udobni in prijetni, počenši od Din **560'-**
- TIVAR-HLAČE** v ogromni izbi ter v najmodernejsih vzorcih, počenši od Din **90'-**
- TIVAR-HUBERTUS-PLASEI** specialiteta, počenši že od Din **200'-**
- TIVAR-HUBERTUS-RAGLAN** zajamčeno nepremočljiv, že od Din **290'-**
- TIVAR-LOVSKI RAGLANI** izredno praktični Din **270'-**

TIVAR DOBITE POVSOD!

- Oglejte si naše prodajalne:
A leksinac	K ragujevac	S plit
B eograd	K raljevo	S ubotica
B eždan	K ranj	S t. Bečej
B jelovar	K ruševac	S v. Ivan Zelina
B os. Šamac	L jubljana	S ušak
B rčko	M aribor	Š ibenik
C elje	N iš	T eslić
C rvenka	N ovisad	T uzla
Č akovec	P ancevo	V aljevo
D aruvar	P tuj	V araždin
D ubrovnik	S arajevo	V el. Bečkerek
G ospić	S enta	V el. Zdenci
K arlovac	S lov. Konjice	V inkovci
K otor	S olin	Z agreb
K oprivnica	S ombor	Z emun
		Z vornik

Ljubljanska prodajalna:
Sv. Petra cesta št. 29.
POIZKUSITE! ZOPET BOSTE PRIŠLI!

GLASBILA ZA VSE:

violina od Din 80.—
gitare od Din 100.—
trompete od Din 480.—
harmonike od Din 85.—
krom. in klavir-harmonike, jazz instrumenti.

Zahtevajte brezplačni CENIK

na največje in najcenejše trvdke glasbil Jugoslavije

MEINEL & HEROLD
tovarna glasbil in harmonik

Prod. podr. Maribor br. 101

Brezplačen posk. v sviranju. Navodila v ceniku

Odrasli in deca

delajo z velikim uspehom kuro za čiščenje in posvečenje krvi z **FIGOLOM**. FIGOL se dobiva v vsaki lekarni, a po pošti ga razpošilja proizvajalec: **Lekarna dr. Semelič, Dubrovnik 2/43**. Tri steklenice s poštnino 10⁰⁰ Din, osem steklenic s 245 Din, 1 steklenica 40 Din.

Lepi beli zobje.

Lepi beli zobje privlačujejo vse poglede. Rumeni zobje so zoperni drugim, oni so trn v očesu in odjemljejo ves čar.

Ako želite, da bodo vaši zobje beli, nepokvarjeni po gnitju in da bodo vaše dlesni bolj čvrste in rdeče, začnite uporabljati **KOLYNOS**! Očarani boste nad doseženimi uspehi. Ni ničesar, kar bi ji nalikovalo. Samo njena antiseptična pena prodre v vsako brazdico in razpokinjo.

Ona odstrani s površine zoprne in rumenkasto prevleko, ona nevtralizira kislino in ubija nevarne klice na ustnih, ki izzivljajo gnitje zob. Uporabljajte **KOLYNOS** 10 dni, pa boste to ugotovili in opazili razliko!

Za veliko noč!

Edina jugoslovenska tvornica **GRAMOFONOV** in **PLOŠČ**

EDISON BELL PENKALA

Gramofoni od Din **740.—** Plošče od Din **26.—**

Na mesečna odplačila po Din **100.—**

Zahtevajte naše **BREZPLAČNE** kataloge in cenike!

Zastopstvo: **IVAN BONAČ**, trgovina s papirjem, Šelenburgova ulica 2. —
KAREL RAJNIK, trgovec v Slovenjgradcu. — **J. PINTARIČ**, trgovina s šivalnimi stroji v Brežicah. 147

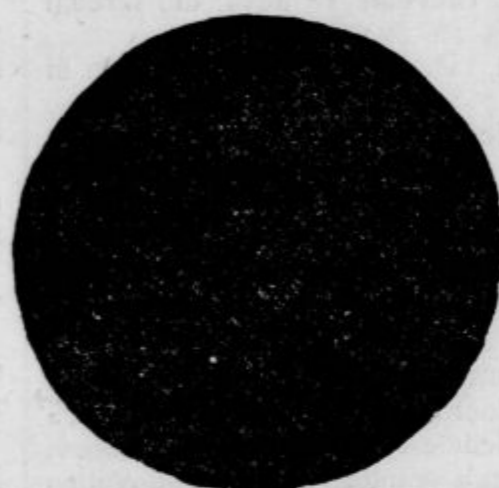
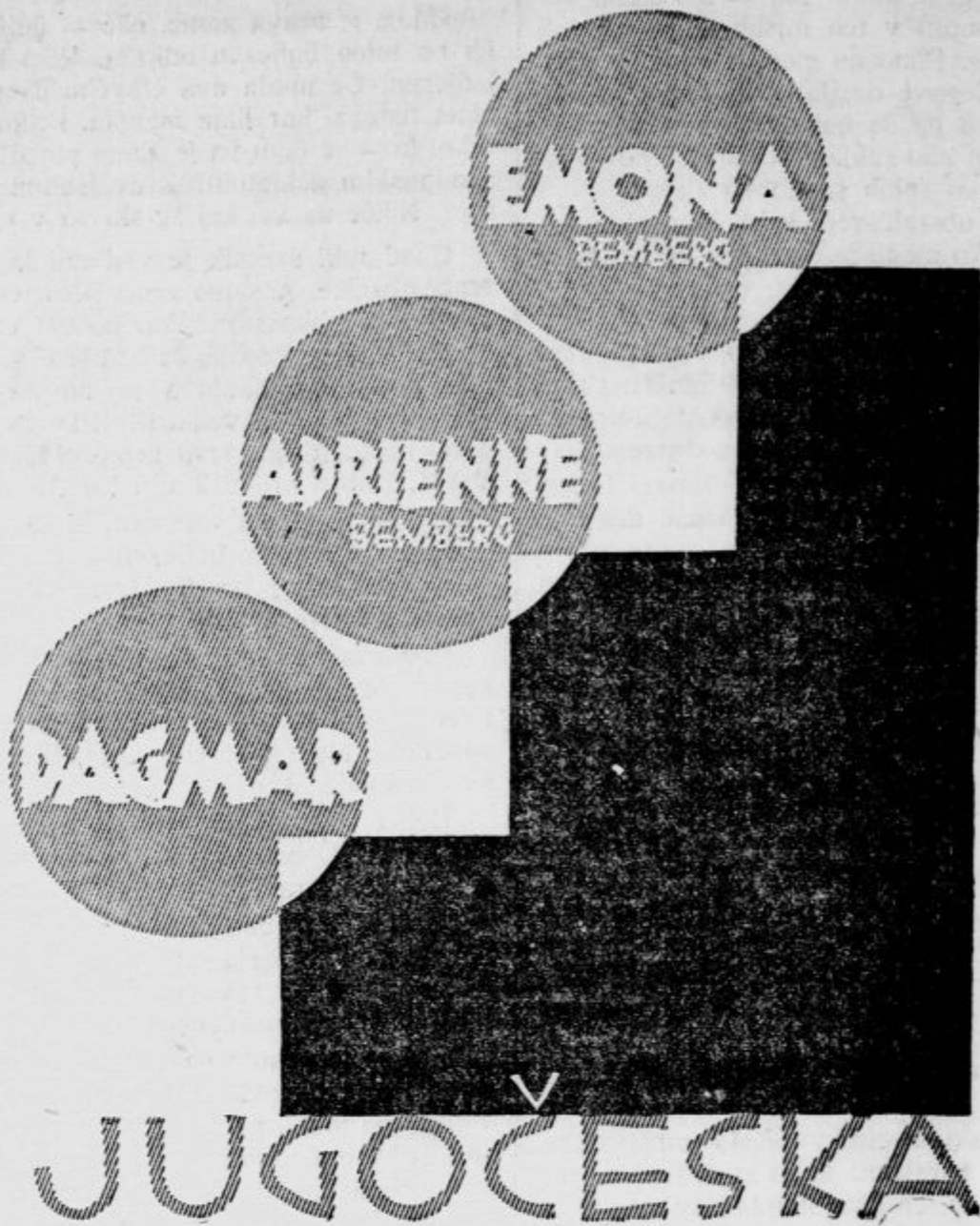

**Odlične in cenene
svile za pomladanske
obleke in fino perilo**

**Zahtevajte v vsaki trgovini
te svile in pazite, ako imajo
na robu označbo!**

**Pozor,
kolesarji,
na MINA-
kolesa!**

Pred nakupom si oglejte »MINA«-KOLESA pri

M. NARDIN

mehanična delavnica koles, šivalnih strojev in gramofonov
LJUBLJANA, Poljanska cesta št. 31

V zalogi kolesa, pnevmatika ter vsi nadomestni deli.
Postrežba točna! Cene solidne!
4336 Za mnogobrojen obisk se vladno priporoča M. NARDIN.

Veliko

šestsobno stanovanje

z vsemi pritliklinami se odda

**s 1. majem tekočega leta
v 1. nadstropju v hiši Gledališka ul. št. 13**

Pojasnila pri upravi Ljubljanske kreditne
banke v Ljubljani 4339

Zahvala

Ob priliki izgube našega nenadomestljivega soproga, očeta, brata, zeta, svaka, strica, gospoda

EDMUNDA KRIVICA

sreskega gozdarja

se najprisrčneje zahvaljujemo častiti duhovščini, gg. zdravnikoma, sreskemu načelniku dr. Vavpotiču, ing. Šivicu, šumskemu inspektorju, zastopniku J. Š. U. direktorju Ziernfeldu, nadsvetniku ing. Urbasu, g. županu, gg. profesorjem, vsem uradom, ptujskim lovcem, ki so pokojniku pod vodstvom dr. Šalamuna oddali v slovo zadnjo salvo, g. Premiersteinu za poslovilni nagovor, darovalcem prekrasnih vencev ter vsem, ki so spremljali pokojnika k njegovemu zadnjemu počitku.

Ptuj-Bleč, dne 17. marca 1931. 4328

Zalujoča soproga **FRANJA KRIVIC** roj. **MEŽAN EDVARD, VLADIMIR**, sinova, ter vse ostalo sorodstvo.

Prodam

lepo graščinsko posestvo

v izmeri 81 ha njiv, travnikov in gozdov v Savinjski dolini. Poleg posestva se nahaja tudi enonadstropna hiša z gostilničarsko obrtjo. — Vprašati na oglasni oddelek »Jutra«.

PERJE

kokošje, purje, gosje, naravno in s strojem čiščeno, dobavljiva v vsaki množini

E. Vajda, Čakovec
Telefon številka 59, 4, 2, 60.

Zahvala

Ko je Gospod poklical našo ljubljeno sestro odnosno nečakinjo, gospodično

MILKO VODOPIVEC

učiteljico topliške šole v Zagorju ob Savi

k sebi, smo bili deležni vsestranskega sožalja in sočustvovanja, za kar se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo. Zlasti velja naša zahvala gg. zdravnikoma dr. Zarniku in dr. Blumauerju, ki sta po očetovski skrbela za pokojnico, nadalje gg. duhovnikom, g. upravitelju Pelku za ganljive besede ob slovesu, zastopnikom kralj. banske uprave, učiteljstvu topliške, zagorske in okoliških šol, zastopnikom krajnega šol sveta, raznim korporacijam, č. ss. usmiljenkam sv. Vincencija, šolski mladini za v srce segajoče žalostinke, vsem darovalcem vencev in cvetja, ki ga je pokojna tako ljubila, ter vsem onim, ki so prihiteli od blizu in daleč, da jo spremlijo k večnemu počitku. 4321

Naj Vam plača On, ki vlada nad nami!

Zalujoči ostali.

Zagorje ob Savi, Ljubljana, Trst, dne 22. marca 1931.

Za regeneracijo vinogradov

prodamo

prvovrstne trte

(sadike)

s posebno dobro razvitimi koreninami (podloge napram potrebi). Zlahtne so raznih vrst grozdja za belo in črno vino kakor tudi za namizno grozdje.

Ovl. priv. lozni razsadnik daruvarsko kupatilo dd. u Daruvaru

Daruvarsko kopališče

je vse leto odprto. Pred in po sezoni znatni popusti. O trtnicah in kopališču daje vse informacije 4292

Uprava kopališča Daruvar

Pohištvo

Pred nakupom mizarskih izdelkov kot spalnic, jedilnic, kuharskih in trgovskih oprem se obrnite še preje na naslov

AVGUST ČERNE, ZG. ŠIŠKA 122, LJUBLJANA VII.

Vodnikova cesta

Postrežba solidna po znižanih cenah z jamstvom. 4185

